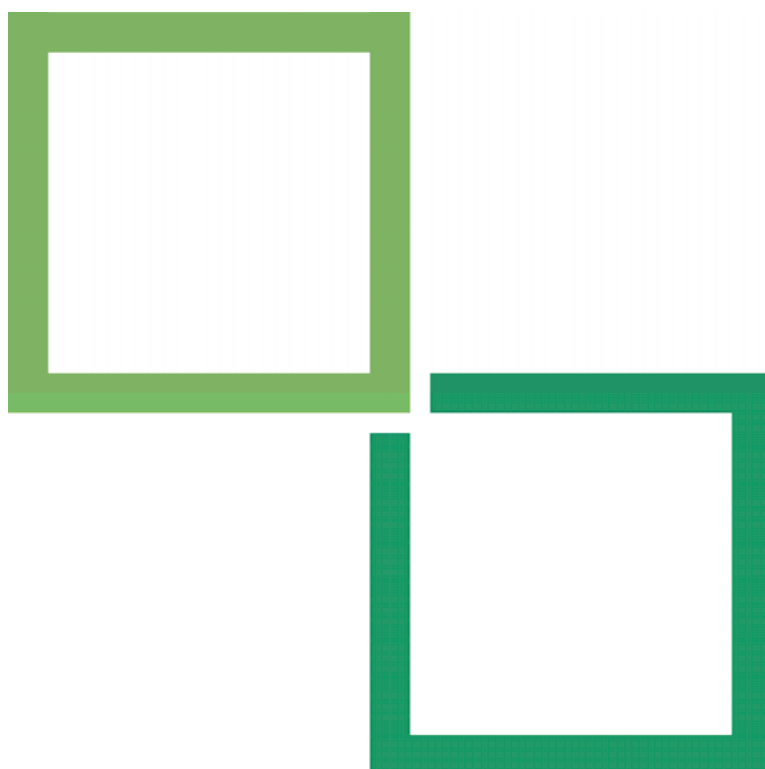

Kurt Houlberg, Bo Panduro og
Mikkel Munk Quist Andersen

Nøgletalsscreening af Nordfyns Kommunes økonomiske balance og udgiftspolitik

Nøgletalsscreening af Nordfyns Kommunes økonomiske balance og udgiftspolitik

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2016

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA

ISBN: 978-87-7509-975-7

Projekt: 11147

KORA

Det Nationale Institut for

Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

**Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Nordfyns Kommune ønsker viden om kommunens økonomiske balance og om hvilke indsatsområder, der i særlig grad skal fokuseres på i den kommende budgetproces i kommunen. Nordfyns Kommune har ønsket at inddrage KORA i dette arbejde.

KORAs samlede opgaveløsning for Nordfyns Kommune består af to delopgaver. For det første en indledende nøgletalsscreening af den økonomiske balance, udgiftsniveauet på 12 udgiftsområder samt supplerende analyser på fire udvalgte udgiftsområder. For det andet et efterfølgende forløb med analyse af mulige konteringsforskelle, og deres betydning for udgiftsniveauet, på de fire udvalgte udgiftsområder. I indeværende rapport afrapporteres begge delopgaver.

Analyser og rapport er udarbejdet af programchef, cand.scient.pol., ph.d. Kurt Houlberg, projektchef, cand.scient.pol. Bo Panduro og projektleder, cand.scient.pol. Mikkel Munk Quist Andersen.

Analysen er finansieret af Nordfyns Kommune.

Kurt Houlberg og Bo Panduro
April 2016

Indhold

Resumé	6
1.1 Vanskelige økonomiske grundvilkår og begyndende økonomisk ubalance	6
1.2 Høj udgiftspolitisk prioritering af ældreområdet, overførselsområdet, voksne med særlige behov og folkeskolen – og lav udgiftspolitisk prioritering af udsatte børn og unge.....	7
2 Indledning og formål	11
3 Det anvendte datamateriale	13
4 Nordfyns Kommunes økonomiske balance	14
4.1 Økonomiske grundvilkår.....	14
4.1.1 Ressourcepres.....	15
4.1.2 Skat/service-forhold.....	18
4.2 De konkrete økonomiske resultater	21
4.2.1 Skattefinansieret driftsresultat	21
4.2.2 Anlægsudgifter	23
4.2.3 Skattefinansieret resultat	24
5 Nordfyns Kommunes udgiftspolitik	26
5.1 Overblik over udgiftsområder og udgiftspolitik	26
5.2 Udgiftsområder med relativt høje udgifter	30
5.2.1 Tilbud til ældre	30
5.2.2 Overførsler (eksklusive forsikrede ledige)	36
5.2.3 Voksne med særlige behov	54
5.2.4 Folkeskolen mv.	57
5.2.5 Vejvæsen	66
5.2.6 Natur- og miljøbeskyttelse	70
5.3 Udgiftsområder med relativt gennemsnitlige eller lave udgifter.....	72
5.3.1 Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse	72
5.3.2 Sundheds- og tandpleje	74
5.3.3 Administration mv.	76
5.3.4 Børnepasning	78
5.3.5 Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.	80
5.3.6 Børn og unge med særlige behov	82
Litteratur	85
Bilag 1 Datagrundlag	86
ECO Nøgletal	86
Sammenligningsprincipper i ECO Nøgletal	86
Øvrige datakilder	87
Bilag 2 Analyse af overførselsudgifter	88
Bilag 3 Sammenligningsgrupper i ECO Nøgletal	89

Bilag 4	Delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal.....	92
Bilag 5	Udgiftsudvikling forsikrede ledige.....	95

Resumé

Hovedformålet med denne analyse er gennem mellemkommunale sammenligninger at analysere niveauet for og udviklingen i Nordfyns Kommunes overordnede:

- økonomiske balance, herunder driftsresultater
- udgiftspolitik.

Hovedresultaterne præsenteres i oversigtsform nedenfor.

1.1 Vanskelige økonomiske grundvilkår og begyndende økonomisk ubalance

Ugunstige økonomiske grundvilkår

De økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne er mindre gunstige i Nordfyns Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I 2016 lægger udgiftsbehovene således et pres på kommunens ressourcer, der er ca. 3 % større end landsgennemsnitligt.

Disse grundvilkår kan Nordfyns Kommune ikke på kort sigt ændre, men må tilpasse sig. Dette indebærer, at Nordfyns Kommune for at tilstræbe balance i økonomien må have et beskatningsniveau, der ligger ca. 3 % over landsgennemsnittet, eller et serviceniveau i kroner og ører, der ligger tilsvarende under landsgennemsnittet, eller en kombination af højere beskatningsniveau og lavere serviceniveau.

Nordfyns Kommune har valgt at have et serviceniveau ca. 1 % over landsgennemsnittet, og et beskatningsniveau ca. 5 % over landsgennemsnittet. Det relativt høje beskatningsniveau bidrager således til at tilstræbe balance mellem den overordnede skatte- og servicepolitik og de relativt ugunstige økonomiske grundvilkår.

Utilstrækkeligt skattefinansieret driftsresultat i budget 2015 og 2016

Nordfyns Kommune har siden 2010 øget anlægsambitionerne og har i de seneste tre år (2014-2016) generelt besluttet et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Men efter i en årrække at have haft relativt store driftsresultater, har Nordfyns Kommune i 2015 og 2016 budgetteret med et gennemsnitligt driftsresultat, som er betydeligt lavere end både anlægsudgifterne og driftsresultaterne i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. Det betyder, at det samlede skattefinansierede resultat i løbet af de sidste to budgetår udviser et underskud på i gennemsnit 21 mio. kr. Holder de budgetterede resultater stik, medfører det, at kommunen i disse år forringer den samlede kassebeholdning eller stifter gæld.

1.2 Høj udgiftspolitisk prioritering af ældreområdet, overførselsområdet, voksne med særlige behov og folkeskolen – og lav udgiftspolitisk prioritering af udsatte børn og unge

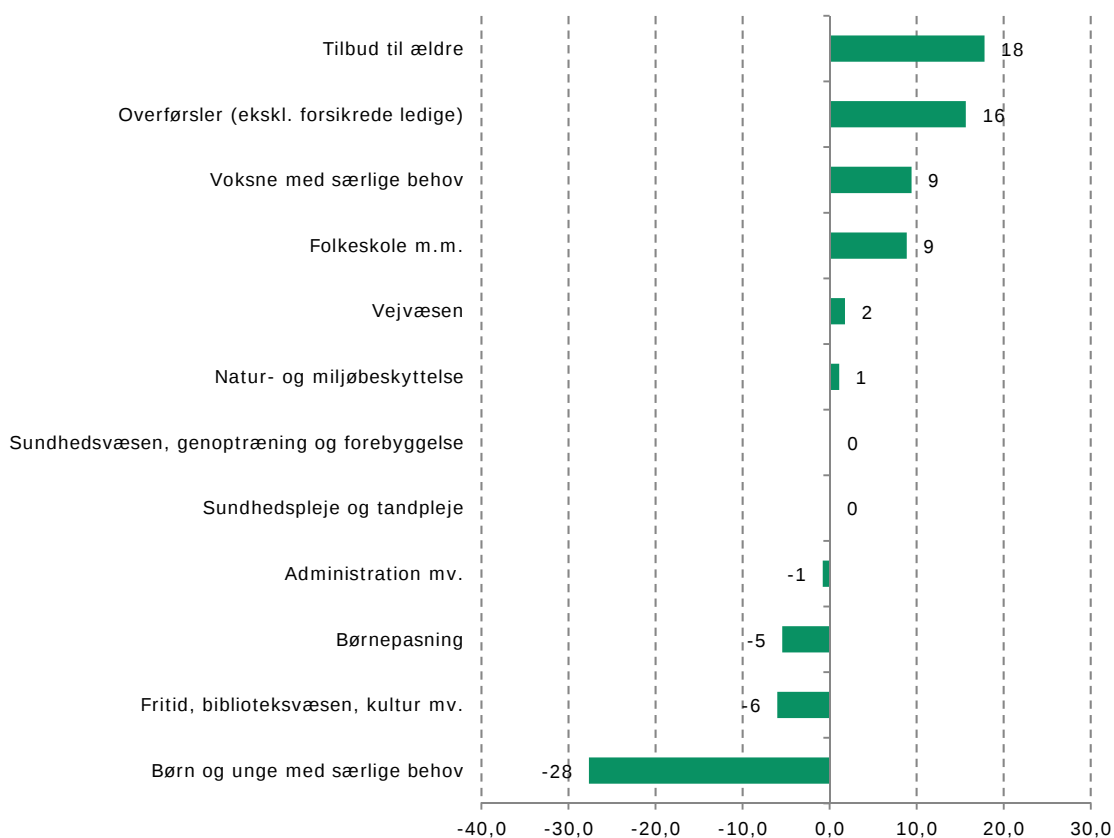
Analysen af Nordfyns Kommunes udgiftspolitik er sket på grundlag af en nøgletalsscreening af udgiftspolitikken på 12 udgiftsområder. Vurderingen af udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune er på de enkelte udgiftsområder baseret på en sammenligning med en gruppe af kommuner, der minder mest muligt om Nordfyns Kommune med hensyn til de overordnede økonomiske grundvilkår og udgiftsbehov på det pågældende område. Da udgiftsbehovsfaktorerne varierer fra udgiftsområde til udgiftsområde, varierer sammenligningsgruppen dermed også fra område til område. Det er sammenligningen med sammenligningsgruppen, der bruges som grundlag for at vurdere Nordfyns Kommunes *monetære serviceniveau* på de enkelte udgiftsområder. Det vil sige, hvor store Nordfyns Kommunes udgifter er i forhold til det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på det pågældende udgiftsområde.

Det monetære serviceniveau på 12 udgiftsområder

Figur 2.1 opsummerer analysens vurdering af Nordfyns Kommunes *monetære serviceniveau* på de undersøgte udgiftsområder i budget 2016. Det skal understreges, at det monetære serviceniveau alene fortæller, hvor store *udgifterne* er i forhold til udgiftsbehovene, men ikke siger noget om hvor meget service, der leveres, og af hvilken kvalitet.

Udgiftsområderne er i Figur 2.1 sorteret efter, hvor meget Nordfyns Kommunes udgiftsniveau afviger fra det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, når der er omregnet til hele millioner kroner.

Figur 2.1 Nordfyns Kommunes udgifter pr. relevant borger på 12 udgiftsområder 2016. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen i mio. kr.

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftsnøgletallene mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen både kan skyldes forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle. Nøgletallet for overførsler er baseret på budget 2015, da der på grund af refusionsomlægning knytter sig en større usikkerhed til budget 2016 på overførselsområdet.

Efter en indledende nøgletalsscreening har Nordfyns Kommune ønsket, at der i den efterfølgende validering af udgiftskontering og screening af indikatorer har været fokus på følgende fire udgiftsområder:

- Ældreområdet
- Overførselsområdet
- Voksne med særlige behov
- Folkeskolen.

I rapporten som helhed såvel som i nedenstående opsummering af screeningsresultaterne har disse fire områder således større vægt end de øvrige udgiftsområder.

Høje udgiftsniveauer på områderne for tilbud til ældre overførsler, voksne med særlige behov samt folkeskolen

Nordfyns Kommune har et relativt højt monetært serviceniveau på flere udgiftsområder. Målt i hele kroner er det særligt udgifterne til ældre, overførsler, voksne med særlige behov og til folkeskolen, som ligger på et højere udgiftsniveau end i de mest sammenlignelige kommuner. Udgifterne i Nordfyns Kommune ville være henholdsvis 18, 16, 9 og 9 mio. kr.

lavere, hvis udgiftsniveauer på områderne svarede til de gennemsnitlige udgiftsniveauer i sammenligningsgrupperne. Der er dog tale om anslåede beløb, og der skal tages forbehold for mulige konterings- og indberetningsforskelle mellem Nordfyns Kommune og kommunerne i sammenligningsgrupperne.

Højt udgiftsniveau på området for tilbud til ældre

Udgiften pr. 65+-årig til tilbud til ældre er ca. 2.800 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 18 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområdet for pleje og omsorg mv. Udgifterne på området for tilbud til ældre skal dog ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifter til de to udgiftsområder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan.

Højt udgiftsniveau på området for overførsler (eksklusive forsikrede ledige)

Udgiften pr. 17-64-årig til overførsler er steget mere i Nordfyns Kommune end for kommunerne i sammenligningsgruppen, både under og efter, at den økonomiske krise ramte Danmark i 2009. I 2015 ligger udgifterne i Nordfyns Kommune ca. 900 kroner pr. 17-64-årig over sammenligningskommunerne. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 16 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområderne for sygedagpenge, førtidspension og kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger. Når overførselsudgifterne er steget relativt mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningskommunerne, afspejler dette især, at udgifterne til førtidspension og kontanthjælp er øget i forhold til sammenligningsgruppen.

Højt udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov

Udgiften pr. 18+-årig til voksne med særlige behov er ca. 400 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 9 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns på delområdet for botilbud mv. til voksne med særlige behov.

Højt udgiftsniveau på området for folkeskole

Udgiften pr. 6-16-årig til folkeskole er ca. 2.100 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 9 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområderne for den almindelige undervisning i folkeskolen og for SFO mv. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. på, at det relativt høje udgiftsniveau kommer til udtryk i dels strukturelle forhold i form af, at børnene er bosat mere spredt, og at en mindre andel elever går i privatskoler, og en større andel elever i specialskoler, og dels i mere styrbare forhold som en lavere klassekvotient, en større andel elever, der modtager specialundervisning, og en højere personalenormering i SFO'en.

Overgennemsnitligt udgiftsniveau på området for vejvæsen

Udgiften pr. indbygger til vejvæsen er i budget 2016 ca. 60 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne i Nordfyns Kommune budgetteret højere på delområdet for vedligeholdelse, belægninger mv. Over perioden 2010-2016 som helhed ligger Nordfyns Kommune mere eller mindre på ni-

veau med sammenligningsgruppen. Opgøres vejudgifterne pr. meter vej, ligger Nordfyns Kommunes udgifter på niveau med eller under sammenligningsgruppen.

Overgennemsnitligt udgiftsniveau på området for natur- og miljøbeskyttelse

Udgiften pr. indbygger til natur- og miljøbeskyttelse er ca. 40 kr. højere pr. indbygger i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være 1 mio. kr. lavere, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Udgiften pr. indbygger til sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse er steget mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen frem til 2014 men er siden faldet og ligger i 2016 på niveau med sammenligningsgruppen. En væsentlig del af udgifterne på området vedrører dog aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere. Det generelle udgiftsniveau dækker over, at Nordfyns Kommunes udgifter pr. indbygger er højere på delområdet for andre sundhedsudgifter sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, men tilsvarende lavere for forebyggelse.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje

Udgiften pr. 0-17-årig til sundheds- og tandpleje i Nordfyns Kommune ligger på samme niveau som kommunerne i sammenligningsgruppen. De ganske små afvigelser på henholdsvis sundheds- og tandplejeområdet opvejer hinanden.

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for administration mv.

Udgiften pr. indbygger til administration mv. i Nordfyns Kommune flugter i 2016 med niveauet for kommunerne i sammenligningsgruppen, efter i en årrække at have ligget på et lavere niveau end sammenligningsgruppen. Udgifterne er lavere på delområderne for administrativ organisation og erhvervsudvikling mv., men dette opvejes af et tilsvarende højere udgiftsniveau for politisk organisering.

Lavt udgiftsniveau på området for børnepasning

Udgiften pr. 0-5-årig til børnepasning er budgetteret svagt stigende i 2015 og 2016, men ligger i 2016 fortsat ca. 1.600 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 2 mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Lavt udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Udgiften pr. indbygger til fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er ca. 200 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 6. mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Nordfyns Kommune for delområdet ungdomsskoler, daghøjskoler mv.

Lavt og faldende udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov

Udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er reduceret markant de seneste år og er i 2016 ca. 3.600 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 28 mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Nordfyns på delområdet for plejefamilier og opholdssteder samt for de forebyggende foranstaltninger.

2 Indledning og formål

Formålet med denne nøgletalsscreening er at tilvejebringe viden om Nordfyns Kommunes økonomiske balance sammenlignet med andre sammenlignelige kommuner og hele landet. Endvidere er formålet at bidrage til udvælgelse af indsatsområder ved at undersøge, på hvilke områder Nordfyns Kommunes driftsudgiftsniveau ligger relativt højt sammenlignet med andre sammenlignelige kommuner.

Det datamæssige grundlag for nøgletalsscreeningen er primært de udgiftsnøgletal og indikatorer for fx serviceniveau og aktivitet, der indgår i ECO Nøgletal¹. Dataene stammer fra kommunernes budgetter og regnskaber samt andre offentligt tilgængelige registre hos Danmarks Statistik, forskellige ministerier m.fl. Da det ikke er muligt at validere dataene i forbindelse med screeningen, skal resultaterne af nøgletalsscreeningen tages med forbehold for eventuelle forskelle i kommunernes konterings- eller indberetningspraksis. Dog er der foretaget en analyse af mulige konteringsforskelle mv., og deres betydning for udgiftsniveauet, på fire udvalgte udgiftsområder, hvor Nordfyns Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner. Denne analyse bygger på KORAs vurdering af mulige forskelle i konteringspraksis og et arbejds møde mellem KORA og de relevante forvaltninger i Nordfyns Kommune, hvor konteringspraksis i Nordfyns Kommune har været drøftet, og enkelte korrektioner af konteringen af visse udgiftsposter er blevet aftalt.

Overordnet indeholder nøgletalsscreeningen en analyse af Nordfyns Kommunes:

- økonomiske balance, herunder driftsresultater
- udgiftspolitik.

Begreberne og disses underdimensioner forklares nærmere i forbindelse med de enkelte delanalyser. Indledningsvist knyttes dog enkelte overordnede kommentarer til disse.

Økonomisk balance

En kommune er over en årrække tvunget til at balancere sin overordnede skatte- og servicepolitik til de økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne. Den økonomiske balance analyseres for det første ved at se på, hvordan kommunens overordnede skatte- og serviceniveau balancerer med det ressourcepres, som kommunen står over for i 2016².

Den økonomiske balance analyseres for det andet mere specifikt ved at se på den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat, det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. Det skal bemærkes, at analysen ikke indeholder en selvstændig analyse af indtægtssiden. Dermed fastholdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparring.

Analysen af den økonomiske balance handler grundlæggende om, hvorvidt Nordfyns Kommune er i stand til at finansiere sine udgifter. På den måde er den rammesættende for analysen af udgiftspolitik på de enkelte udgiftsområder, hvor der ses på hvor Nordfyns Kom-

¹ På <https://eco.kora.dk/Sider/Start.aspx> kan man se alle nøgletal for en demo-kommune.

² 2016 (budget) er det seneste år, hvor der findes data for alle kommuner til brug for benchmarking. Derfor baserer analysen sig primært på data fra 2016.

munes udgiftspolitiske prioriteringer adskiller sig fra de mest sammenlignelige kommuner. Desto større udfordringer, Nordfyns Kommune står over for i forhold til den økonomiske balance, desto større behov vil der være for tilpasning af udgiftspolitikken.

Udgiftspolitik

Denne analyse omfatter en tværsnitsanalyse af udgiftsnøgletal for budget 2016. Analysen er baseret på de definitioner og afgrænsninger af udgiftsområder, der benyttes i ECO Nøgletal, og er som følge heraf ikke i fuld overensstemmelse med Nordfyns Kommunes egen afgrænsning af politikområder.

I analysen vil Nordfyns Kommunes udgiftsniveau på de enkelte udgiftsområder, samt delområder inden for udgiftsområderne, blive sammenlignet med et gennemsnit for sammenlignelige kommuner³. De sammenlignelige kommuner udvælges systematisk på baggrund af statistiske analyser af, hvilke forhold der har betydning for udgifterne. Nordfyns Kommune sammenlignes således med de kommuner, den ligner mest med hensyn til overordnede økonomiske muligheder og udgiftsbehov på det konkrete udgiftsområde⁴. Det skal bemærkes, at sammenligningskommunerne er udgiftsområdespecifikke, hvorfor sammenligningskommunerne varierer mellem udgiftsområderne.

Ud over ovennævnte tværsnitsanalyse af udgiftspolitiske prioriteringer analyseres udgiftsudviklingen i perioden 2010-2016 baseret på regnskabstal til og med 2014 og budgettal for 2015 og 2016. I denne analyse vil fokus være på sammenligning med udviklingen i de udgiftsområdespecifikke sammenligningskommuner⁵.

Det vil fremgå af analysen, inden for hvilke udgiftsområder Nordfyns Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner. Analysen vil desuden vise, hvor stor forskellen i mio. kroner er mellem Nordfyns Kommunes udgiftsniveau og det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på de enkelte udgiftsområder.

Analysen af udgiftsniveauet på en række forskellige udgiftsområder er også styrende for valg af fire områder, hvor Nordfyns Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end sammenligningskommunerne. På disse fire områder gives en analyse af indikatorer for fx aktivitet og serviceniveau, som kan underbygge analysen af områdernes relative høje udgiftsniveau og dermed pege på relevante fokuspunkter for en eventuel udgiftstilpasning. Desuden gives en analyse af mulige konteringsforskelle mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen på de fire områder for at sikre, at forskelle i udgiftsniveauer ikke blot skyldes forskelle i konteringspraksis.

Samlet bidrager analysen af den økonomiske balance og udgiftspolitik for det første til større forståelse for de balancemæssige udfordringer, Nordfyns Kommune står over for. For det andet giver den viden om, på hvilke områder Nordfyns Kommunes driftsudgiftsniveau ligger relativt højt sammenlignet med andre sammenlignelige kommuner. Endelig bidrager den med input til et beslutningsgrundlag for tilpasning til et eventuelt lavere udgiftsniveau på de relativt dyre områder.

³ Der vises også tal for region Syddanmark og hele landet, når sammenligningen angår udgiftsområder.

⁴ Dette er grundprincippet i ECO Nøgletal og er nærmere beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal: <https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>

⁵ Der korrigeres ikke for opgave- og finansieringsændringer over tid. Analysens fokus er dermed ikke den absolutte udgiftsudvikling i Nordfyns Kommune, men den *relative* udgiftsudvikling i Nordfyns Kommune i forhold til andre kommuner.

3 Det anvendte datamateriale

Analysen gennemføres primært med afsæt i data fra ECO Nøgletal 2016 for Nordfyns Kommune udtrykket februar og marts 2016 via Nordfyns Kommunes adgang på <https://eco.kora.dk/>.

I rapporten er der løbende henvist til tabeller og grafer i ECO Nøgletal med notationerne "Txxx" og "Gxxx", hvor xxx markerer tabellen eller grafens nummer i ECO Nøgletal. Der henvises til disse for mere præcis angivelse af datakilder og definitioner.

For mere information om ECO Nøgletal, herunder udgifts- og delområderne samt sammenligningsprincipperne i ECO Nøgletal, og øvrige datakilder henvises til Bilag 1, Bilag 2, Bilag 3 samt Bilag 4.

4 Nordfyns Kommunes økonomiske balance

I dette kapitel analyseres Nordfyns Kommunes økonomiske balance. Formålet er at sætte den økonomiske kontekst for næste kapitels analyse af Nordfyns udgiftspolitik på konkrete udgiftsområder. Kapitlet er struktureret således, at den økonomiske balance først gennemgås ud fra en række summariske nøgletal, der handler om de økonomiske grundvilkår i forhold til at skabe økonomisk balance. Derefter konkretiseres den økonomiske balance ved at se på resultaterne af den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat, det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. I analysen ses der ikke på indtægtssiden, dvs. det givne resourcegrundlag og det fastsatte beskatningsniveau. Dermed holdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparing. Sammenligningsgrundlaget er andre sammenlignelige kommuner såvel som hele landet.

4.1 Økonomiske grundvilkår

I det følgende vil Nordfyns Kommunes økonomiske grundvilkår blive gennemgået. Det vil ske med udgangspunkt i, hvordan kommunens overordnede skatte- og serviceniveau balancerer med det resourcepres, som kommunen står over for i 2016.

Ugunstige økonomiske grundvilkår

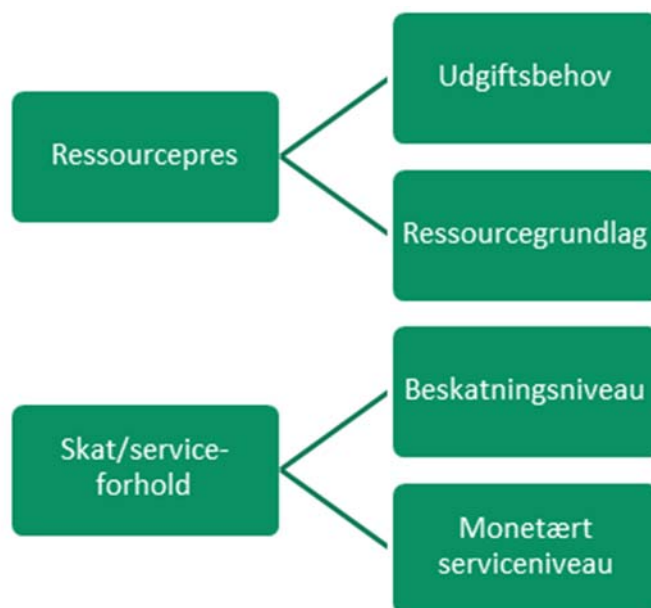
De økonomiske grundvilkår givet af omgivelserne er mindre gunstige i Nordfyns Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I 2016 lægger udgiftsbehovene således et pres på kommunens ressourcer, der er ca. 3 % større end landsgennemsnitligt.

Disse grundvilkår kan Nordfyns Kommune ikke på kort sigt ændre, men må tilpasse sig. Dette indebærer, at Nordfyns Kommune for at tilstræbe balance i økonomien må have et beskatningsniveau, der ligger ca. 3 % over landsgennemsnittet, eller et serviceniveau i kroner og ører, der ligger tilsvarende under landsgennemsnittet, eller en kombination af højere beskatningsniveau og lavere serviceniveau.

Nordfyns Kommune har valgt at have et serviceniveau ca. 1 % over landsgennemsnittet, og et beskatningsniveau ca. 5 % over landsgennemsnittet. Det relativt høje beskatningsniveau bidrager således til at tilstræbe balance mellem den overordnede skatte- og servicepolitik og de relativt ugunstige økonomiske grundvilkår.

Figur 4.1 nedenfor viser et overblik over sammenhængen mellem de nøgletal, der indgår i Nordfyns Kommunes overordnede skatte- og serviceniveau, og det resourcepres, kommunen står over for.

Figur 4.1 Skat/service-forhold, ressourcepres og relaterede nøgletal

I Tabel 4.1 nedenfor fremgår endvidere en opsummering af nøgletal for skat/service-forhold, ressourcepres og relaterede nøgletal.

Tabel 4.1 Opsummering af overordnede nøgletal, budget 2015 (hele landet = 100)

	Nordfyns Kommune	Sammenlignings- gruppen	Region Syddanmark	Hele Landet
Udgiftsbehov	101,6	100,3	102,6	100,0
Ressourcegrundlag	98,8	97,6	100,2	100,0
Ressourcepres	102,9	102,9	102,4	100,0
Beskatningsniveau	105,1	104,1	102,6	100,0
Monetært serviceniveau	100,8	100,8	100,2	100,0
Skat/service-forhold	104,2	103,3	102,4	100,0

Note: Alle nøgletal er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100.

I det følgende gennemgås først nøgletallene for ressourcepres, hvorefter skat/service-forhold berøres.

4.1.1 Ressourcepres

Enhver kommunes økonomi er påvirket af en række faktorer og betingelser, som omgivelserne sætter for kommunens virke. Kommunen har ikke på kort sigt mulighed for at påvirke eller ændre disse rammebetingelser, og kommunens finansierings- og udgiftspolitik må finde sted inden for rammerne af de muligheder og begrænsninger, som rammebetingelserne sætter. Dette gælder, uanset om betingelserne er gunstige eller ugunstige. Rammebetingelsesfaktorerne kan groft opsummeres i to nøgletal:

- Kommunens udgiftsbehov
- Kommunens ressourcegrundlag.

Disse to forhold sætter rammerne for kommunens mulighed for at levere og finansiere service til borgerne. Altså på den ene side de udgiftsbehov, som kommunens udgiftspolitik skal tilgodese, og på den anden side de muligheder, kommunen har for at få finansieret de pågældende udgifter.

Sætter man udgiftsbehovet i forhold til ressourcegrundlaget, fremkommer kommunens ressourcepres. For bedre at forstå ressourcepreset analyseres først nøgletallene for udgiftsbehov og ressourcegrundlag.

4.1.1.1 Udgiftsbehov

Udgiftsbehovet bygger i denne sammenhæng på de officielle udgiftsbehovskriterier i det kommunale udligningssystem for 2016. I udligningssystemet indgår to overordnede grupper af udgiftsbehovskriterier. For det første de demografiske (eller aldersbestemte) udgiftsbehov, der primært måles ved antallet af indbyggere i forskellige aldersgrupper. For det andet de socioøkonomiske udgiftsbehov, der bl.a. måles ved udlejede beboelseslejligheder, familier i bestemte boligtyper, arbejdsløse, psykiatriske patienter og børn i familier med lav uddannelse.

Udgiftsbehov

Dette nøgletal udtrykker, hvor store udgiftsbehovene i kommunen er, givet kommunens demografiske og socioøkonomiske sammensætning. I analysen af kommunens overordnede rammebetingelser benyttes det udgiftsbehov, der er opgjort af Social- og Indenrigsministeriet, og som indgår i udligningsordningen (jf. Social- og Indenrigsministeriet, 2015).

Ifølge Social- og Indenrigsministeriets opgørelse har Nordfyns Kommune i 2016 et samlet udgiftsbehov, der ligger 1,6 % over landsgennemsnittet (T1.500). Det er samtidig 1,3 procentpoint højere end en række andre sammenligningskommuner med lignende grundvilkår og under 40.000 indbyggere. Det betyder, at Nordfyns Kommune oplever et større pres på kommunens ressourcer end den landsgennemsnitlige kommune såvel som kommunerne i den overordnede sammenligningsgruppe.

Graver man et spadestik dybere, viser det sig, at det samlede udgiftsbehov dækker over et aldersbestemt udgiftsbehov 3,8 % over landsgennemsnittet og et socioøkonomisk udgiftsbehov 3,0 % under landsgennemsnittet. På den ene side betyder det, at Nordfyns Kommune aldersmæssigt har lidt flere dyrere borgere end landsgennemsnittet. Konkret er der lidt flere ældre på 65 år og derover end landsgennemsnitligt kombineret med en mere spredt bosætning end landsgennemsnitligt. På den anden side har Nordfyns Kommune færre borgere end landsgennemsnitligt, som i kraft af deres socioøkonomiske baggrund må forventes at have et større behov for kommunale ydelser. Fx er der relativt færre borgere end landsgennemsnitligt i almenlystige boliger, færre med indvandrerbaggrund og færre børn og enlige forsørgere. I modsat retning trækker det, at der i Nordfyns Kommune er flere borgere end landsgennemsnitligt med lavt uddannelsesniveau og lav indkomst.

Årsagen til, at det samlede udgiftsbehov ender med at være større end landsgennemsnitligt er, at det aldersbestemte udgiftsbehov vejer tungest i sammenvejningen af de to udgiftsbehov (Social- og Indenrigsministeriet, 2015: 10).

4.1.1.2 Ressourcegrundlag

Nordfyns Kommunes udskrivningsgrundlag for indkomstskatter ligger i 2016 med små 147.000 kr. pr. indbygger ca. 16.000 kr. lavere end landsgennemsnittet og ca. 5.000 kr. lavere end kommunerne i sammenligningsgruppen (T3.100). Det samlede beskatningsgrundlag inkl. grundværdier i Nordfyns Kommune på 160.000 kr. pr. indbygger ligger ca. 21.000 kr. under landsgennemsnittet og godt 7.000 kr. under kommunerne i sammenligningsgruppen.

Ressourcegrundlag

Er et udtryk for kommunens velstand, opgjort som mulighederne for at finansiere udgifterne. Ressourcegrundlaget er målt som beskatningsgrundlaget korrigeret for udligning og generelle tilskud, øvrige skatter samt nettorenter og afdrag (jf. ECO Nøgletal T3.100).

Beskatningsgrundlaget som sådan siger mere om, hvor rige borgerne er, end om, hvor rig kommunen er. Korrigeres beskatningsgrundlaget for udligning og generelle tilskud, øvrige skatter samt nettorenter og afdrag, fås et mere præcist billede af kommunens økonomiske muligheder. Dette mål for kommunernes velstand kaldes i ECO Nøgletal for ressourcegrundlaget (jf. T3.100). Nordfyns Kommune har et ressourcegrundlag på 241.000 kr. pr. indbygger, hvilket er ca. 3.000 over kommunerne i sammenligningsgruppen men tilsvarende ca. 3.000 under landsgennemsnittet. Ressourcegrundlaget pr. indbygger er dermed 1,2 % mindre end det landsgennemsnitlige.

4.1.1.3 Ressourcepres

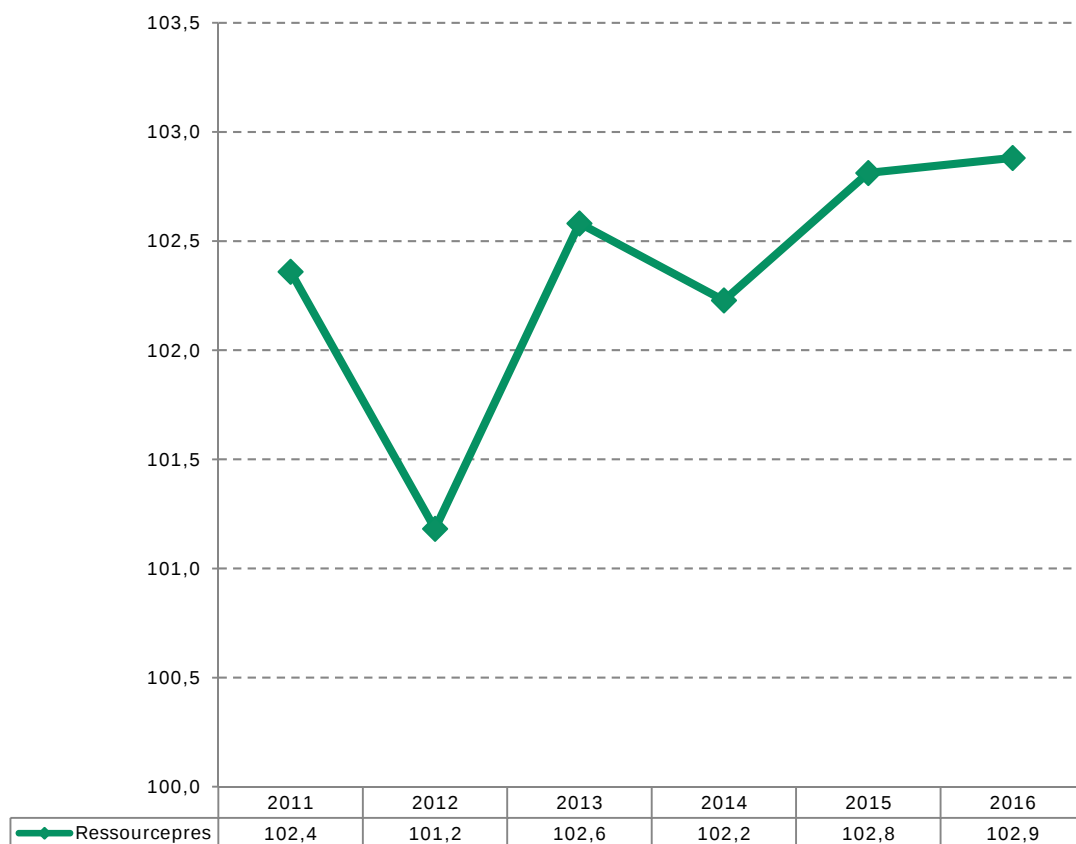
Ressourcepreset opsummerer i et nøgletal, hvor stort pres der overordnet er på kommunens ressourcer. Med et udgiftsbehov på 1,6 % over landsgennemsnittet og et ressourcegrundlag 1,2 % under landsgennemsnittet ligger ressourcepreset for Nordfyns Kommune i 2016 på indekssværdi 102,9 (tabel 1.100). Dette kan fortolkes derhen, at udgiftsbehovene lægger 2,9 % mere pres på ressourcerne i Nordfyns Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. I forhold til kommunerne i sammenligningsgruppen ligger Nordfyns Kommunes ressourcepres på niveau med det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Ressourcepres

Et summarisk mål for de betingelser, kommunens omgivelser sætter for kommunens muligheder. Jo større værdi, jo større er preset på kommunens ressourcer. Ressourcepres er defineret som $\text{udgiftsbehov} / \text{ressourcegrundlag} * 100$.

Figur 4.2 nedenfor viser udviklingen i ressourcepreset set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune i perioden 2011-2016.

Figur 4.2 Ressourcepres, 2011-2016 (hele landet = 100)

Note: Nøgletallene er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100.

Udviklingen i figuren ovenfor er kendetegnet ved, at ressourcepresset i alle årene har ligget ca. 1-3 % over det landsgennemsnitlige niveau på 100. Ressourcepresset har over perioden som helhed udvist en stigende tendens. Hvor ressourcepresset i 2011 var 2,4 % højere end landsgennemsnitligt, ligger det i 2016 2,9 % over det landsgennemsnitlige.

Betingelserne er således som udgangspunkt mindre gunstige i Nordfyns Kommune end i en landsgennemsnitlig kommune. Disse grundvilkår kan Nordfyns ikke på kort sigt ændre, men må tilpasse sig. Men hvordan har kommunen i praksis tilpasset sin skat og service til disse relativt vanskelige økonomiske grundvilkår?

4.1.2 Skat/service-forhold

En kommunes finansierings- og udgiftspolitik kan overordnet opsummeres i to nøgletal:

- Beskatningsniveau
- Monetært serviceniveau⁶.

⁶ Serviceniveau er her målt som *monetært serviceniveau* og siger alene noget om, hvor store kommunens udgifter er i forhold til udgiftsbehovene. Det anvendte serviceniveaumål handler dermed om det monetære serviceniveau og siger ikke noget om, hvor meget service der leveres, hvad der leveres, og af hvilken kvalitet. Men uanset, hvad man får for pengene, så skal udgifterne kunne finansieres. Og formålet i den aktuelle analyse er bl.a. at vurdere, om der er et robust grundlag for at finansiere det valgte monetære serviceniveau.

Beskatningsniveau

Et samlet mål for kommunens indkomst- og ejendomsbeskatning. Beregnes som de samlede indkomst- og ejendomsskatter i procent af beskatningsgrundlaget.

Monetært serviceniveau

Viser, hvor store kommunens udgifter er i forhold til udgiftsbehovene i kommunen. Beregnes som forholdet mellem de samlede skattefinansierede nettodriftsudgifter pr. indbygger og de samlede udgiftsbehov pr. indbygger.

Forholdet mellem disse to nøgletal kan videre opsummeres i skat/service-forholdet, der netop er defineret som forholdet mellem beskatningsniveau og serviceniveau.

Skat/service-forhold

Skat/service-forhold er defineret som forholdet mellem beskatningsniveau og serviceniveau. Jo højere skat/service-forholdet er, jo mere betaler borgerne i skat i forhold til den i økonomiske termer givne service.

Skat/service-forholdet viser, hvor højt kommunens beskatningsniveau er i forhold til den service, i økonomiske termer, som kommunen tilbyder borgerne. Skat/service-forholdet siger dermed ikke noget om, hvilken konkret service der leveres, kvaliteten af servicen eller om skattens fordeling på indkomst- og ejendomsskat, men er et mål for den skatte- og udgiftspolitik, kommunen har valgt at føre under de givne rammebetingelser.

Nordfyns Kommune har valgt at have et beskatningsniveau 5,1 % over det landsgennemsnitlige og et serviceniveau 0,8 % over det landsgennemsnitlige. Det giver et skat/service-forhold på 4,2 % over en landsgennemsnitlig kommune (tabel 1.100). I forhold til kommunerne i sammenligningsgruppen er dette 0,9 procentpoint højere. Borgerne betaler altså mere i skat i forhold til den givne service i Nordfyns Kommune sammenlignet med sammenligningskommunerne, ligesom de betaler de mere i skat for service end i en landsgennemsnitlig kommune.

I Figur 4.3 nedenfor fremgår udviklingen i skat/service-forholdet set i forhold til en landsgennemsnitlig kommune i perioden 2011-2016. Til sammenligning vises også udviklingen i ressourcepresset fra Figur 4.2.

Figur 4.3 Skat/service-forhold og ressourcepres, 2011-2016 (hele landet = 100)

Note: Alle nøgletal er beregnet som indekstal sat i forhold til landsgennemsnittet (hele landet = 100).

Kilde: ECO Nøgletal T1.100

Figuren ovenfor peger på, at skat/service-forholdet i alle årene har ligget ca. 3-6 % over det landsgennemsnitlige. Dvs., at borgerne i Nordfyns Kommune i alle årene har betalt mere i skat i forhold til den givne service sammenlignet med situationen i en landsgennemsnitlig kommune. Udviklingen over perioden er endvidere kendetegnet ved, at skat/service-forholdet efter en stigning 2013 og 2014 er faldet i budgetterne for 2015 og 2016. I 2016 er skat/service-forholdet 4,2 % højere end i en gennemsnitlig kommune.

For at være i balance med sine omgivelser skal en kommunes skat/service-forhold over en årrække balancere med det ressourcepres, som kommunen er underlagt. Analysen viser, at Nordfyns Kommune har valgt at kompensere for de relativt ugunstige økonomiske grundvilkår i kommunen, hvor udgiftsbehovet overstiger ressourcegrundlaget, ved at have et relativt højt beskatningsniveau. Spørgsmålet er dog, om tilpasningen af dets overordnede skatte- og serviceniveau til de økonomiske grundvilkår er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling og opsparing. Det er omdrejningspunktet i næste afsnit, hvor fokus er på de konkrete økonomiske resultater.

4.2 De konkrete økonomiske resultater

I dette afsnit ses først på udviklingen i den førte indtægts- og udgiftspolitik i form af det skattefinansierede driftsresultat. Dernæst vendes blikket mod det besluttede niveau for anlægsinvesteringer og dermed det samlede skattefinansierede resultat. I analysen ses der ikke på indtægtssiden, dvs. det givne ressourcegrundlag og det fastsatte beskatningsniveau. Dermed holdes fokus på den generelle udgiftspolitik, hvor det undersøges, i hvor høj grad forholdet mellem de løbende indtægter og de besluttede driftsudgifter (det skattefinansierede driftsresultat) er stort nok til at sikre rådighed til investeringer, gældsafvikling eller opsparing.

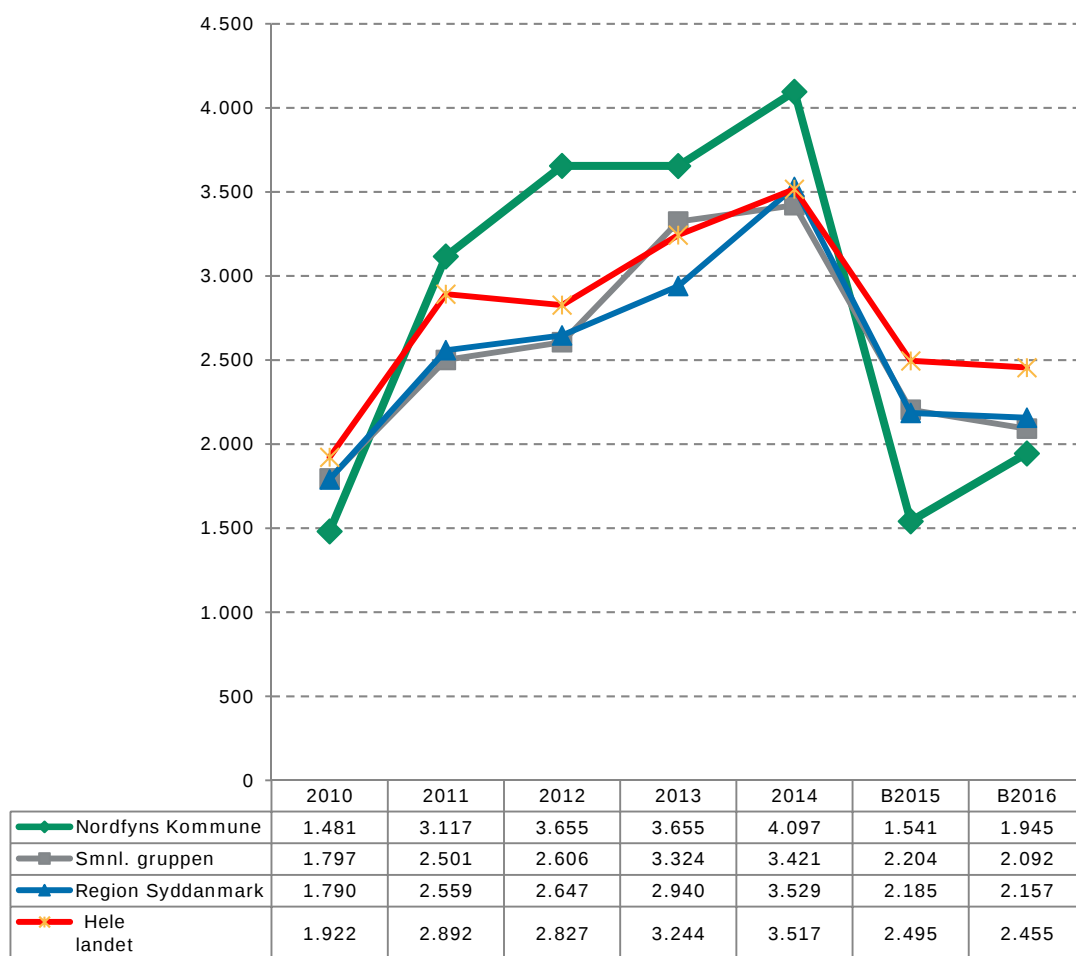
Utilstrækkeligt skattefinansieret driftsresultat i budget 2015 og 2016

Nordfyns Kommune har siden 2010 øget anlægsambitionerne og har i de seneste tre år (2014-2016) generelt besluttet et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Men efter i en årrække at have haft relativt store driftsresultater har Nordfyns Kommune i 2015 og 2016 budgetteret med et gennemsnitligt driftsresultat, som er betydeligt lavere end både anlægsudgifterne og driftsresultaterne i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. Det betyder, at det samlede skattefinansierede resultat i løbet af de sidste to budget år udviser et underskud på i gennemsnit 21 mio. kr. Det medfører, at kommunen i disse år forringer den samlede kassebeholdning eller stifter gæld.

4.2.1 Skattefinansieret driftsresultat

Det skattefinansierede driftsresultat er et udtryk for forholdet mellem de løbende indtægter og de løbende driftsudgifter samt renter, og det viser, hvor stort beløb kommunen har til rådighed til investeringer, gældsafvikling og opsparing. Det er derfor nødvendigt, at det skattefinansierede driftsresultat udviser et overskud for at sikre råderum til anlægsinvesteringer (etablering og renovering af skoler, daginstitutioner, administrationsbygninger mv.), gældsafvikling og/eller konsolidering af kommunekassen. Sund kommunaløkonomisk fornuft tilsiger, at eventuelle anlægsindtægter, indtægter fra grundsalg, overskud på forsyningsvirksomheder, ekstraordinært store skatteindtægter eller frigivelse af deponerede beløb som udgangspunkt ikke bør bruges til at finansiere driftsaktiviteter, men først og fremmest bør bruges til gældsafvikling og som et centralt element i kommunens langsigtede anlægsstrategi. Store indtægter fra anlæg eller grundsalg kan derfor ikke på sigt kompensere for en grundlæggende driftsmæssig ubalance, ligesom lån hos kommunens forsyningsvirksomheder/institutioner og afdragsfrihed på lån bør betragtes som en måde at udskyde problemerne på, ikke som en løsning på problemerne. Figur 4.4 nedenfor viser driftsresultatet på det skattefinansierede område over tid.

Figur 4.4 Driftsresultat pr. indbygger for det skattefinansierede område. 2010-2016 (2016-priser)

Note:

Kilde: ECO Nøgletal T1.400 og G1.42.

Det fremgår af Figur 4.4 ovenfor, at Nordfyns Kommune i 2016 har budgetteret med et driftsresultat på det skattefinansierede område på ca. 1.950 kr. pr. indbygger, hvilket er noget lavere end i de seneste regnskabsår 2013 og 2014. Med omkring 29.300 indbyggere i Nordfyns Kommune svarer driftsresultatet pr. indbygger til et samlet driftsresultat på 57 mio. kr. Til sammenligning er det landsgennemsnitlige driftsresultat i budget 2016 på ca. 2.460 kr. pr. indbygger. Det er et niveau, der svarer til et driftsresultat for Nordfyns Kommune på 72 mio. kr. Kommunerne i sammenligningsgruppen har budgetteret med et resultat på omkring 2.100 kr. svarende til 61 mio. kr. i Nordfyns Kommune.

En lidt mere robust sammenligning af driftsresultaterne kan skabes ved at se på et gennemsnit af forskellene mellem Nordfyns og henholdsvis sammenligningsgruppen og landsgennemsnittet de seneste tre år⁷.

Driftsresultaterne for Nordfyns Kommune er gennemsnitligt på ca. 2.530 kr. pr. indbygger svarende til godt 74 mio. kr. årligt. Landsgennemsnittet ligger på ca. 2.820 kr. pr. indbygger svarende til et niveau i Nordfyns Kommune på 83 mio. kr. årligt, men de tilsvarende tal for sammenligningsgruppen er 2.570 kr. pr. indbygger og 75 mio. kr.

⁷ Beregnet ud fra regnskab 2014 og budgetterne for 2015 og 2016 i 2016-priser.

Betragter man udviklingen fra 2010 til 2016 i Figur 4.4 ovenfor ses det, at Nordfyns Kommune har haft en stigning i driftsresultatet frem til 2014. Således er Nordfyns gået fra et driftsunderskud på 1500 kr. pr. indbygger i 2010 til et driftsoverskud på 4.100 kr. pr. indbygger i 2014. Fra 2011 har kommunen konsekvent haft et større driftsresultat end kommunerne i sammenligningsgruppen såvel som landsgennemsnittet. I de to seneste to år – budgetterne for 2015 og 2016 – er billedet derimod vendt på hovedet, og Nordfyns Kommune har budgetteret med et lavere driftsresultat end kommunerne i sammenligningsgruppen såvel som landsgennemsnittet.

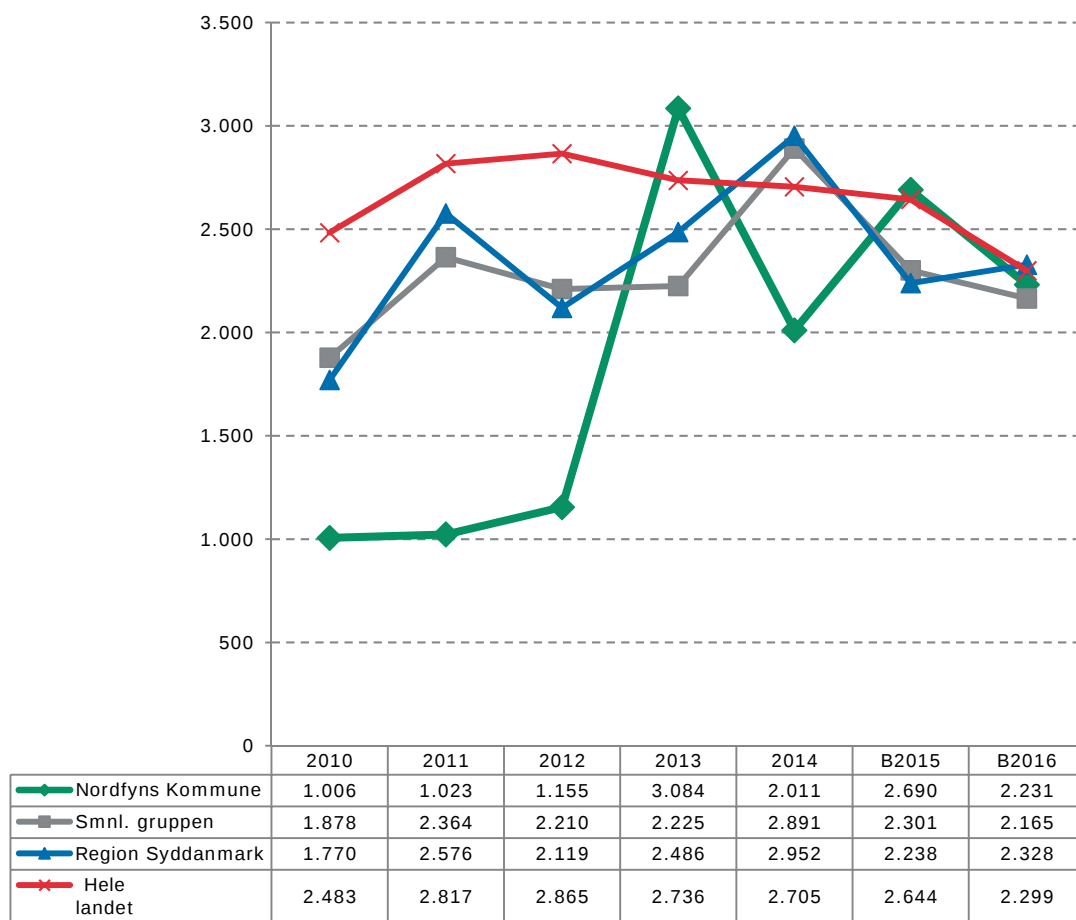
Ses der isoleret på de seneste to år, har Nordfyns Kommune gennemsnitligt budgetteret med et driftsresultat på 1.740 kr. pr. indbygger, svarende til 51 mio. kroner. Skulle Nordfyns Kommune have budgetteret med et driftsresultat på niveau med sammenligningsgruppen eller det landsgennemsnitlige, ville driftsresultatet i Nordfyns Kommune skulle have været på henholdsvis 63 mio. kr. og 73 mio. kroner om året i 2015 og 2016.

4.2.2 Anlægsudgifter

Sammenligningen af driftsresultaterne kan ikke stå alene. Det primære argument for, at en kommune bør have et driftsresultat, der udviser et vist overskud er, at der skal være råderum til anlægsinvesteringer og afvikling af gæld eller opbygning af kassebeholdningen.

Figur 4.5 viser udviklingen i nettoanlægsudgifterne pr. indbygger fra 2010 til 2016. Anlægsudgifter vil i sagens natur svinge fra år til år, men ses der bort fra fluktuationer i enkeltår, tegner Figur 4.5 et billede af stigende anlægsambitioner i Nordfyns Kommune. Hvor anlægsudgifterne fra 2010-2012 lå på godt 1.000 kr. pr. indbygger, ligger de fra 2014-2016 på godt 2.300 kr. pr. indbygger.

Figur 4.5 Nettoanlægsudgifter. Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser).

Note:

Kilde: ECO Nøgletal G4.410.

Ser man på det gennemsnitlige niveau for anlægsudgifter (netto) i de seneste tre år⁸ i Nordfyns Kommune sammenlignet med henholdsvis landsgennemsnittet og sammenligningsgruppen (ECO Nøgletal G.4.410), ligger niveauet på linje med sammenligningskommunerne men under det landsgennemsnitlige niveau. I Nordfyns Kommune er anlægsniveauet 2.290 kr. pr. indbygger svarende til ca. 74 mio. kr., mens landsgennemsnittet er ca. 2.820 kr. pr. indbygger, og niveauet i sammenligningsgruppen er 2.570 kr. pr. indbygger.

Ses isoleret på de seneste to år, har Nordfyns Kommune gennemsnitligt budgetteret med anlægsudgifter på 2.461 kr. pr. indbygger, svarende til 72 mio. kroner. Dette ligger på linje med det landsgennemsnitlige niveau men ca. 7 mio. kroner over det gennemsnitlige årlige anlægsniveau i sammenligningsgruppen i budgetterne for 2015 og 2016.

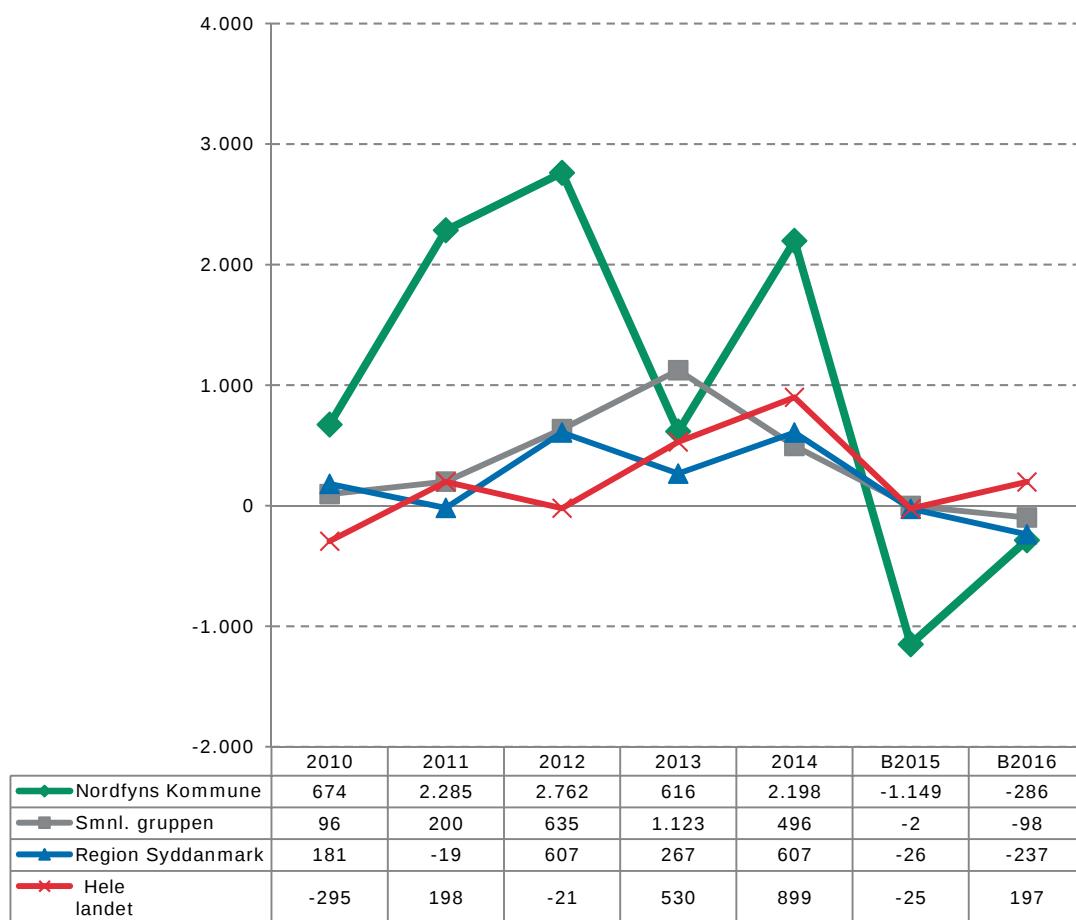
4.2.3 Skattefinansieret resultat

Ser man på det samlede skattefinansierede resultat for Nordfyns Kommune, dvs. det skattefinansierede driftsresultat minus anlægsudgifterne og resultatet af jordforsyningsområdet (jf. Figur 4.6), er der da også tale om, at de to seneste budgetår har udvist et underskud,

⁸ Beregnet ud fra regnskabet for 2014 og budgetterne for 2015 og 2016 i 2016-priser.

gennemsnitligt på ca. 720 kr. pr. indbygger eller 21 mio. kr. Landsgennemsnittet har været på et overskud på 86 kr. pr. indbygger og gennemsnittet for sammenligningsgruppen et underskud på 50 kr. pr. indbygger.

Figur 4.6 Skattefinansieret resultat pr. indbygger 2010-2016 (2016-priser)

Note:

Kilde: ECO Nøgletal T1.400 og G1.43.

Analysen peger således på en økonomisk situation i Nordfyns Kommune, hvor der i de seneste fire år generelt er besluttet et anlægsniveau, som nogenlunde svarer til andre kommuners. I mangel af bedre sammenligningsgrundlag kunne man antage, at dette niveau kan anses for fornuftigt. Til gengæld viser analysen, at Nordfyns Kommune efter en årrække med et positivt skattefinansieret resultat, i 2015 og 2016 har budgetteret med et driftsresultat, der er betydeligt lavere end både anlægsgudgifterne og driftsresultaterne i såvel sammenligningsgruppen som i hele landet. I 2015 og 2016 har Nordfyns Kommune således gennemsnitligt budgetteret med et samlet skattefinansieret resultat med et væsentligt underskud. Holder budgetterne for 2015 og 2016 vil dette betyde, at Nordfyns Kommune forringer den samlede kassebeholdning eller stifter gæld.

I næste kapitel vendes fokus mod Nordfyns Kommunes udgiftspolitik på en række udgiftsområder relativt til kommunerne i de sammenligningsgrupper, som Nordfyns Kommune minder mest om på de enkelte udgiftsområder på det skattefinansierede område.

5 Nordfyns Kommunes udgiftspolitik

I dette kapitel analyseres Nordfyns Kommunes udgiftspolitik. Fokus er på de udgiftspolitiske prioriteringer for de enkelte udgiftsområder relativt til et gennemsnit for andre sammenlignelige kommuner. Først gives et overblik over udgiftsområderne i analysen, og hvor stor forskellen er mellem Nordfyns Kommunes udgiftsniveau og det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på de enkelte udgiftsområder. Dernæst gennemgås udviklingen i udgiftsniveauet på hvert udgiftsområde, og udgiftsområderne brydes op på delområder for en mere præcis vurdering af det relative udgiftsniveau. Fx kan et udgiftsområde, hvor Nordfyns Kommunes udgiftsniveau ligger tæt på sammenligningsgruppens, godt indeholde ét eller flere delområder, hvor udgiftsniveauet er væsentligt højere end sammenligningsgruppen.

I alle analyser er der fokus på *nettodriftsudgifterne*, dvs. den del af driftsudgifterne som kommunen selv skal finansiere. Eventuelle statslige refusioner, brugerbetaling og betalinger fra andre kommuner er fratrasket.

I forbindelse med gennemgangen af udgiftsområderne udvælges også fire udgiftsområder, hvor Nordfyns Kommune i særlig grad anvender flere ressourcer end sammenligningskommunerne. På disse fire områder gives tillige en analyse af indikatorer for fx aktivitet og serviceniveau, som kan underbygge analysen af områdernes relative høje udgiftsniveau og dermed pege på relevante fokuspunkter for udgiftstilpasning. Desuden gives en analyse af mulige konteringsforskelle mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen for at sikre, at forskelle i udgiftsniveauer ikke blot skyldes forskelle i konteringspraksis.

5.1 Overblik over udgiftsområder og udgiftspolitik

I ECO Nøgletal indgår en række forskellige udgiftsområder. For hvert udgiftsområde sammenlignes Nordfyns Kommunes udgiftsniveau i denne rapport med det gennemsnitlige udgiftsniveau for de udgiftsområdespecifikke sammenligningsgrupper, der fremgår af Bilag 3. Det siger noget om de udgiftspolitiske prioriteringer i Nordfyns Kommune. I gennemgangen præsenteres også tallene for Region Syddanmark og en landsgennemsnitlig kommune. Men fokus er på udgiftsniveauet relativt til sammenligningsgruppen, da det udgør det mest valide sammenligningsgrundlag. Det er sammenligningen med sammenligningsgruppen, der bruges som grundlag for at vurdere Nordfyns Kommunes *monetære serviceniveau* på de enkelte udgiftsområder.

Høje udgiftsniveauer på områderne for tilbud til ældre, overførsler, voksne med særlige behov samt folkeskolen

Nordfyns Kommune har et relativt højt monetært serviceniveau på flere udgiftsområder. Målt i hele kroner er det særligt udgifterne til ældre, overførsler, voksne med særlige behov og folkeskolen, som ligger på et højere udgiftsniveau end i de mest sammenlignelige kommuner. Udgifterne i Nordfyns Kommune ville være henholdsvis 18, 16, 9 og 9 mio. kr. lavere, hvis udgiftsniveauer på områderne svarede til de gennemsnitlige udgiftsniveauer i sammenligningsgrupperne. Der er dog tale om anslåede beløb, og der skal tages forbehold for mulige konterings- og indberetningsforskelle mellem Nordfyns Kommune og kommunerne i sammenligningsgrupperne.

I denne rapport er der fokus på følgende 12 udgiftsområder, som er vist i Tabel 5.1 nedenfor.

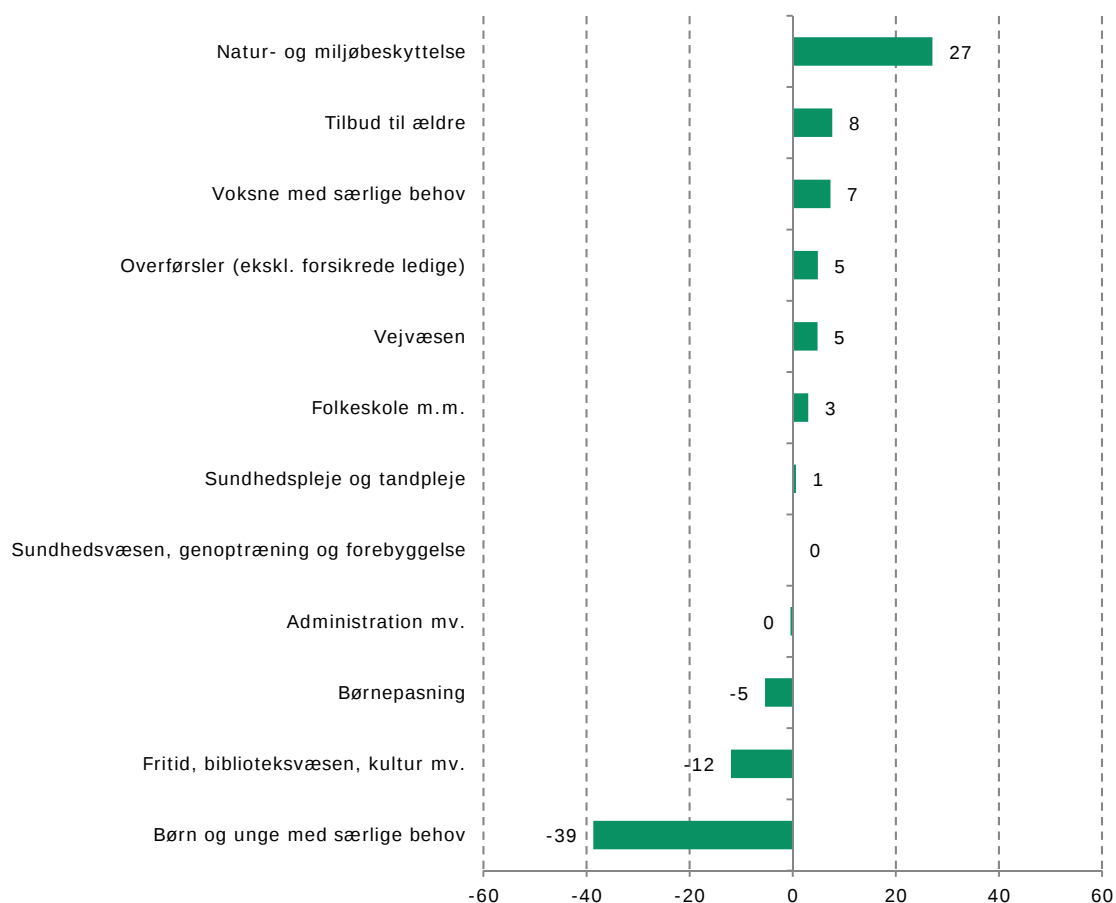
Tabel 5.1 De 12 udgiftsområder i nøgletalsscreeningen

De store velfærdsområder	• Børnepasning • Folkeskole • Tilbud til ældre • Børn og unge med særlige behov • Voksne med særlige behov
Overførsler	• Overførsler
Øvrige udgiftsområder	• Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. • Vejvæsen • Administration mv. • Natur- og miljøbeskyttelse • Sundheds- og tandpleje • Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Note: Udgiftsområdet for overførsler er særligt konstrueret til denne rapport. Den nærmere beregning af udgiftsområdet fremgår af Bilag 2.

I Figur 5.1 nedenfor vises Nordfyns Kommunes procentvise afvigelse fra sammenligningsgruppen på de 12 udgiftsområder i budget 2016 på baggrund af nøgletal målt i kr. pr. indbygger i den relevante aldersgruppe.

Figur 5.1 Nordfyns Kommunes udgifter pr. relevant borger på 12 udgiftsområder. 2016. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen (i procent)

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftsnøgletallene mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen kan skyldes både forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle. Nøgletallet for overførsler er baseret på budget 2015, da der på grund af refusionsomlægning knytter sig en større usikkerhed til budget 2016 på overførselsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T1.300, T2.15 og T4.60.

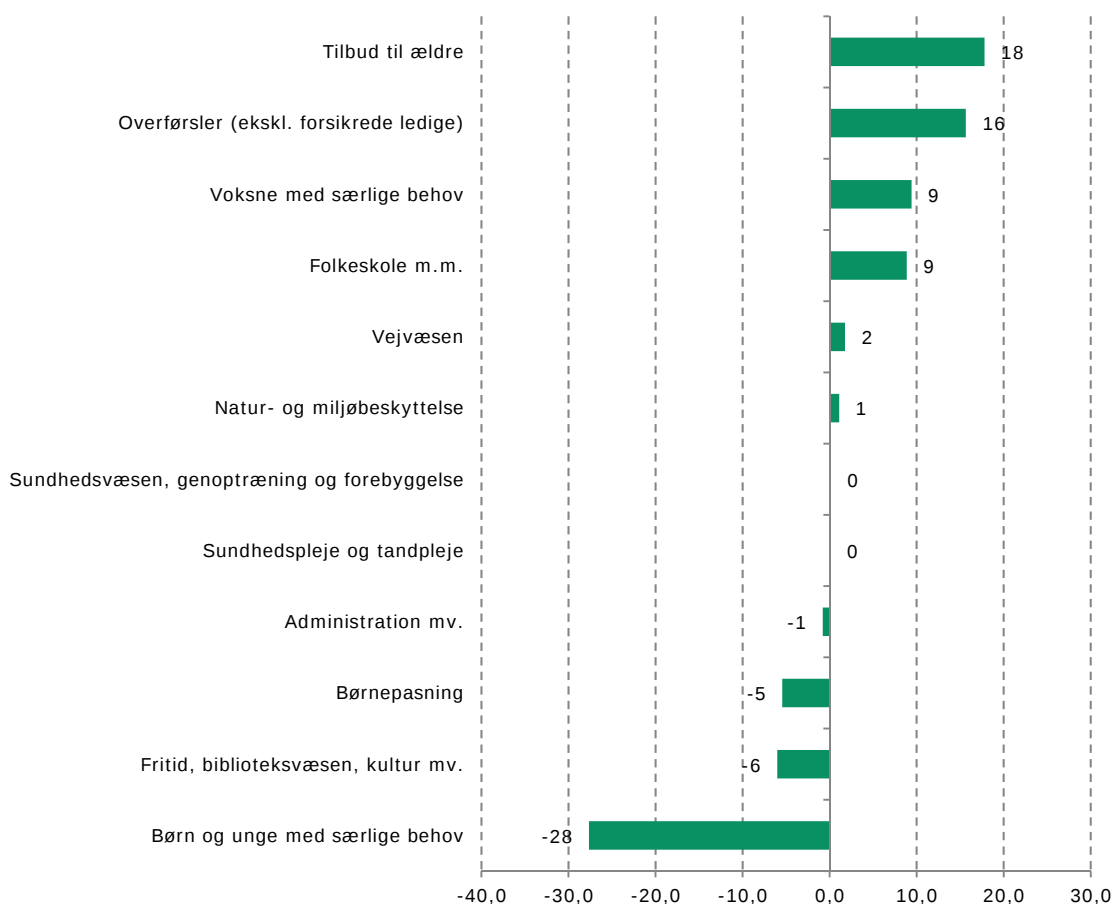
Det fremgår af figuren ovenfor, at udgiften pr. relevant borger i 2016 relativt til sammenligningsgruppen er højere på områderne for natur- og miljøbeskyttelse (ca. 27 %), tilbud til ældre (ca. 8 %), voksne med særlige behov (ca. 7 %), overførsler (ca. 5 %), vejvæsen (ca. 5 %) samt folkeskolen (ca. 3 %). Omvendt ses det også, at udgifterne er lavere på områderne for børnepasning (ca. 5 %), fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (ca. 12 %), samt børn og unge med særlige behov (ca. 39 %). Herudover fremgår det, at udgifterne ligger på niveau med sammenligningsgruppen på områderne for sundheds-/tandpleje, sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse samt administration mv.

Ét aspekt er den procentvise afvigelse i udgiftsniveau pr. relevant borger, når man sammenligner kr. pr. relevant borger mellem Nordfyns Kommune og kommunerne i sammenligningsgruppen. Et andet aspekt er den udgiftsmæssige væsentlighed af områderne. Væsentligheden af områderne er relevant, da udgifterne dels er opgjort pr. borger i forskellige aldersgrupper, dels har forskellig udgiftsmæssig vægt i budgettet. Eksempelvis har områderne for vejvæsen og overførsler ikke samme væsentlighed, selvom de procentvise afvigelser for de to områder stort set er de samme (5 % højere på området for vejvæsen og 5

% højere på området for overførsler). Området for overførsler udgør nemlig en væsentlig større del af det samlede budget end vejvæsen.

Figur 5.2 nedenfor viser derfor den økonomiske væsentlighed af afvigelserne i udgifter pr. relevant borger i forhold til sammenligningskommunerne for hvert udgiftsområde i 2016. Beregningerne er foretaget ved at gange forskellen i kr. pr. relevant borger med antallet af borgere i den relevante alderskategori. Figuren viser altså, hvor mange mio. kr. højere eller lavere Nordfyns Kommunes udgifter ville være, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 5.2 Nordfyns Kommunes udgifter pr. relevant borger på 12 udgiftsområder. 2016. Beregnet afvigelse fra gennemsnittet for sammenligningsgruppen (i mio. kr.)

Note: Det skal bemærkes, at forskelle i udgiftsnøgletallene mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen kan skyldes både forskelle i produktivitet, serviceniveau og konteringsforskelle. Nøgletallet for overførsler er baseret på budget 2015, da der på grund af refusionsomlægning knytter sig en større usikkerhed til budget 2016 på overførselsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T1.300, T2.15 og T4.60.

Figuren ovenfor viser, at udgifterne er højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen på områderne for tilbud til ældre (ca. 18 mio. kr.), overførsler (ca. 16 mio. kr.), voksne med særlige behov (ca. 9 mio. kr.), folkeskolen (ca. 9 mio. kr.) samt vejvæsen (ca. 2 mio. kr.). Modsat er udgifterne lavere på områderne for børnepasning (ca. 5 mio. kr.), fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (ca. 6 mio. kr.) samt børn og unge med særlige behov (ca. 28 mio. kr.). Derudover er der ingen væsentlige udgiftsforskelle i mio. kr. på områder-

ne for natur- og miljøbeskyttelse, sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse, sundheds- og tandpleje samt administration mv.

Det er væsentligt at gøre opmærksom på, at der er tale om anslåede beløb. Det er et velkendt fænomen, at der er forskelle i kommunernes konteringspraksis på trods af, at Social- og Indenrigsministeriet har defineret en autoriseret kontoplan. Dermed kan forskelle i udgifter også være udtryk for konteringsforskelle.

I de næste to afsnit gennemgås de enkelte udgiftsområder. Gennemgangen er struktureret efter størrelsen af Nordfyns Kommunes afvigelse i mio. kr. fra de respektive sammenligningsgrupper på de enkelte udgiftsområder. Først gennemgås i afsnit 5.2 de udgiftsområder, hvor Nordfyns Kommune har et relativt højt udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen. I afsnit 5.3 følger derefter de udgiftsområder, hvor Nordfyns Kommune tilsvarende har et relativt lavt eller gennemsnitligt udgiftsniveau.

I de to afsnit ses nærmere på udgiftsudviklingen på de enkelte udgiftsområder, og udgiftsniveauerne på de enkelte områder opdeles på delområder for en mere præcis vurdering af det relative udgiftsniveau.

Områderne for overførsler, ældre, voksne med særlige behov og folkeskolen har hver især særligt høje relative udgiftsniveauer i forhold til de mest sammenlignelige kommuner på disse områder. Nøgletalsscreeningen peger med andre ord på, at det er på disse fire områder, at Nordfyns Kommune har det højeste monetære serviceniveau. På disse fire områder gives derfor tillige mulige forklaringer på, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau er større end sammenligningsgruppens. Disse baseres dels på en analyse af tilgængelige indikatorer for service mv., som kan medvirke til at forklare, hvorfor der er forskelle mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen, og dels baseres de på en analyse af mulige konteringsforskelle og deres betydning for udgiftsniveauet.

5.2 Udgiftsområder med relativt høje udgifter

I det følgende præsenteres hovedtendenserne i udviklingen på udgiftsområder med relativt høje udgifter i forhold til sammenligningsgruppen. Dvs. områder, hvor Nordfyns Kommune ifølge nøgletalsscreeningen har et højt monetært serviceniveau.

5.2.1 Tilbud til ældre

Højt udgiftsniveau på området for tilbud til ældre

Udgiften pr. 65+-årig til tilbud til ældre er ca. 2.800 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 18 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområdet for pleje og omsorg mv. Udgifterne på området for tilbud til ældre skal dog ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifter til de to udgiftsområder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan.

Figur 5.3 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveau på ældreområdet i perioden 2010-2016. Figuren peger på, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau pr. 65+-årig har været jævnt faldende over perioden. Derudover viser figuren, at udgiften pr. 65+-årig generelt har været højere end blandt sammenligningskommunerne. Forskellen mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen indsnævres dog efter 2011. Hvor udgiften i starten af perioden lå ca. 5.600 kr. højere end i sammenligningsgruppen, ligger den i 2015 ca. 2.500 kr. højere og i 2016 ca. 2.800 kr. højere pr. 65+-årig. I hele kroner svarer forskellen i 2016 til, at udgifterne ville være ca. 18 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Men det er vigtigt at huske på, at ældreområdet er tæt forbundet med området for voksne med særlige behov. Derfor skal udgifterne på området for tilbud til ældre ses i sammenhæng med udgifterne til området for voksne med særlige behov, da udgifter til de to udgiftsområder kan være vanskelige at adskille præcist ved hjælp af den autoriserede kontoplan.

Figur 5.3 Udgiftsniveau på området for tilbud til ældre (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 65+-årig. 2010-2016 (2016-priser)

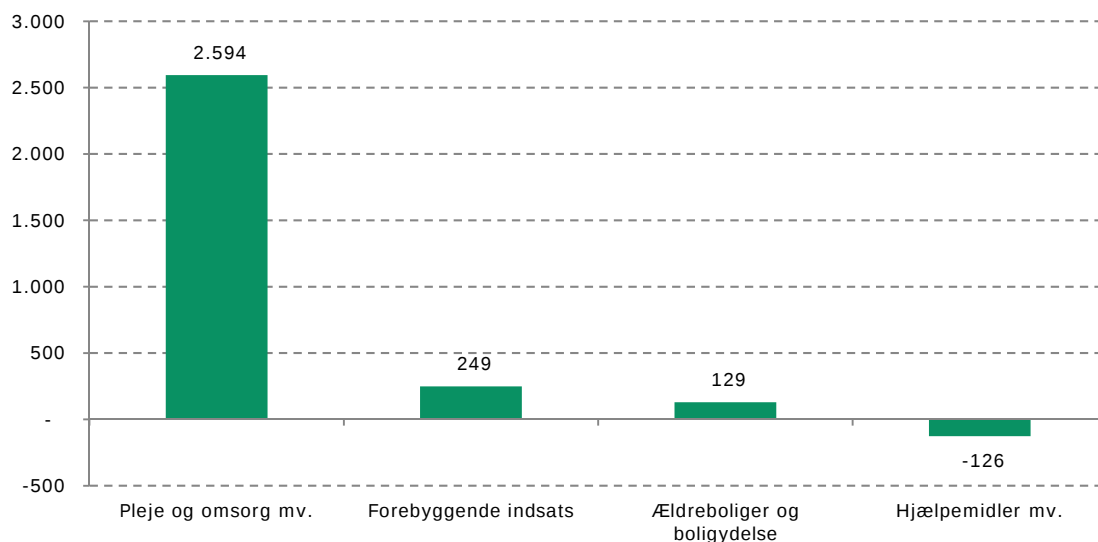
Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. For Nordfyns Kommune er der i valideringsprocessen for de enkelte år flyttet et beløb på 1-75-4,57 mio. kr. vedrørende forebyggende tilbud i aktivitetscentre mv. fra udgiftsområdet for sundhedsvæsen genoptræning og forebyggelse (funktion 4.62.82) til ældreområdet (5.32.33 grp. 003). I budget 2016 er et beløb på 4,57 mio. kr. flyttet, svarende til 732 kr. pr. 65+-årig.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.100 og G7.103.

Figur 5.4 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for tilbud til ældre i 2016. Det bemærkes, at midler fra den såkaldte ældremilliard i 2014 og 2015 ikke indgår i kommunernes ældreudgifter, da ældremilliarden ikke blev konteret som en del af ældreområdet. Fra og med 2016 er ældremilliarden blevet en del af de generelle tilskud, og den del af ældremilliarden, som kommunerne har valgt at videreføre i 2016, vil derfor indgå i ældreudgifterne i budget 2016. Konteringsteknisk stiger

udgifterne på ældreområdet dermed i 2016 på grund af omlægningen af ældremilliarden. Derimod indgår midler fra den såkaldte værdighedsmilliard ikke i kommunernes ældreudgifter for 2016, da disse midler ikke konteres som en del af ældreområdet. For Nordfyns Kommune drejer det sig i budget 2016 om, at de modtagne 5,7 mio. kr. fra værdighedsmilliarden ikke indgår i nøgletallet for ældreudgifterne i 2016.

Figur 5.4 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for tilbud til ældre. Kr. pr. 65+-årig. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. For Nordfyns Kommune er der i valideringsprocessen for budget 2016 flyttet et beløb på 4,57 mio. kr. vedrørende forebyggende tilbud i aktivitetscentre mv. fra udgiftsområdet for sundhedsvæsen genoptræning og forebyggelse (funktion 4.62.82) til ældreområdet, hvor det medregnes under Forebyggende indsats (5.32.33 grp. 003). Beløbet svarer til 732 kr. pr. 65+-årig.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.100.

Figuren ovenfor indikerer, at udgifterne til tilbud til ældre er højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi særligt udgiften pr. 65+-årig på delområdet for pleje og omsorg mv. er ca. 2.600 kr. højere end i sammenligningsgruppen. Tilsvarende er udgiften ca. 250 kr. højere end i sammenligningsgruppen på delområdet for forebyggende indsats, mens afvigelserne er mindre på de sidste to delområder.

Løftes blikket fra delområderne til igen at se på hele området for tilbud til ældre kan et par indikatorer for aktivitet mv. bidrage til at belyse det relative høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i 2015. Disse er fremstillet i boksen nedenfor og gennemgås efterfølgende, herunder også en gennemgang af indikatorer, der ikke bidrager til at forklare det relativt høje udgiftsniveau.

Indikatorer, der forklarer det relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for tilbud til ældre

- Større andel af ældrebefolkning i de ældste og mest udgiftskrævende aldersgrupper
- Større andel af enlige ældre
- En større andel af de ældre modtager hjemmehjælp
- En større andel af hjemmehjælpsmodtagerne er under 65 år.

En mulig forklaring på det relativt høje udgiftsniveau pr. 65+-årig kan være, hvis en større andel af ældrebefolkningen i Nordfyns Kommune er i de ældste og mest udgiftskrævende aldersgrupper. Det er tilfældet, omend forskellen ikke er stor. Den aldersbetingede plejebolighyppighed, som er en indikator for alderssammensætningen og dermed plejebehovet blandt de 65+-årige, ligger således højere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen i 2015 (T7.18). Specifikt ville ca. 7,4 % af de ældre i Nordfyns Kommune være indskrevet i pleje- eller ældrebolig, såfremt indskrivningsfrekvenserne blandt 65+-årige var som gennemsnittet i hele landet. Blandt sammenligningsgruppen ville det være godt 7,3 % af de ældre. Altså, en forskel på 0,1 procentpoint. Det relative udgiftsniveau i 2015 tegner sig derfor heller ikke meget anderledes, hvis man opgør udgifterne på området for tilbud til ældre pr. 75+-årig (T7.100). Hvor Nordfyns Kommune ligger 6,3 procent over den gennemsnitlige udgift i sammenligningsgruppen, når udgiften opgøres pr. 65+-årig, så er den tilsvarende forskel 4,6 procent, når udgiften opgøres pr. 75+-årig.

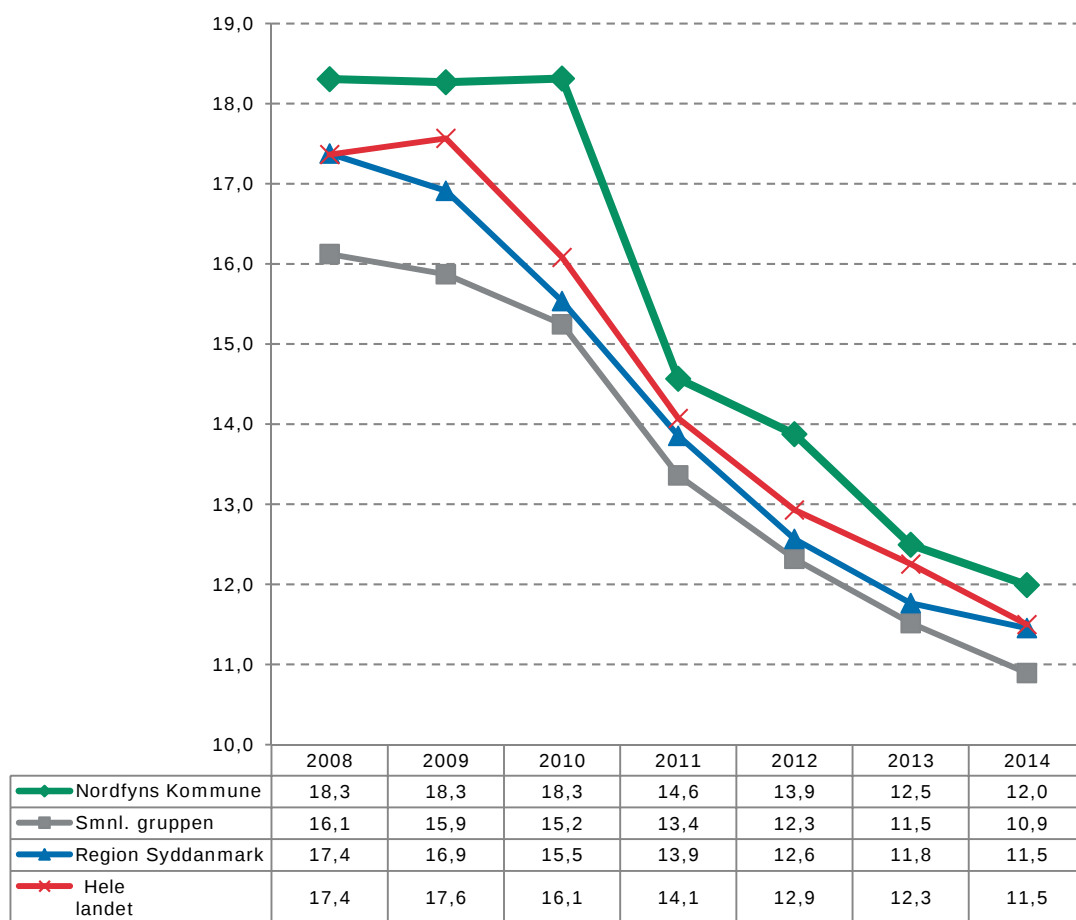
Samtidig med at ældrebefolkningen i Nordfyns Kommune er lidt ældre end i sammenligningsgruppen trækker det i samme retning, at der er lidt flere enlige ældre i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen i 2015 (T7.18). Der er således ca. 1 procentpoint flere enlige 65+-årige i kommunen sammenlignet med gennemsnittet i sammenligningsgruppen. Det må alt andet lige formodes, at enlige ældre har et større plejebehov end andre ældre, som har en partner, der kan hjælpe til i dagligdagen. Samtidig vil det alt andet lige også være dyrere pr. ældre at levere hjemmehjælp til to enlige end til et par. Samlet set indikerer de to indikatorer, at noget af det højere udgiftsniveau i Nordfyns Kommune kan tilskrives, at de demografiske og socioøkonomiske udgiftsbehov pr. 65+-årig er højere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen.

Vendes blikket mod potentielle leverandør- og serviceindikatorer, adskiller de opgjorte priser for frit valg i hjemmeplejen i Nordfyns Kommune sig ved i 2013 at ligge 5-10 % under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T7.17, G7.30, G7.31 og G7.32). Da fritvalgs-priserne skal afspejle de gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved kommunens egen levering af hjemmehjælp, kan de relativt lave fritvalgs-priser i Nordfyns Kommune på den ene side tolkes som, at Nordfyns Kommune har en høj produktivitet, da kommunens egne udgifter ved levering af hjemmehjælp tilsyneladende er lavere end i andre kommuner. På den anden side implicerer de relativt lave fritvalgs-priser også, at kommunen betaler de private leverandører i kommunen mindre, end det er tilfældet i andre kommuner. Isoleret set vil de relativt lave fritvalgs-priser trække i retning af at reducere Nordfyns Kommunes udgifter og bidrager derfor ikke umiddelbart til at forklare det relative høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen.

I forlængelse af at ældrebefolkningen i Nordfyns Kommune er lidt ældre end i sammenligningsgruppen, er der i Nordfyns Kommune i 2014 en lidt større andel af de 65+-årige, der modtager hjemmehjælp, sammenlignet med sammenligningsgruppen, jf. Figur 5.5. Som i andre kommuner har der de senere år været et fald i andelen af de 65+-årige, der modta-

ger hjemmehjælp. Fra 2010 til 2011 faldt andel hjemmehjælpsmodtagere mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen, men andelen har i perioden som helhed ligget over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 5.5 Andel 65+-årige, der modtager varig hjemmehjælp. 2008-2014.

Note: Modtagere af varig hjemmehjælp. Figuren er afgrænset til 65+-årige.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T7.16 og G7.26.

Konkret modtager 12,0 % varig hjemmehjælp i Nordfyns Kommune i 2014 mod 10,9 % i sammenligningsgruppen (T7.16). Det trækker også i retning af at øge Nordfyns Kommunes udgifter. En medvirkende årsag kan endvidere være, at der blandt hjemmehjælpsmodtagerne i Nordfyns Kommune er en større andel af borgere under 65 år end i sammenligningsgruppen (T7.16).

Omvendt modtager gruppen af hjemmehjælpsmodtagere relativt færre hjemmehjælpstimer pr. uge end modtagerne i sammenligningsgruppen (T7.16). Hvor de 65+-årige hjemmehjælpsmodtagere i Nordfyns Kommune i gennemsnit modtager 3,4 timers hjælp om ugen, er det tilsvarende 3,7 timer om ugen i sammenligningskommunerne. Andelen af 65+-årige, der modtager hjemmehjælp, har som nævnt været faldende i Nordfyns Kommune i de senere år i lighed med andre kommuner, men hvor dette i sammenligningsgruppen er blevet fulgt af en tendens til, at der siden 2010 visiteres færre hjemmehjælpstimer pr. modtager, så har der i Nordfyns Kommune været en mindre udtalt tendens til at visitere færre hjemmehjælpstimer pr. modtager (G7.27). Fra 2013 til 2014 sker der dog en relativt stor reduktion.

tion i det visiterede timetal pr. modtager, så det ugentlige timetal i 2014 som sagt ligger lavere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen. I 2014 er der på den måde et mindre serviceforbrug pr. modtager i Nordfyns Kommune, hvorfor antallet af visiterede timer pr. modtager ikke kan bidrage til at forklare det relative høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen.

Derudover gælder det om serviceniveauet i Nordfyns Kommune, at der i Nordfyns Kommune er relativt færre af de 75+-årige, der modtager forebyggende hjemmebesøg sammenlignet med sammenligningsgruppen i 2014 (T7.22). Således er der 24,2 % af de 75+-årige i Nordfyns Kommune, der har modtaget ét eller flere hjemmebesøg, sammenlignet med 26,2 % blandt sammenligningskommunerne. Det trækker heller ikke i retning af at øge Nordfyns Kommunes udgifter i forhold til sammenligningskommunerne.

5.2.2 Overførsler (eksklusive forsikrede ledige)

Højt udgiftsniveau på området for overførsler (eksklusive forsikrede ledige)

Udgiften pr. 17-64-årig til overførsler er steget mere i Nordfyns Kommune end i kommunerne i sammenligningsgruppen. Både under og efter, at den økonomiske krise ramte Danmark i 2009. I 2015 ligger udgifterne i Nordfyns Kommune ca. 900 kroner pr. 17-64-årig over sammenligningskommunerne. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 16 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområderne for sygedagpenge, førtidspension og kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger. Når overførselsudgifterne er steget relativt mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningskommunerne, afspejler dette især, at udgifterne til førtidspension og kontanthjælp er øget i forhold til sammenligningsgruppen.

Figur 5.6 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveau på området for overførsler i perioden 2007-2016. Da udgifterne på dette område er mere konjunkturfølsomme end på andre kommunale udgiftsområder vises udgiftsudviklingen over en længere periode end for de andre områder. Figuren viser dermed udviklingen både før og efter den økonomiske krise slog igennem med fuld kraft i Danmark i 2009.

Det er på dette område særligt vigtigt at være opmærksom på ikke at tolke på den absolutte udvikling fra år til år i Nordfyns Kommune, da der over perioden er sket flere omlægninger af refusionerne på overførselsområdet, som påvirker hvor stor en del af udgiften, der betales af kommunen. Mest markant i 2011, hvor refusionssatserne generelt blev reduceret og i særdeleshed for indsatser, hvor der ikke sker aktivering gennem løntilskud, virksomhedspraktik eller ordinær uddannelse. Endvidere er der fra og med 2016 gennemført en stor refusionsomlægning, hvor refusionssatserne for de forskellige ydelser gøres ens, og der indføres en trappemodel med aftrapning af refusionen over tid. Analysens fokus er derfor ikke den absolutte udgiftsudvikling i Nordfyns Kommune, men den *relative* udgiftsudvikling i Nordfyns Kommune i forhold til andre kommuner. For Nordfyns Kommune bemærkes det endvidere, at det i 2015 er blevet besluttet at investere i indsatsen på overførselsområdet fx gennem ansættelse af flere medarbejdere i jobcentrene. Udover at andre kommuner kan have gjort det samme, så er det vigtigt at være opmærksom på, at lønudgifterne til medarbejdere i jobcentrene konteres på hovedkonto 6, Fællesudgifter og administration mv. og

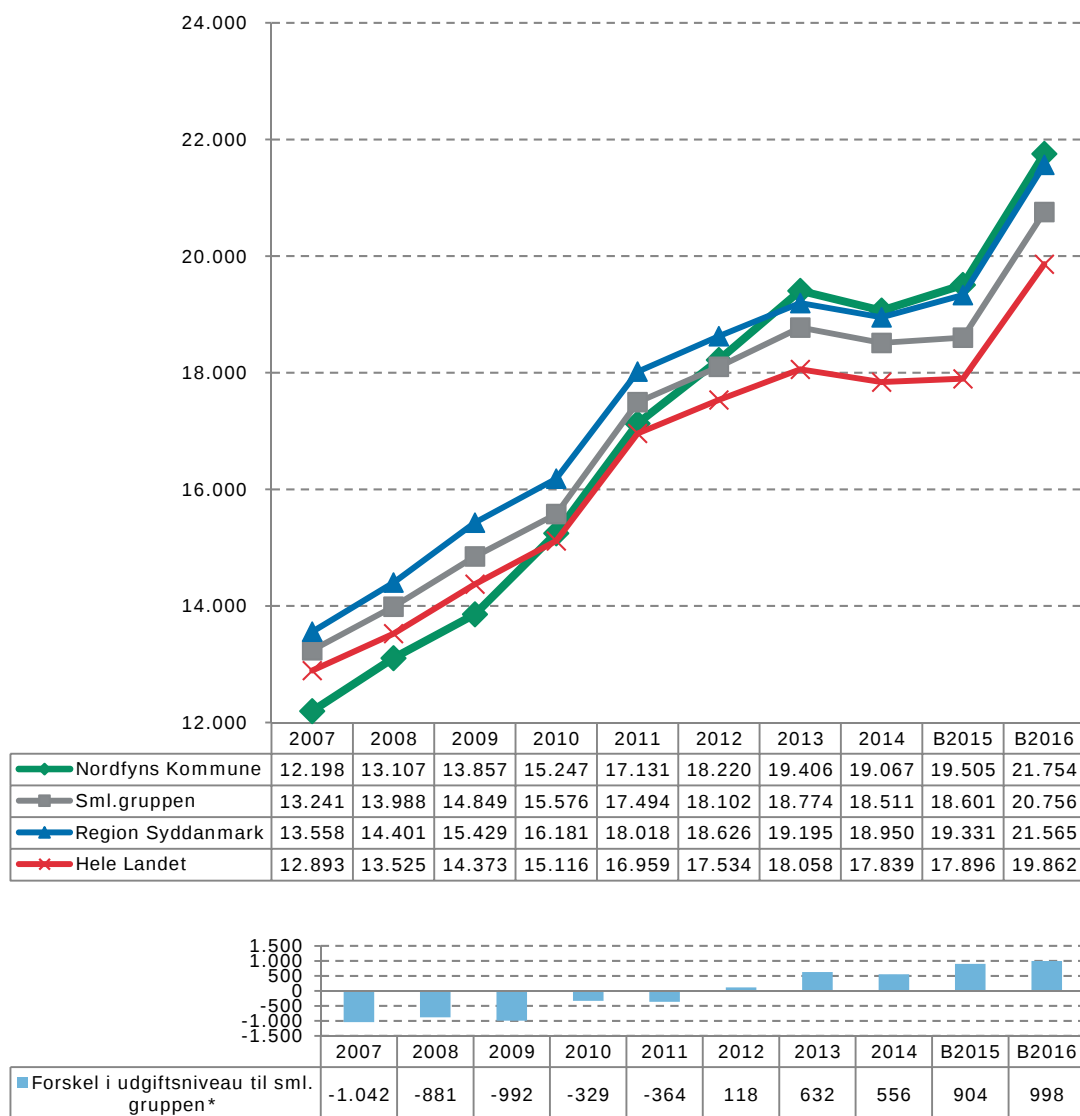
ikke indgår i analysen af overførselsområdet nedenfor, samt at det næppe er sandsynligt, at en eventuel effekt af investeringen vil være synlig i analysen.

I den øverste del af Figur 5.6 ses udgiftsniveauerne for Nordfyns Kommune, gennemsnittet i sammenligningsgruppen, gennemsnittet i Region Syddanmark samt et gennemsnit for alle kommuner i hele landet. I den nederste del af figuren vises forskellen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen.

Figuren peger på, at nettodriftsudgifterne pr. 17-64-årig i lighed med andre kommuner har været stigende i Nordfyns Kommune frem mod 2013. I 2011 blandt andet på grund af en større refusionsomlægning, hvor refusionssatserne blev reduceret og omlagt til generelle tilskud. Fra 2013 til 2015 har udgifterne ligget på et mere stabilt niveau og er i kølvandet på refusionsomlægningen i 2016 budgetteret til at stige i 2016. Løjnefaldende i figuren er det dog også, at udgifterne i Nordfyns Kommune stiger relativt mere end i både sammenligningsgruppen og på landsplan. Ikke mindst efter den økonomiske krises gennemslag i 2009. Til og med 2009 ligger Nordfyns Kommunes udgiftsniveau pr. 17-64-årig noget lavere end i sammenligningsgruppen, men fra 2009 til 2010 stiger udgifterne betydeligt mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen. Dette kan indikere, at Nordfyns Kommune er blevet relativt hårdere ramt af den økonomiske krise end kommunerne i sammenligningsgruppen i gennemsnit, og at dette først er slået fuldt ud igennem i 2010. Fra 2010 til 2011 følger Nordfyns Kommune udviklingen i sammenligningsgruppen, men stiger imidlertid igen fra 2011-2013 noget mere end i sammenligningskommunerne. Fra og med 2013 har udgiftsniveauet pr. 17-64-årig ligget over sammenligningsgruppen. I 2013-2014 således 500-600 kroner højere i Nordfyns Kommune og i budgetterne for 2015 og 2016 mellem 900 og 1000 kroner over udgiftsniveauet i sammenligningskommunerne.

Forskellen i 2015 svarer til, at udgifterne ville være ca. 16 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 5.6 Udgiftsniveau på området for overførsler (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig. 2007-2016 (2016-priser). Eksklusive forsikrede ledige.

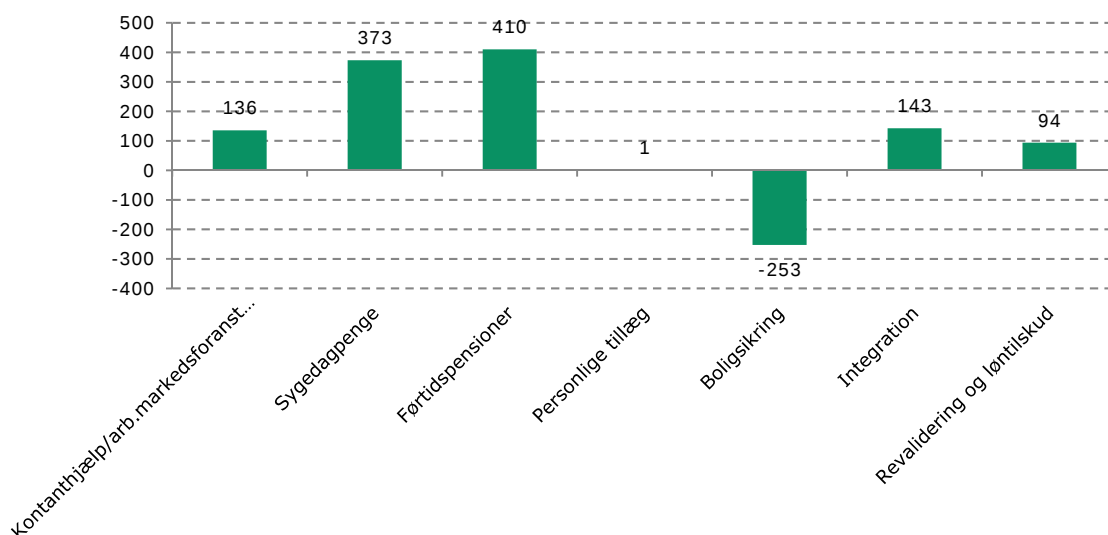

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at overførselsudgifterne er afgrænset lidt anderledes end i de årlige aftaler om kommunernes økonomi mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening. Konkret består udgifterne til overførsler af udgifter til kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger samt forsikrede ledige, sygedagpenge, førtidspensioner, personlige tillæg, boligsikring, tilbud til udlændinge samt revalidering og løntilskud. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet. Bemærk endelig, at udgiftsændringerne især i 2011 og 2016 er påvirket af store refusionsomlægninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.800 og T8.900.

Figur 5.7 viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for overførsler i 2015.

Figur 5.7 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for overførsler. Kr. pr. 17-64-årig. Budget 2015 (2016 priser). Eksklusive forsikrede ledige.

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Bemærk, at tabellen er baseret på budget 2015, da der på grund af refusionsomlægning knytter sig en større usikkerhed til budget 2016. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.800 og T8.900.

Figur 5.7 peger på, at udgiften pr. 17-64-årig til overførsler er højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. 17-64-årig er højere på delområderne for sygedagpenge og førtidspension samt, i mindre grad, på delområderne for henholdsvis kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger og integration⁹.

I analysen ovenfor er sammenligningsgruppen udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter. Som en robusthedstest er foretaget en tilsvarende sammenligning med de udgiftsområdespecifikke sammenligningsgrupper, der i ECO Nøgletal benyttes for de enkelte delområder. Altså en særskilt sammenligningsgruppe for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger, en særskilt sammenligningsgruppe for sygedagpenge osv. Det relative udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i denne robusthedsanalyse adskiller sig ikke væsentligt fra resultaterne i Figur 5.7 for delområderne førtidspensioner, personlige tillæg og integration. For delområderne revalidering/løntilskud og sygedagpenge indikerer analysen, at der i Figur 5.7 er tale om et mindre overkantsskøn, mens der omvendt for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger og – i mindre grad – for boligsikring er tale om et underkantsskøn. For kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger gælder tillige, at udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune fra 2011 til budget 2015 stiger 600 kr. mere pr. 17-64-årig end i sammenligningsgruppen uanset, om der sammenlignes med sammenligningsgruppen for de samlede overførsler eller den særskilte sammenligningsgruppe for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger. Konklusionerne om udgiftsudviklingen er med andre ord robust over for valget af sammenligningsgruppe. For de samlede overførsler indikerer robusthedsanalysen, at der i Figur 5.6 og Figur 5.7 er tale om en underkantsvurde-

⁹ Integrationsområdet inddrages ikke i den videre analyse, da de samlede udgifter på dette område er lavere end på kontanthjælpsområdet, og der på grund af den aktuelle flygtningetilstrømning til Danmark knytter sig betydelig usikkerhed til nøgletallene på integrationsområdet og disses sammenlignelighed på tværs af kommuner.

ring af det monetære serviceniveau i Nordfyns Kommune. Udgiftsniveauet i forhold til sammenligningsgruppen er med andre ord højere, hvis der sammenlignes med områdespecifikke sammenligningsgrupper end med den samlede sammenligningsgruppe for hele overførselsområdet.

Samlet peger analysen på, at det særligt er på delområderne for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger, sygedagpenge og førtidspension, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau ligger over det gennemsnitlige for de mest sammenlignelige kommuner. Udgiftsudviklingen på disse tre delområder for 2010-2016 er vist i Figur 5.8, Figur 5.9 og Figur 5.10 og sammenlignet med den tilsvarende udvikling i den samlede sammenligningsgruppe for overførselsområdet. De tre figurer kommenteres her under ét.

Ikke mindst for kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger er udgiftsudviklingen fra 2010 til 2011 præget af en større refusionsomlægning, hvor refusionerne blev reduceret og omlagt til generelle tilskud. Fokuserer vi på tiden efter denne refusionslægning, viser de tre figurer samlet, at udgiftsniveauet for sygedagpenge er reduceret fra 2010 til 2015, mens det omvendt er øget for førtidspensioner og kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger. Figurerne viser også, at udgiftsniveauet for sygedagpenge er faldet mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningskommunerne. Hvor udgifterne i 2011-2012 lå 460-550 kroner pr. 17-64-årig over niveauet i sammenligningsgruppen, ligger udgiftsniveauet i 2015 ca. 370 kroner over sammenligningsgruppen. Omvendt er udgifterne til førtidspensioner og kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger steget relativt mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningskommunerne. Hvor Nordfyns Kommunes udgiftsniveau for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger i 2011-2012 lå 400-500 kroner under sammenligningsgruppen, ligger det i 2015 ca. 140 kroner højere pr. 17-64-årig end i sammenligningsgruppen. Fra 2011 til 2015 er forskellen mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen øget med ca. 640 kr. pr. 17-64-årig¹⁰. Tilsvarende lå udgiftsniveauet for førtidspensioner i 2011 ca. 60 kroner over niveauet i sammenligningsgruppen, i 2012 ca. 250 kroner over og i 2015 ca. 410 kroner over niveauet i sammenligningsgruppen. I analysen er der set bort fra udgifter til forsikrede ledige. Som et element i det samlede billede kan det tilføjes, at Nordfyns Kommunes udgifter til forsikrede ledige fra 2011 til 2015 er reduceret med ca. 700 kroner i forhold til sammenligningsgruppen for overførselsområdet. Udviklingen indikerer dermed som udgangspunkt ikke, at Nordfyns Kommune efter den økonomiske krises gennemslag har været ramt hårdere af yderligere økonomisk afmatning end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Når de samlede udgifter til overførsler i Nordfyns Kommune i de senere år er steget i forhold til de mest sammenlignelige kommuner, så tegner analysen med andre ord et billede af, at dette især hænger sammen med, at udgiftsniveauet for førtidspensioner og kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger er steget relativt mere i Nordfyns Kommune¹¹.

¹⁰ En tilsvarende stigning i forskellen fås hvis sammenligningen i stedet baseres på den områdespecifikke sammenligningsgruppe for kontanthjælp/arbejdsmarkedsforanstaltninger.

¹¹ Det bemærkes, at der på overførselsområdet kan være tale om delvist forbundne kar mellem de forskellige ydelser. Ved vurderingen af udgiftsudviklingen skal det derfor tages i betragtning, at udgifterne til sygedagpenge samtidig er faldet relativt mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen, og at der muligvis kan være forbundne kar mellem udviklingen på for eksempel førtidspensions- og sygedagpengeområdet.

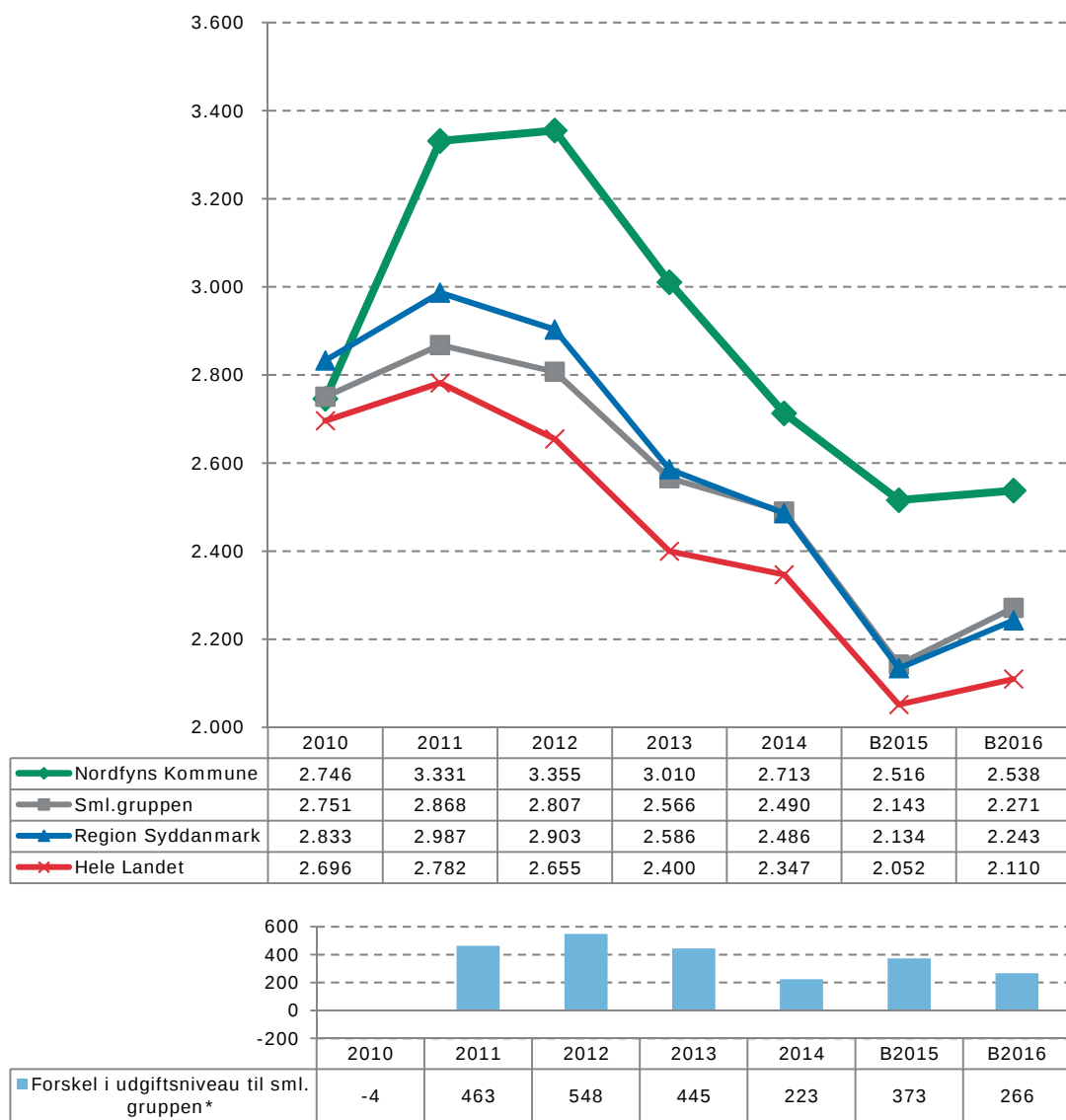
Figur 5.8 Udgiftsniveau på området for kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig. 2010-2016 (2016-priser). Eksklusive forsikrede ledige.

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet. Bemærk endelig, at udgiftsændringerne især i 2011 og 2016 er påvirket af store refusionsomlægninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100

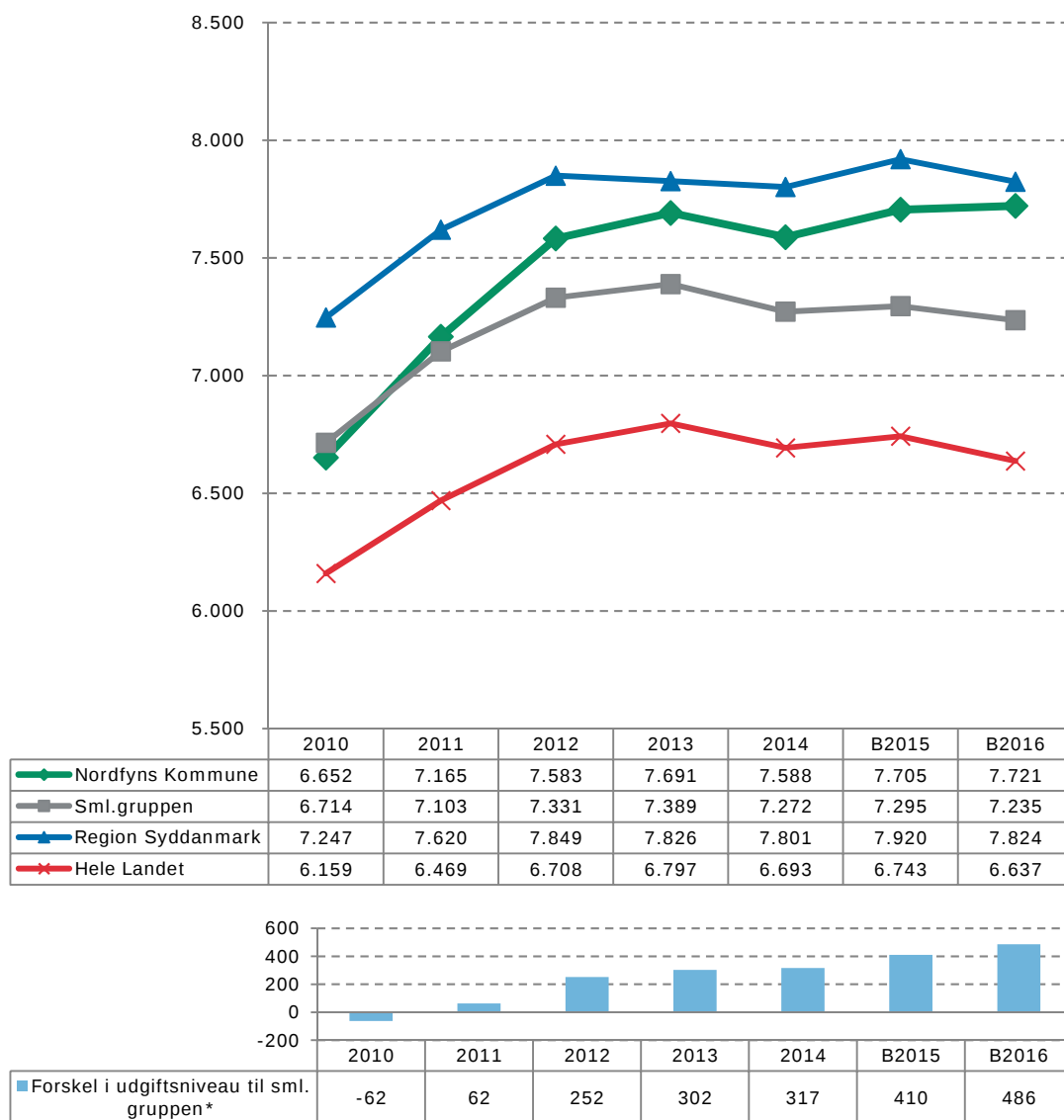
Figur 5.9 Udgiftsniveau på området for sygedagpenge (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig. 2010-2016 (2016-priser).

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet. Bemærk endelig, at udgiftsændringerne især i 2011 og 2016 er påvirket af store refusionsomlægninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.200

Figur 5.10 Udgiftsniveau på området for førtidspensioner (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig. 2010-2016 (2016-priser).

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk endvidere, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet. Bemærk endelig, at udgiftsændringerne især i 2011 og 2016 er påvirket af store refusionsomlægninger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.300

I Figur 5.11 er udgifterne pr. 17-64-årig til Kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger fra Figur 5.8 underopdelt på henholdsvis udgifter til kontanthjælp mv. og udgifter til arbejdsmarkedsforanstaltninger. Det fremgår, at det siden 2011 især er udgifterne til kontanthjælpsydelse mv., der er steget i forhold til sammenligningsgruppen. Dette gælder ikke mindst fra 2012 til 2013 og i budgetterne for 2015 og 2016. Derimod ligger udgifterne til arbejdsmarkedsforanstaltninger i form af beskæftigelsesordninger, seniorjob, aktivering og uddannelse af kontanthjælpsmodtagere, sygedagpengemodtagere, revalidender mv. på et relativt stabilt niveau i forhold til sammenligningsgruppen.

Figur 5.11 Udgiftsniveau for Kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger for Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen opdelt på henholdsvis udgifter til kontanthjælp mv. (øverst) og udgifter til arbejdsmarkedsforanstaltninger (nederst). Kr. pr. 17-64-årig. 2010-2016 (2016-priser).

Note: Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2) og derved adskiller sig fra sammenligningsgrupperne i ECO Nøgletal, hvor der er særskilte sammenligningsgrupper for de enkelte delområder på overførselsområdet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100

Indtil videre har analysen alene fokuseret på, hvor store udgifterne er i forhold til den *potentielle* målgruppe for indsatserne, borgere i alderen 17-64. Der har ikke indgået oplys-

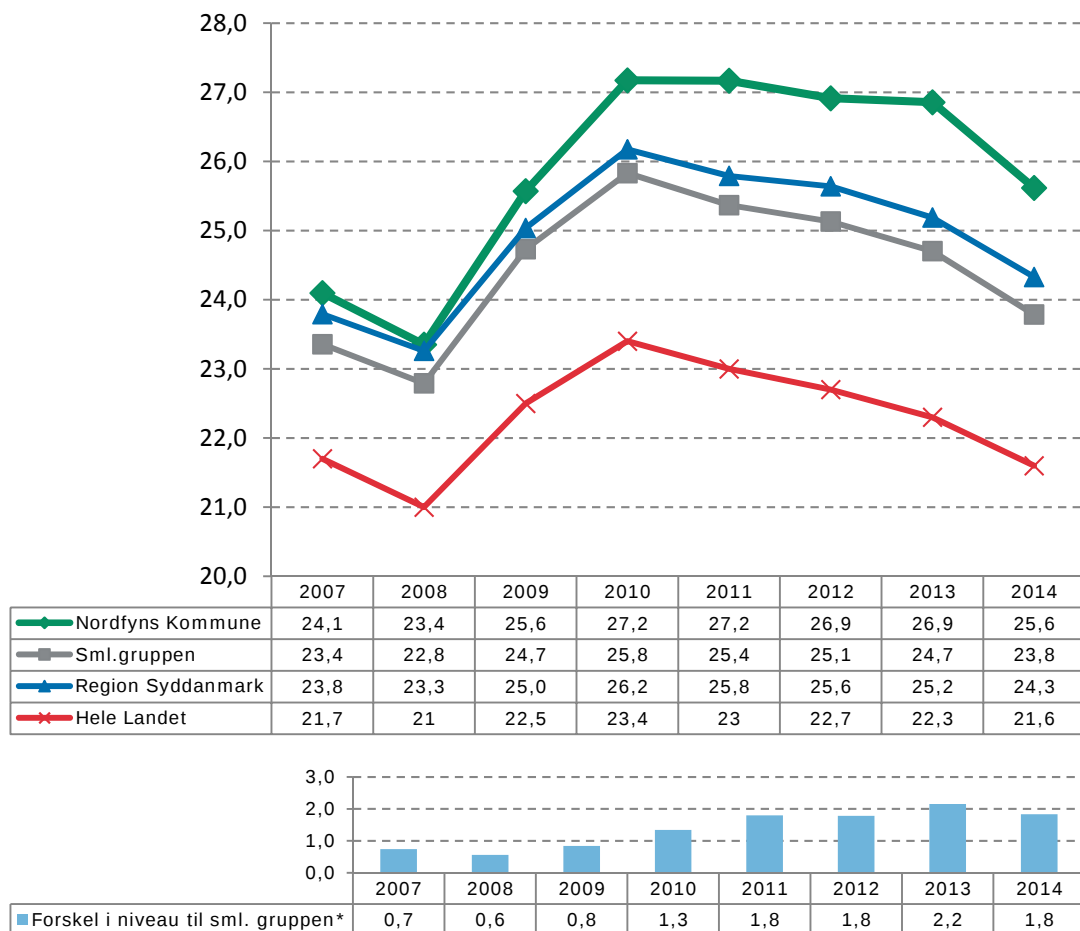
ninger om, hvor mange der faktisk modtager ydelserne. Nedenfor vendes blikket mod, hvor stor en andel af borgerne, der modtager de pågældende ydelser. Data er baseret på de nyeste oplysninger fra Danmarks Statistiks registre, hvor data for 2015 og 2016 endnu ikke er tilgængelige. Nordfyns Kommune vil i egne registre og sagssystemer have adgang til mere opdaterede oplysninger.

Indikatorer, der bidrager til at forklare det relative høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for overførsler

- En større stigning i andelen af kontanthjælpsmodtagere efter 2010 og en i forlængelse heraf en større andel af borgerne i den erhvervsaktive alder, der er på kontanthjælp
- En større stigning i andelen af førtidspensionister efter 2010 og en i forlængelse heraf en større andel af borgerne i den erhvervsaktive alder, der er på førtidspension.

Indledningsvist vises i Figur 5.12 udviklingen i antallet af personer i den erhvervsaktive alder uden ordinær beskæftigelse. Figuren inkluderer også forsikrede ledige, og det fremgår, at der i forbindelse med den økonomiske krises gennemslag i 2009 og 2010 skete en markant forøgelse af andelen af borgere uden ordinær beskæftigelse i såvel Nordfyns Kommune som andre kommuner. Det fremgår også, at stigningen i Nordfyns Kommune var relativt større end i sammenligningsgruppen. Efter 2010 er andelen af borgere uden ordinær beskæftigelse faldet år for år i sammenligningskommunerne. Denne udvikling har været mere træg i Nordfyns Kommune og – bortset fra i 2014 – er forskellen mellem Nordfyns kommune og gennemsnittet i sammenligningsgruppen langsomt øget.

Figur 5.12 Andel personer uden ordinærbeskæftigelse i procent af antal 16-64-årige (øverste del) og forskel i niveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Fuldtidspersoner på årsbasis (inklusive forsikrede ledige). 2007-2014.

Note: *Forskel i niveau angiver differencen i niveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2). Bemærk endvidere, at forsikrede ledige indgår i denne analyse. Både aktiverede i statsligt og kommunalt regi er omfattet.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T2.900 og Danmarks Statistikbank, AUH01.

Set over hele perioden har Nordfyns Kommune været hårdere ramt af den økonomiske krise end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen og/eller har været mindre succesfuld med den aktive beskæftigelsesindsats. Fokuseres på perioden efter, at den værste del af den økonomiske krise var slået igennem, er forskellen mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen øget fra 1,3 procentpoint i 2010 til 1,8 procentpoint i 2014. Det overordnede billede af udviklingen på overførselsområdet er dermed, at andelen af borgere uden ordinær beskæftigelse øges i Nordfyns Kommune i forhold til sammenligningsgruppen både under og efter den økonomiske krises gennemslag.

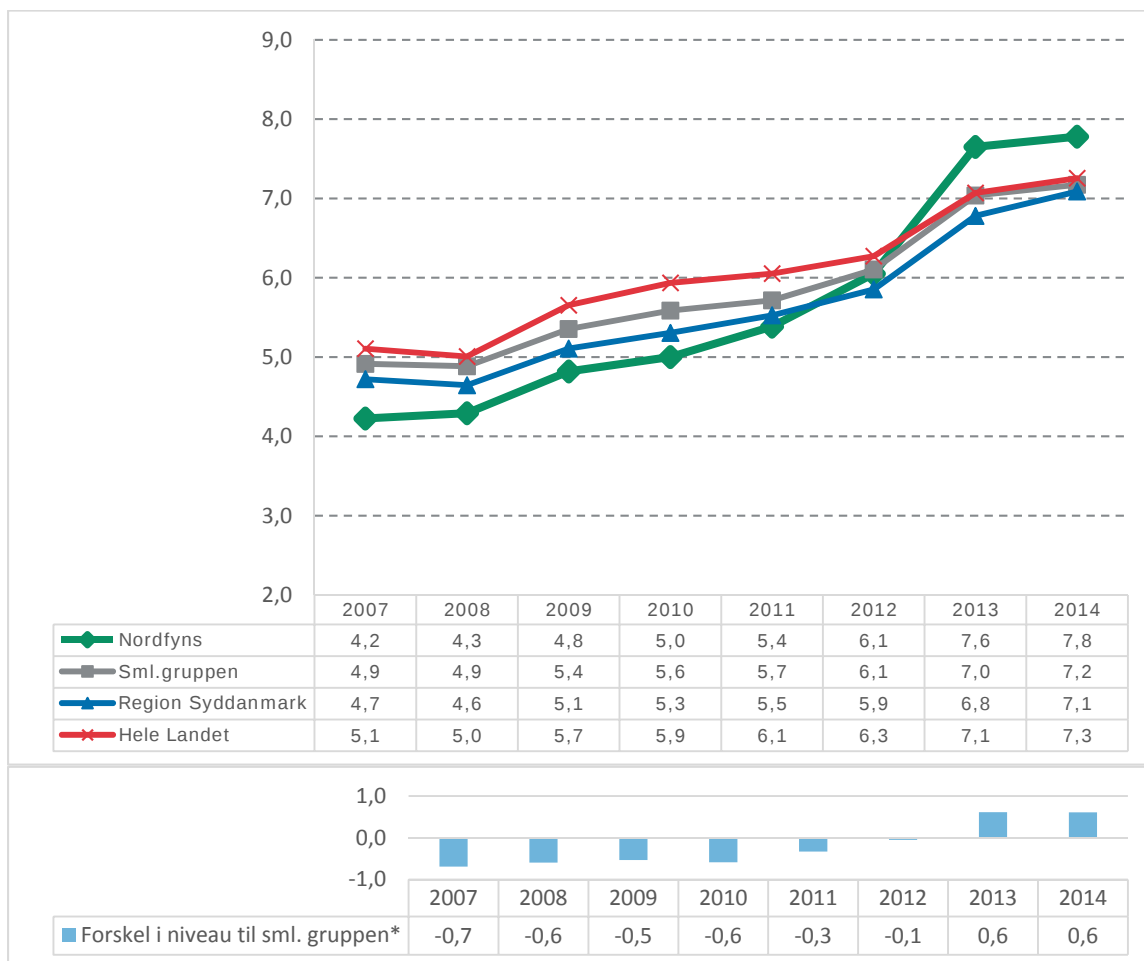
I lighed med de tidligere analyser af udgiftsudviklingen fokuseres analysen nedenfor på de tre delområder, hvor udgifterne i Nordfyns Kommune ligger mest over niveauet i sammenligningskommunerne. Dvs. kontanthjælp, sygedagpenge og førtidspension.

Figur 5.13 viser udviklingen i, hvor stor andel af de 17-64-årige i kommunen der i løbet af et år har været berørt af kontanthjælp i kortere eller længere tid. I Figur 5.14 er de samme personer omregnet til helårsmodtagere, dvs. hvor mange hoveder de berørte personer svarer til, hvis de omregnes til at have modtaget kontanthjælp hele året. De to figurer tegner overordnet det samme billede, nemlig at udviklingen i Nordfyns Kommune fra 2008 til 2010 følger udviklingen i sammenligningskommunerne, men at antallet af kontanthjælpsmodtagere derefter fra 2010 til 2014 stiger iøjnefaldende mere end i sammenligningsgruppen. I de år, hvor den økonomiske krise slår igennem, følger udviklingen i Nordfyns Kommune med andre ord udviklingen i sammenligningsgruppen, hvorimod Nordfyns Kommune efter krisens gennemslag enten har været overgennemsnitligt ramt af yderligere økonomisk afmatning og/eller har været mindre succesfuld end sammenligningskommunerne til at få borgerne ud af kontanthjælp.

Den væsentligste forskel på de to figurer er, at der allerede fra 2011 til 2012 sker en stigning i forhold til sammenligningsgruppen i andelen af berørte personer, mens det først er fra 2012 til 2013, at dette slår synligt igennem på andel helårsmodtagere. Samlet indikerer udviklingen, at Nordfyns Kommunes visitationspraksis på kontanthjælpsområdet fra og med 2011 har udviklet sig anderledes end det gennemsnitlige i sammenligningskommunerne.

Når Nordfyns Kommune fra og med 2013 har et højere udgiftsniveau til kontanthjælpsydelser end i sammenligningsgruppen (jf. Figur 5.11, øverst) hænger dette med andre ord sammen med, at der i Nordfyns Kommune fra og med 2013 er en relativt større stigning i antallet af kontanthjælpsmodtagere end tilfældet er i sammenligningskommunerne.

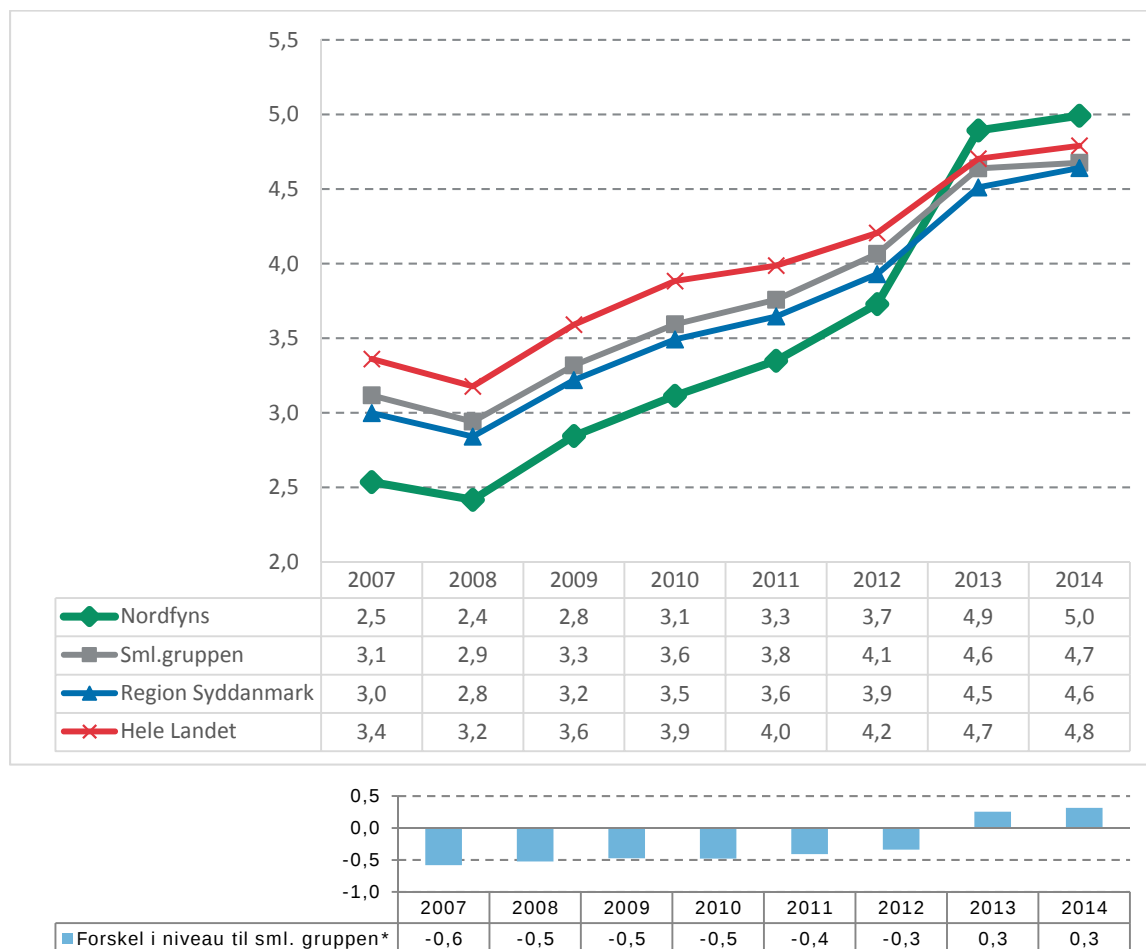
Figur 5.13 Andel kontanthjælpsmodtagere i procent af antal 17-64-årige (øverste del) og forskel i niveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Andel berørte personer 2007-2014.

Note: *Forskel i niveau angiver differencen i niveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.130 og Danmarks Statistikbank, KY024

Figur 5.14 Andel helårsmodtagere af kontanthjælp i procent af antal 17-64-årige (øverste del) og forskel i niveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Andel helårsmodtagere 2007-2014.

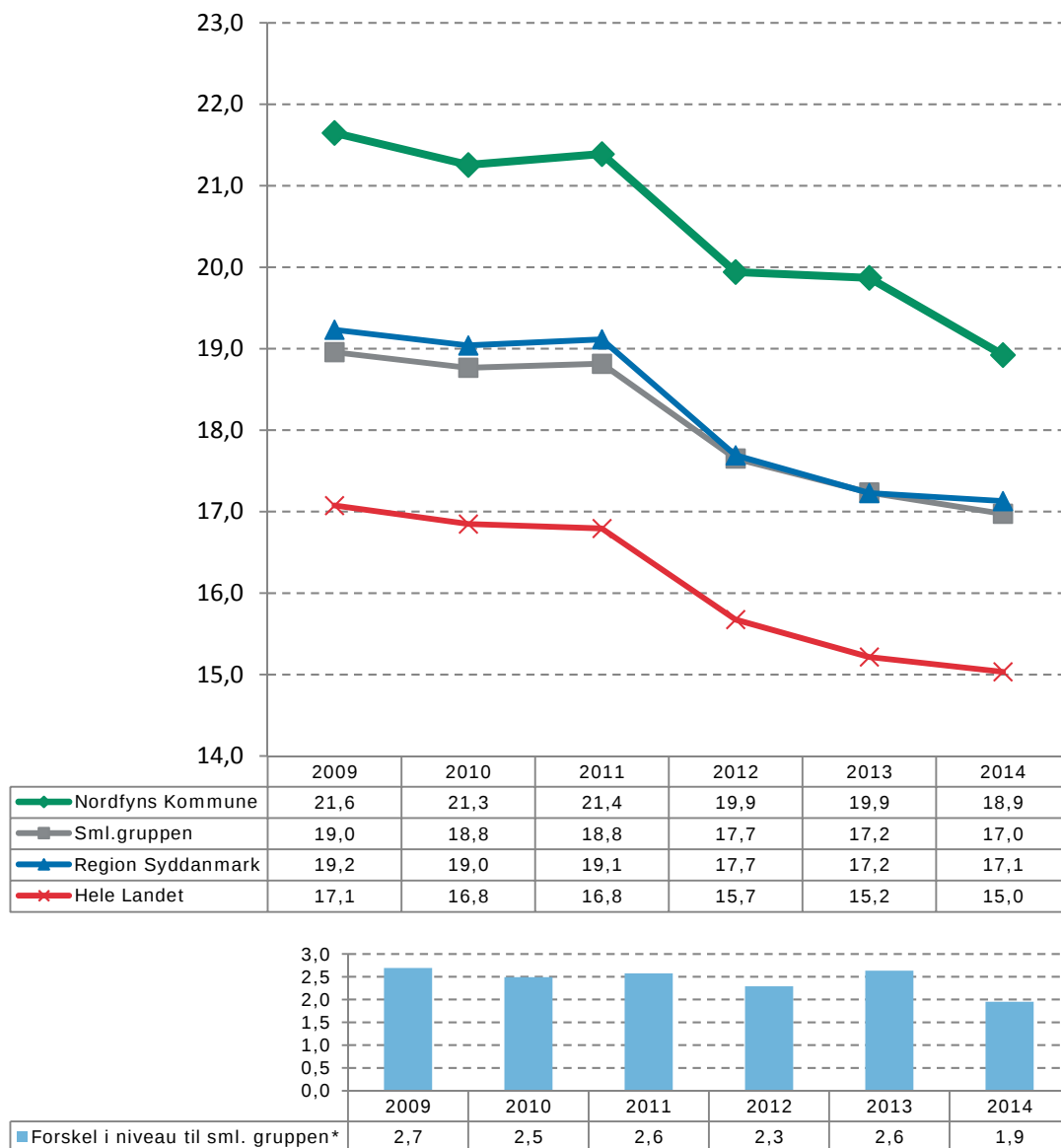

Note: *Forskel i niveau angiver differencen i niveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.130 og Danmarks Statistikbank, KY024.

I Figur 5.15 vises udviklingen i andelen af borgere, der har modtaget sygedagpenge på grund af sygdom. Som det ofte er tilfældet under økonomiske kriser, så er der såvel i Nordfyns Kommune som andre kommuner et fald i andel sygedagpengemodtagere fra 2009 til 2014. Dette kan fx hænge sammen med, at flere sygemeldte bliver arbejdsløse og dermed ikke på samme måde som tidligere er berettiget til sygedagpenge, og/eller at den større jobusikkerhed betyder, at lønmodtagere er mindre tilbøjelige til at sygemelde sig. Figur 5.15 viser samtidig, at udviklingen i Nordfyns Kommune i det store hele har fulgt udviklingen i sammenligningsgruppen. Når udgifterne til sygedagpengeydelse tenderer at falde i forhold til sammenligningsgruppen fra 2012 (jf. Figur 5.9), hænger dette dermed ikke sammen med, at der sker et større fald i *antallet* af sygedagpengemodtagere. Tilsammen indikerer dette, at den gennemsnitlige *varighed* af sygedagpengeforløbene er reduceret i Nordfyns Kommune efter 2012 i sammenligning med kommunerne i sammenligningsgruppen.

Figur 5.15 Andel sygedagpengemodtagere i procent af antal 17-64-årige (øverste del) og forskel i niveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). 2009-2014. Eksklusive graviditet og fødsel.

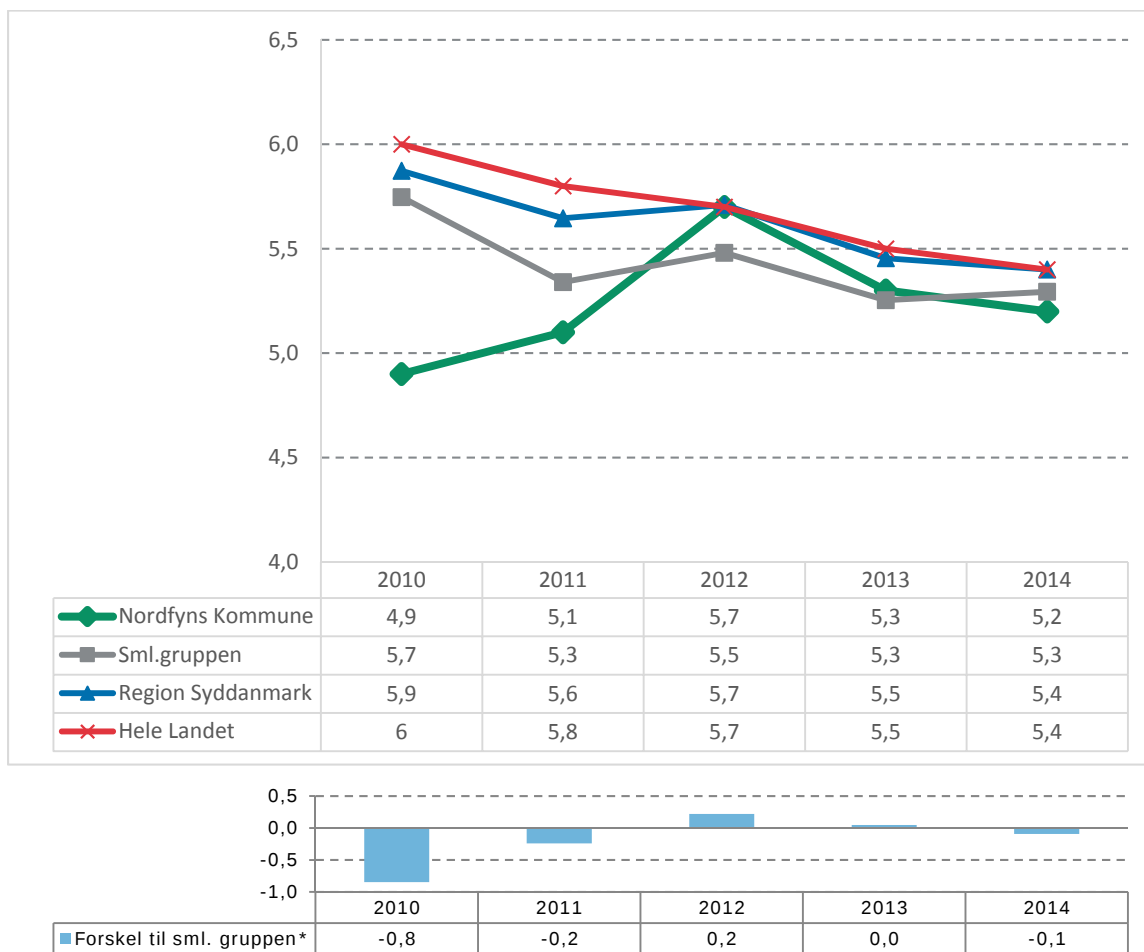

Note: *Forsk. i niveau angiver differencen i niveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.24 og Danmarks Statistikbank, SOCDAG00.

Figur 5.16 og Figur 5.17 viser nøgletal for de afsluttede sygedagpengesagers varighed. Henholdsvis de afsluttede sygedagpengesagers gennemsnitlige varighed i uger og andelen af sagerne, der har en varighed over et år. De to figurer bekræfter, at der efter 2012 har været et større fald i sygedagpengesagernes varighed i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen. Dette gælder både med hensyn til sagernes gennemsnitlige varighed og med hensyn til, hvor stor andel af sagerne der varer længere end et år. Omvendt viser figurerne også, at der frem til 2012 tilsvarende var en relativt større stigning i sygedagpengesagernes varighed end i sammenligningsgruppen.

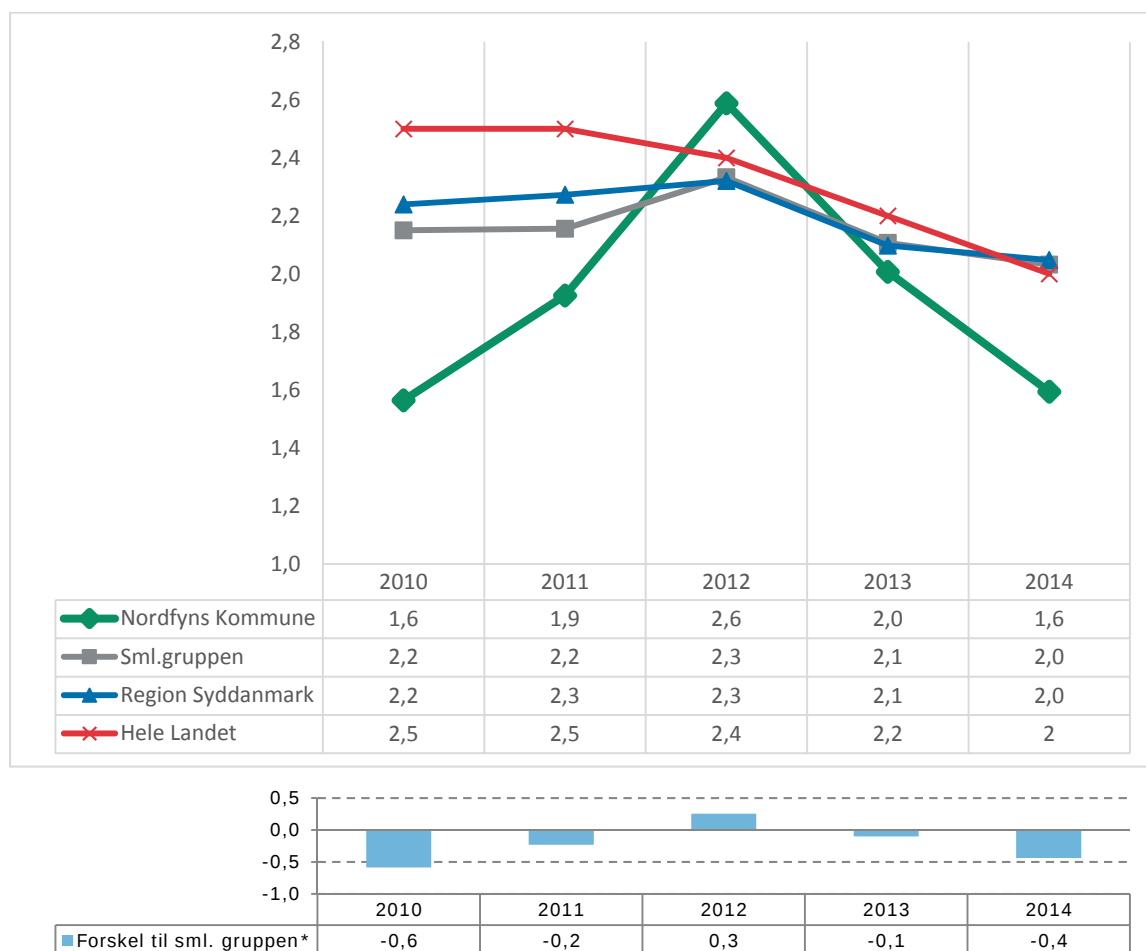
Figur 5.16 Afsluttede sygedagpengesagers gennemsnitlige varighed i uger (øverste del) og forskel i varighed mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). 2010-2014. Eksklusive graviditet og fødsel.

Note: *Forskel til sml. gruppen angiver differencen mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.220 og Danmarks Statistikbank, SOCDAG99.

Figur 5.17 Afsluttede sygedagpengesager. Andel sager med varighed over 52 uger (øverste del) og forskel i andel mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). 2010-2014. Eksklusive graviditet og fødsel.

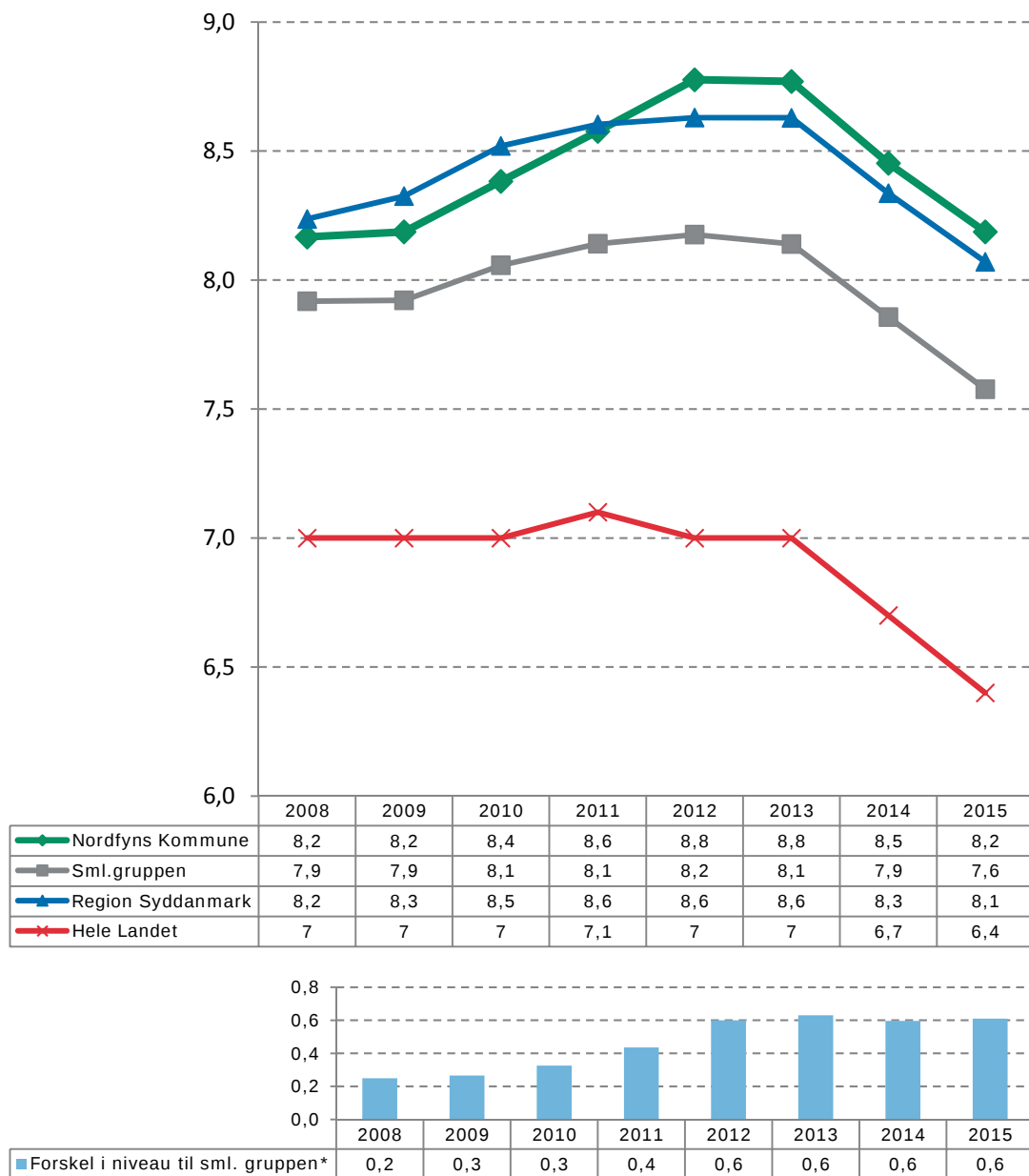

Note: Forskel til sml.-gruppen angiver differencen mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.220 og Danmarks Statistikbank, SOCDAG99.

Figur 5.18 viser udviklingen i andelen af borgere i alderen 17-64 år, der i januar måned i året har fået udbetalt førtidspension. Frem til 2013 har der i Nordfyns Kommune i lighed med det gennemsnitlige i sammenligningskommunerne været en stigning i andelen af borgere på førtidspension. Dette billede er ændret efter den førtidspensionsreform, der blev gennemført i juli 2014. Fra 2013 til 2015 sker der således et markant fald i andel førtidspensionister i såvel Nordfyns Kommune som i sammenligningsgruppen. Selvom udviklingstendensen i Nordfyns Kommune følger sammenligningsgruppen, så fremgår det også af Figur 5.18, at stigningen i andel førtidspensionister fra 2009 til 2013 er betragteligt større i Nordfyns Kommune end gennemsnitligt i sammenligningskommunerne. Hvor andel førtidspensionister i Nordfyns Kommune i 2009 lå 0,3 procentpoint over sammenligningsgruppen ligger andelen i 2013-2015 tilsvarende 0,6 procentpoint over sammenligningsgruppen. Stigningen i andel førtidspensionister bidrager dermed til at forklare, hvorfor førtidspensionsudgifterne i Nordfyns Kommune fra 2010 til 2014 er steget i forhold til sammenligningsgruppen (jf. Figur 5.10) og ifølge budgetterne for de seneste to år forventes at stige yderligere i 2015 og 2016.

Figur 5.18 Andel førtidspensionister i procent af antal 17-64-årige (øverste del) og forskel i niveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). 2008-2014 (januar måned).

Note: *Forskel i niveau angiver differencen i niveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Bemærk, at sammenligningsgruppen er udvalgt på grundlag af de samlede overførselsudgifter (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.34 og Danmarks Statistikbank, PEN11.

Samlet peger analyserne af andel modtagere af overførsler på, at den over gennemsnitlige stigning i overførselsudgifterne i Nordfyns Kommune efter 2010 hænger sammen med, at der i forhold til sammenligningsgruppen er sket en relativt større stigning i både andel konstanthjælpsmodtagere og andel førtidspensionister. Omvendt har Nordfyns Kommune i de senere år reduceret udgifterne til sygedagpenge relativt mere end i sammenligningsgruppen bl.a. som følge af et over gennemsnitligt fald i sygedagpengesageres varighed efter 2012. Samlet set ligger udgiftsniveauet til overførsler i budget 2015 som tidligere nævnt

ca. 900 kr. pr. 17-64-årig over niveauet i sammenligningsgruppen, svarende til at udgifterne i Nordfyns Kommune ville være 16 mio. lavere, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

5.2.3 Voksne med særlige behov

Højt udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov

Udgiften pr. 18+-årig til voksne med særlige behov er ca. 400 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 9 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns på delområdet for botilbud mv. til voksne med særlige behov.

Det bemærkes, at det i den praktiske arbejdstilrettelæggelse eller kontering af udgifterne ikke altid er muligt at sondre mellem, hvad der er indsatser rettet mod ældre, og hvad der er indsatser rettet mod handicappede. Afhængigt af kommunernes konkrete organiserings- og konteringspraksis vil der således kunne være forskelle i, hvilke udgifter der i indeværende analyse optræder som ældreudgifter, og hvilke der optræder som udgifter til handicappede og dermed som en del af udgifterne til voksne med særlige behov.

Figur 5.19 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov i perioden 2010-2016.

Figur 5.19 Udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 18+-årig. 2010-2016 (2016-priser)

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Med hensyn til sammenligningsgruppen skal det bemærkes, at udgiftsbehovene på dette område i mindre grad afhænger af befolkningens socioøkonomiske sammensætning end på andre kommunale udgiftsområder. Der knytter sig derfor større usikkerhed til beregningen af udgiftsbehovene og inddelingen i sammenligningsgrupper på området for udsatte voksne end på andre udgiftsområder.

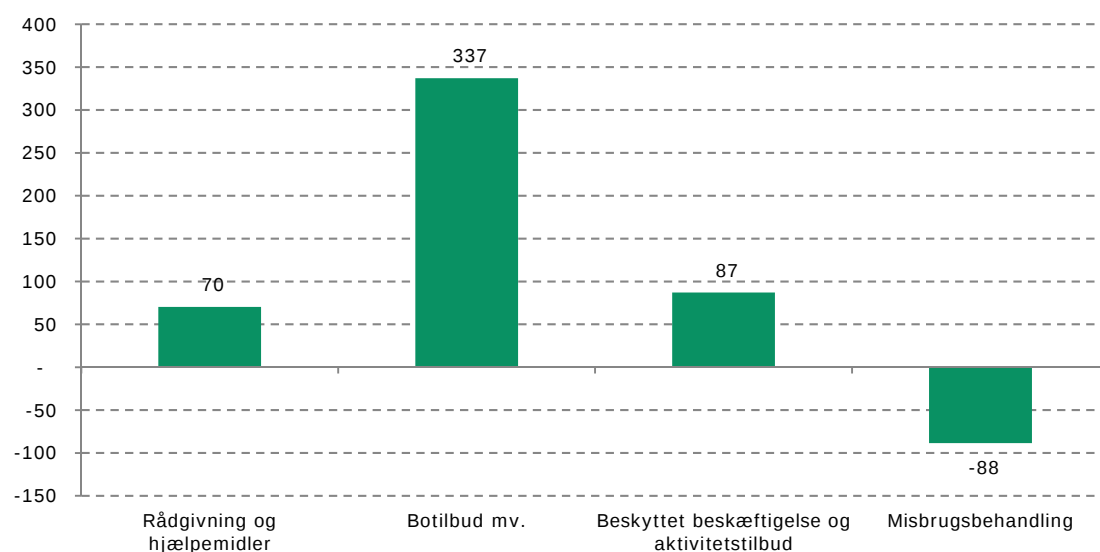
Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.700 og G8.73.

Det fremgår af figuren ovenfor, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau har været stigende i perioden 2010-2014, men også at der i 2015 og 2016 er budgetteret med faldende udgifter. Derudover viser figuren, at Nordfyns set over hele perioden fra 2010 til 2016 har haft et stigende udgiftsniveau på området for voksne med særlige behov, mens de gennemsnitlige udgifter i både sammenligningsgruppen, regionen og hele landet har været faldende.

Fra og med 2011 har udgifterne i Nordfyns Kommune hvert år været højere end gennemsnittet i sammenligningsgruppen. Målt i forhold til sammenligningsgruppen har det monetære serviceniveau typisk ligget 300-400 kroner højere pr. 18+-årig end i sammenligningsgruppen. Således også i 2016, hvor der er budgetteret med udgifter på 406 kr. pr. 18+-årig over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 5.20 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området med voksne med særlige behov i 2016.

Figur 5.20 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området voksne med særlige behov. Kr. pr. 18+årig. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.700.

Figuren ovenfor indikerer, at udgiften pr. 18+-årig til voksne med særlige behov er højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. 18+-årig på delområdet for botilbud til voksne med særlige behov er ca. 340 kr. højere end i sammenligningsgruppen. Samtidig ligger udgiften til rådgivning og hjælpemidler samt til beskæftigelses- og aktivitetstilbud ca. 70-90 kr. over niveauet i sammenligningsgruppen. Omvendt ligger udgiften pr. 18+-årig små 100 kr. lavere end i sammenligningsgruppen på delområdet for misbrugsbehandling.

Det er ikke muligt at bruge kvantitative indikatorer til at give en yderlig belysning af udgiftsområdets relative høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen. Dette skyldes, at der, på trods af at de enkelte kommuner har overblik over antallet af borgere i forskellige foranstaltninger, enhedsomkostninger mv., ikke findes landsdækkende statistikker på tværs af kommunerne over de konkrete ydelser og aktiviteter for voksenhandicappede og andre voksne med særlige behov.

5.2.4 Folkeskolen mv.

Højt udgiftsniveau på området for folkeskole

Udgiften pr. 6-16-årig til folkeskole er ca. 2.100 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 9 mio. kr. lavere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne højere i Nordfyns Kommune på delområderne for den almindelige undervisning i folkeskolen og for SFO mv. Herudover peger de tilgængelige forklarende indikatorer for aktivitet mv. på, at det relativt høje udgiftsniveau kommer til udtryk i dels strukturelle forhold i form af, at børnene er bosat mere spredt, og at en mindre andel elever går i privatskoler, og dels i mere styrbare forhold som en lavere klassekvotient, en større andel elever, der modtager specialundervisning, samt en højere personalenormering i SFO'en.

I Figur 5.21 herunder fremgår udviklingen i udgiftsniveauet på folkeskoleområdet i perioden 2010-2016.

Figur 5.21 Udgiftsniveau på området for folkeskole (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 6-16-årig. 2010-2016 (2016-priser)

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differensen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Nordfyns Kommune har fra 2016 ændret kontering vedr. landsbyordninger og har i 2016 budgetteret med 6,73 mio. kr. på funktion 5.25.13, som i 2015 var budgetteret og bogført på funktion 3.22.05. Dette svarer til 1.624 kroner pr. 6-16-årig. Indtægterne fra forældrebetalingen vedr. småbørnsdelen er dog ikke blevet flyttet ved indberetning af budget 2016, hvorfor indtægter på 2,96 mio. kr. er konteret på funktion 3.22.05, hvor de skulle have været på 5.52.13. Dette svarer til 714 kr. pr. 6-16-årig. Disse forhold er der i figuren korrigeret for ved at tillægge 714 kr. pr. 6-16-årig til Nordfyns Kommunes udgifter i budget 2016 og for hvert af årene før 2016 fratrasket 910 kr. pr. 6-16-årig (1.624-714 kr.) som udtryk for nettoudgiften ved landsbyordningerne i disse år.

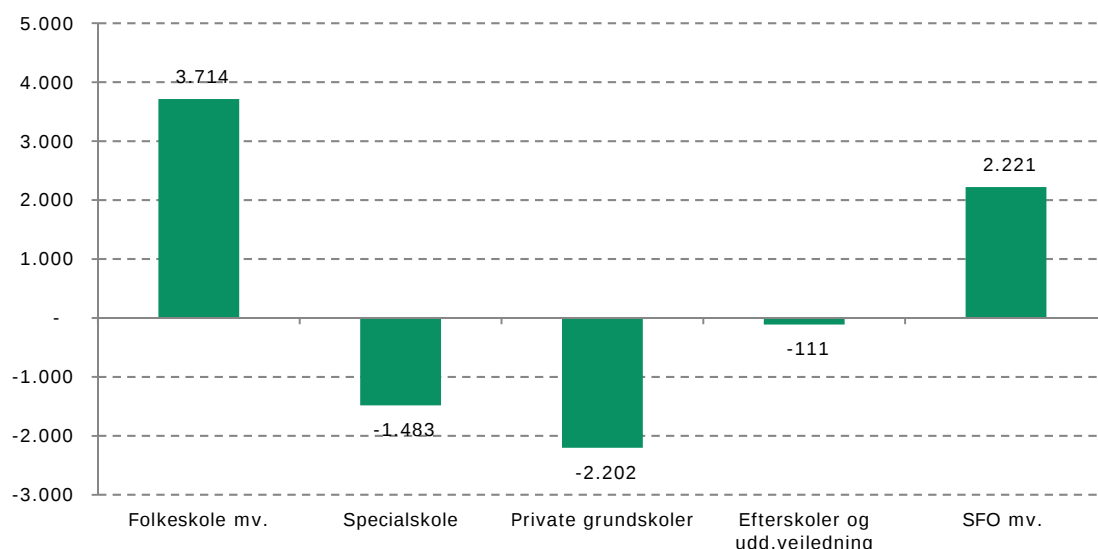
Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.100 og G6.13.

Figuren ovenfor viser, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau på folkeskoleområdet faldt fra 2010 til 2013, dernæst steg det i forbindelse med implementeringen af folkeskolereformen i 2014 for så at falde igen fra 2014 til 2016. Derudover er det kendetegnende, at udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune har ligget højere end i sammenligningsgruppen i hele perio-

den. Endelig viser figuren, at afvigelsen pr. 6-16-årig i forhold til sammenligningsgruppen har været faldende over årene, fra ca. 4.200 kr. pr. 6-16-årig i 2007 til ca. 2.100 kr. i 2016.

Figur 5.22 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområdet inden for området for folkeskole i 2016.

Figur 5.22 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for folkeskole. Kr. pr. 6-16-årig. Budget 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Bemærk, at udgifterne til SFO mv. i ECO Nøgletal normalt er opgjort pr. 6-10-årig, men her af hensyn til sammenligneligheden med de øvrige delområder er opgjort pr. 6-16-årig ud fra forskellen mellem antal 6-10-årige og antal 6-16-årige i Nordfyns Kommune. Der er foretaget to korrektioner. For det første er 5,1 mio. kroner vedrørende en afdelingsskole flyttet fra 3.22.05 (SFO) til 3.22.01 (Folkeskole), svarende til 1.231 kr. pr. 6-16-årig. For det andet er der tillagt 714 kr. pr. 6-16-årig til udgifterne i SFO som følge af, at forældrebetalingen vedr. småbørnsdelen af landsbyordningerne fejlagtigt har været konteret som indtægt på 3.22.05 (SFO).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.100.

Figuren ovenfor indikerer, at udgiften pr. 6-16-årig er højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. 6-16-årig på delområdet for folkeskole mv. er ca. 3.700 kr. højere end i sammenligningsgruppen. Afvigelsen skal dog ses i tæt sammenhæng med, at udgifterne til specialskoler og private grundskoler ligger henholdsvis ca. 1.500 kr. og 2.200 kr. lavere pr. 6-16-årig end i Nordfyns Kommune. Udover at afspejle, at relativt færre elever går i private grundskoler i Nordfyns Kommune, tegner fordelingen mellem folkeskole mv. og specialskoler også et billede af, at specialundervisningseleverne i Nordfyns Kommune inkluderes i normalundervisningen og/eller i specialklasser fremfor at modtage undervisning i specialskoler. Det fremgår endvidere af Figur 5.22, at Nordfyns Kommunes udgifter er højere på delområdet for SFO mv. med ca. 2.200 kr. pr. 6-16-årig. I fortolkningen af dette skal dog tages højde for, at der i Nordfyns Kommune er en mindre andel elever i privatskoler og derfor en større andel af grundskoleeleverne i Nordfyns Kommune, der tilbydes pasning i *kommunal* SFO. Udgifter til SFO på privatskoler vil i Figur 5.22 figurere som en del af udgifterne til private grundskoler. Udgifterne til SFO ved frie grundskoler er i Nordfyns Kommune ca. 480 kr. lavere pr. 6-16-årig end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T6.100). Modregnes dette for de kommunale SFO'er, svarer det til, at udgifterne til SFO mv. i Figur 5.22 er ca. 1.750 kr. højere pr. 6-16-årig end i sammenligningsgruppen.

Vendes blikket fra delområderne til hele området for folkeskole mv., kan en række indikatorer for aktivitet mv. bidrage til at belyse det relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen i 2016. Disse er præsenteret i boksen nedenfor, og de gennemgås efterfølgende sammen med øvrige indikatorer, der ikke bidrager til at belyse det relative høje udgiftsniveau.

Indikatorer, der forklarer det relativt høje udgiftsniveau i forhold til sammenligningsgruppen på området for folkeskole mv.

- Lavere børnetæthed
- Mindre andel af elever i privatskoler
- Større andel elever, der modtager specialundervisning (men i mindre grad i specialskoler)
- Højere personalenormering i SFO'en
- Lavere klassekvotient.

KORA har i en nylig rapport undersøgt baggrunden for kommunernes varierende enhedsudgift pr. elev i folkeskolen i perioden 2009/2010 til 2012/2013 (Dalsgaard & Andersen, 2016). Analysen giver bl.a. et bud på, hvilke strukturelle og styrbare forhold der har betydning for forskellene i enhedsudgifter mellem kommunerne. I den forbindelse peger undersøgelsen på, at strukturelle forhold som fx børn af enlige forsørgere, børn med ikke-vestlig herkomst, børnetæthed og elever i privat-, fri-, efter- eller ungdomsskoler har betydning for enhedsudgiften til elever i grundskolen, dvs. inkl. elever i fri- og privatskoler, ungdomsskoler, efterskoler og specialskoler.

Undersøgelsen viser, at jo flere børn af enlige forsørgere der bor i kommunen, des højere er kommunens udgifter pr. skoleelev. Børn af enlige forsørgere bidrager dog ikke til at belyse det relativt høje udgiftsniveau i Nordfyns Kommune, da 16,4 % af børnene i kommunen i 2015 har en enig forsørger, mens tallet er 19,2 % i sammenligningsgruppen (T2.50)¹².

Undersøgelsen viser også, at jo flere børn med ikke-vestlig herkomst, der bor i kommunen, des højere er kommunens udgifter pr. skoleelev. Børn med ikke-vestlig herkomst bidrager dog ikke til at forklare det relativt høje udgiftsniveau i Nordfyns Kommune, da der i 2015 var 3,3 % børn med ikke-vestlig herkomst i kommunen mod 6,1 % i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016).

Undersøgelsen peger endvidere på, at jo tættere skolebørnene bor i kommunen, des lavere er kommunens udgift pr. elev. Antallet af børn pr. km² i 2015 var 9,2 mod 12,9 i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016). En højere børnetæthed kan give stordriftsfordele, fx i form af bedre muligheder for at organisere sig i større enheder og lavere udgifter til befordring af elever. Den lavere børnetæthed i Nordfyns kan dermed også bidrage til at forklare noget af det relative høje udgiftsniveau.

Herudover viser undersøgelsen, at en høj andel af elever i privat-, fri-, efter- eller ungdomsskole er forbundet med lavere udgifter til det samlede grundskoleområde, inklusive kommunens tilskud til elever i private skoler. Omvendt viser undersøgelsen også, at flere elever i andre skoletyper er forbundet med højere enhedsudgifter pr. elev i folkeskolen,

¹² Tallet for sammenligningsgruppen er for Nordfyns sammenligningsgruppe på folkeskoleområdet.

fordi man kan forestille sig, at de forældre, der vælger at sende deres børn i privatskole, gennemsnitligt er relativt ressourcerstærke. Desuden kan det være sværere at lave en økonomisk fornuftig skolestruktur, hvis mange af børnene går i privatskoler. Nordfyns Kommune har i 2015 9,9 % af sine grundskoleelever i privatskoler mod 17,6 % i sammenligningsgruppen (T6.14). Noget af det relativt høje udgiftsniveau på hele området for folkeskole mv. kan derfor forklares af det mindre relative brug af privatskoler.

KORAs undersøgelse (Dalsgaard & Andersen, 2016) har som nævnt også set på betydningen af mere styrbare forhold for enhedsudgifterne. Her viser undersøgelsen, at forhold som elever i specialskoler og lærernes sygefravær har en sammenhæng med enhedsudgiften til elever i grundskolen.

Undersøgelsen peger således på, at kommunerne har højere enhedsudgifter, jo større andel af eleverne, der går i specialskoler. I Nordfyns Kommune er der i skoleåret 2014/2015 5,1 % af eleverne i grundskolen, der modtager specialundervisning. Det tilsvarende tal er 4,4 % i sammenligningsgruppen (T6.16). En større andel elever, der modtager specialundervisning, kan dermed bidrage til at forklare det relativt høje udgiftsniveau i Nordfyns Kommune. Omvendt modtager en større andel af specialundervisningseleverne undervisningen i normalklasser og specialklasser i folkeskolen fremfor i specialskoler (T.6.16).

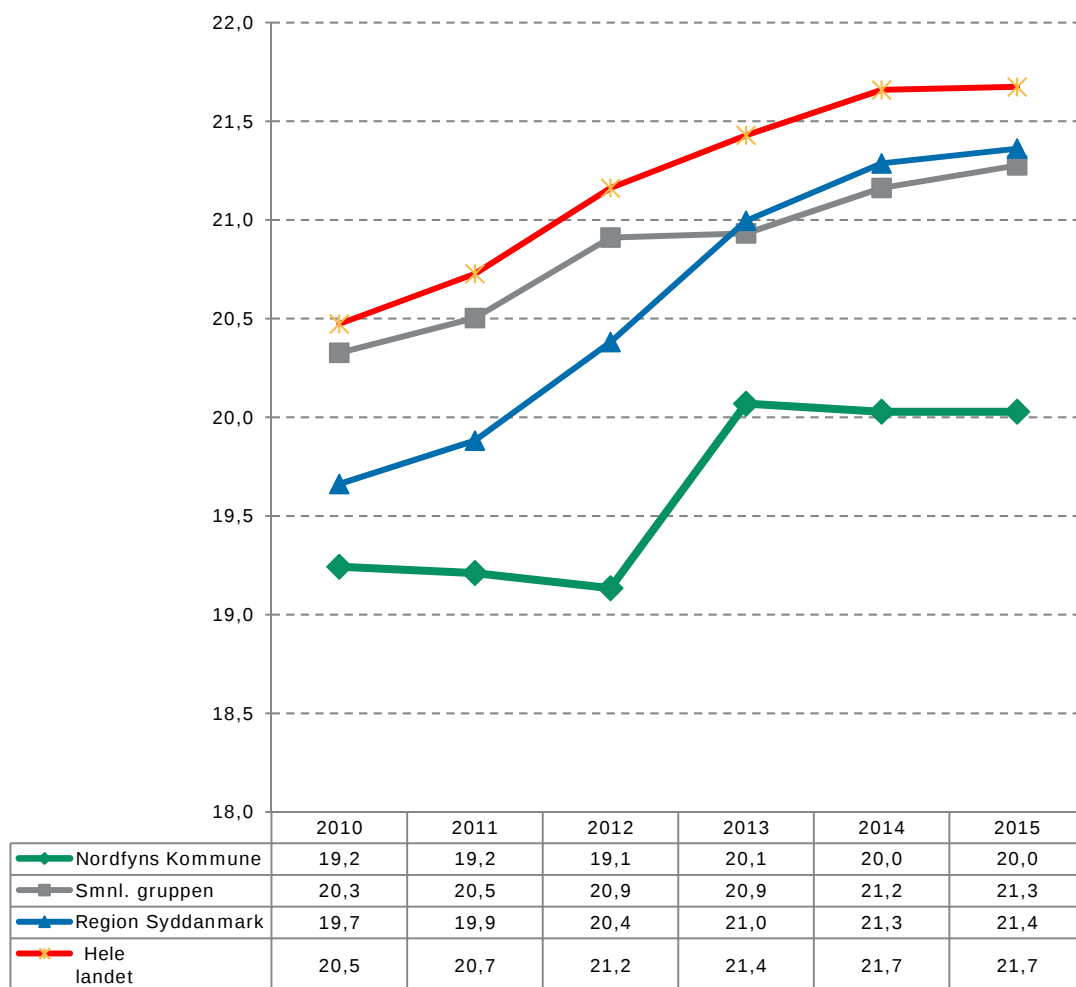
Endelig peger undersøgelsen på, at et højere sygefravær blandt lærerne er forbundet med en højere pris for at undervise en elev. Det hænger formentlig sammen med ekstra udgifter til vikarer. Nordfyns Kommune har i 2014 en fraværprocent på 4,1 % mod 4,2 % i sammenligningsgruppen (opdaterede tal på baggrund af opgørelsesmetoden i Dalsgaard & Andersen, 2016). Forskellen er ubetydelig og bidrager ikke til at forklare, hvorfor udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune er højere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

I KORAs undersøgelse (Dalsgaard & Andersen, 2016) er det iøjnefaldende, at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke har en betydning. Det, at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke bidrager til at forklare forskelle i kommunernes enhedsudgifter, er dog ikke det samme som, at skolestørrelsen og klassekvotienten ikke kan have betydning for udgiftsniveauet og udgiftsudviklingen i den enkelte kommune. Den gennemsnitlige skolestørrelse i Nordfyns Kommune er i 2015 531 elever, mens størrelsen er 474 elever i sammenligningsgruppen (T6.14). Umiddelbart synes skolestørrelsen derfor ikke at bidrage til at forklare det relative høje udgiftsniveau i Nordfyns Kommune. Med i billedet hører dog, at statistikken er baseret på skoler som organisatoriske enheder, dvs. i praksis på hvor mange forskellige skolenavne, der er i kommunen. Under dette kan hver skole være spredt på flere forskellige, og den gennemsnitlige størrelse på de fysiske skoler er i praksis mindre end den gennemsnitlige organisatoriske skolestørrelse på 531 elever. For Nordfyns Kommune gør det sig mere specifikt gældende, at der er 6 skoler men 12 skoleafdelinger. De fysiske skoleafdelinger på de enkelte matrikler er dermed betydeligt mindre end de 531 elever, der er den gennemsnitlige størrelse for de organisatoriske skoleenheder. Også i andre kommuner kan der være forskel på den organisatoriske skolestørrelse, og størrelsen på de enkelte fysiske skoleafdelinger. Men det forhold, at klassekvotienterne er mindre i Nordfyns Kommune, indikerer, at tilbøjeligheden til afdelingsdannelse er mere udbredt i Nordfyns Kommune end gennemsnitligt i sammenligningsgruppen.

Ser man nemlig i stedet for skolestørrelsen på klassekvotienten, fraregnet specialklasseelever, er den 20 i Nordfyns Kommune i 2015 mod 21,3 i sammenligningsgruppen. Klassekvotienten er med andre ord 1,3 elev under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (T6.14). Nordfyns kommune har derfor på den ene side relativt store skoler (målt organisatorisk), men på den anden side samtidigt relativt lave klassekvotienter. Det fremgår af Figur 5.23, at klassekvotienten i Nordfyns Kommune er steget fra 2010 til 2015, men også at

den gennemsnitlige klassekvotient i sammenligningskommunerne er steget tilsvarende. I hele perioden ligger klassekvotienten i Nordfyns Kommune således under niveauet i sammenligningsgruppen. Den lavere klassekvotient kan bidrage til at belyse det over gennemsnitlige udgiftsniveau for den almindelige undervisning i folkeskolen.

Figur 5.23 Klassekvotient i folkeskolen. 2010-2015.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T6.14 og G6.20.

Dækningsgraden i pasningstilbuddene for 6-9-årige skolebørn (ekskl. klubber, hvor der ikke er kontrolleret fremmøde) er 5-8 procentpoint lavere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen i 2014 (G6.26). For hele gruppen af 6-13-årige ligger dækningsgraden i Nordfyns Kommune på niveau med sammenligningsgruppen (G6.27). Det over gennemsnitlige udgiftsniveau på SFO-området ser dermed ikke ud til at kunne forklares ved en højere dækningsgrad.

I Nordfyns Kommune er der færre indskrevne børn pr. fuldtidsansat i SFO'en i 2014 (G6.24), nemlig 11,4 børn pr. fuldtidsansat mod 14,1 børn i gennemsnit i sammenligningskommunerne. Færre indskrevne pr. ansat i SFO'en bidrager dermed til at forklare det over gennemsnitlige udgiftsniveau på SFO-området i forhold til sammenligningsgruppen. Udviklingen i antal indskrevne børn pr. fuldtidsansat fra 2009 til 2014 er vist i Figur 5.24. Med forbehold for, at nøgletallene for Nordfyns Kommune kan være påvirket af konteringen af

lønudgifter for landsbyordningerne¹³, peger figuren på, at udviklingen i Nordfyns Kommune har været væsensforskellig fra udviklingen i sammenligningsgruppen (og regionen og hele landet). Hvor antallet af indskrevne børn pr. fuldtidsansat har været stigende i sammenligningsgruppen, har der været tale om den modsatte udvikling i Nordfyns Kommune. I Nordfyns Kommune er antallet af børn pr. fuldtidsansat faldet fra 14,6 børn i 2009 til 11,4 børn i 2014, og ligger i 2014 noget lavere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Sammenlignet med sammenligningsgruppen er der i Nordfyns Kommune i 2014 2,7 færre børn pr. fuldtidsansat end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Antallet af børn pr. fuldtidsansat kan blandt andet afhænge af, hvor store SFO-afdelingerne er, og hvor mange matrikler de er fordelt på. En SFO-struktur med mange matrikler vil alt andet lige betyde, at der bliver færre børn pr. ansat i SFO'en, ikke mindst i ydertimerne. Hvis Nordfyns Kommune har flere små SFO-afdelinger, der er spredt på flere matrikler end kommunerne i sammenligningsgruppen, kan dette være med til at forklare det relativt lave antal børn pr. ansat i Nordfyns Kommune sammenlignet med det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

¹³ Lønkonteringen af landsbyordninger kan betyde, at *niveauet* for Nordfyns Kommune er misvisende i de år, hvor lønudgifter vedrørende pasning af førskolebørn er registreret på 3.22.05 Skolefritidsordninger. Udviklingstendensen over tid er dog som helhed ikke påvirket af, hvor lønudgifter til landsbyordninger er konteret. Udviklingen kan alene være påvirket i de år, hvor der eventuelt sker ændringer i konteringen af lønudgifter til landsbyordninger.

Figur 5.24 Indskrevne børn i SFO pr. fuldtidsbeskæftiget med pædagogiske arbejdsopgaver. 2009-2014.

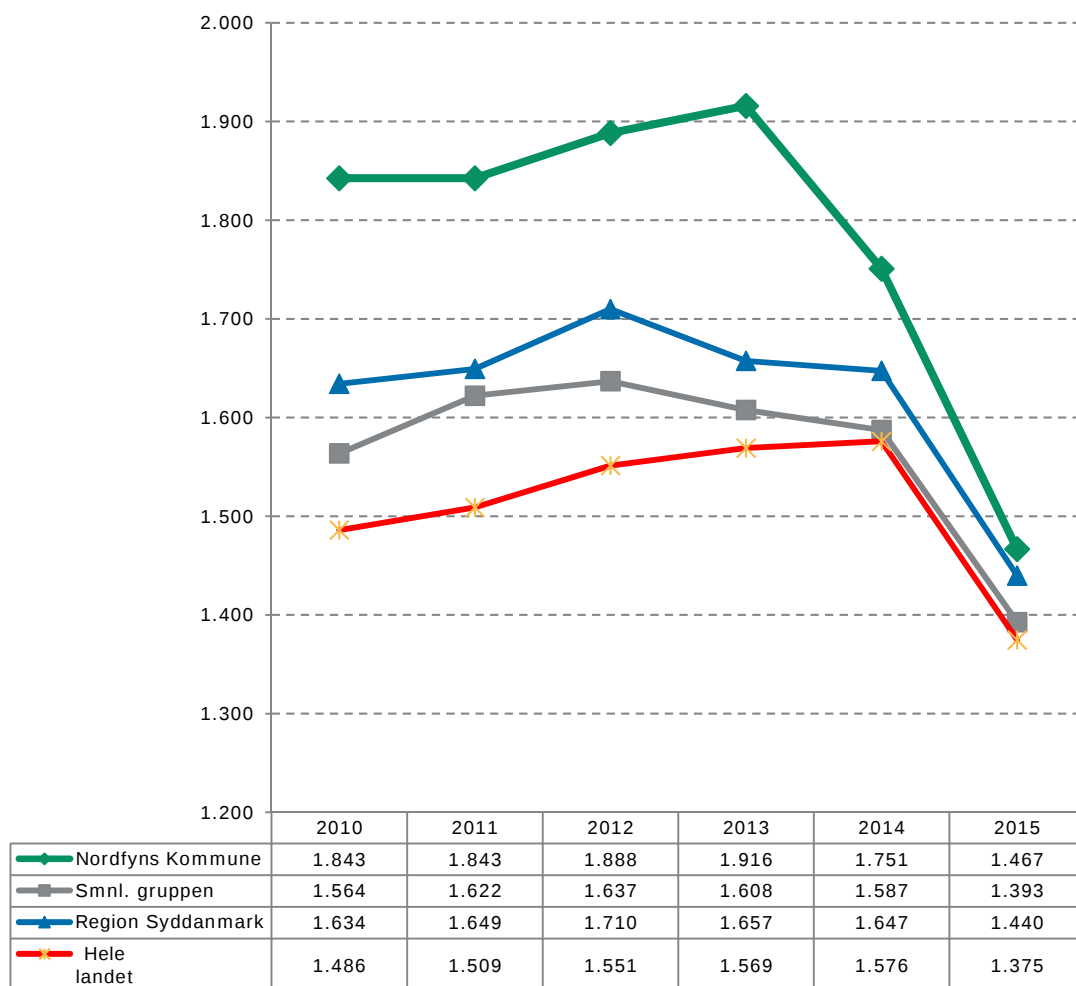

Note: Personaleoplysninger er baseret på indberetninger fra lønstatistik og afhænger derfor af, hvor lønudgifterne i kommunen er konteret. Fx kan oplysningerne være påvirket af, hvor Nordfyns Kommune har konteret sine lønudgifter til landsbyordninger. Der er *ikke* korrigeret for dette i figuren, idet det vil kræve en dyberegående analyse eventuelt at foretage en sådan korrektion.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal G6.24.

En anden faktor, der har betydning for størrelsen af kommunens udgifter til SFO, er den takst, forældrene betaler for en plads i SFO'en – og dermed, hvor stor andel af udgifterne henholdsvis kommunen og forældrene betaler. Det fremgår af Figur 5.25, at SFO-taksten i Nordfyns Kommune i 2015 ligger over det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. Takst-niveauet bidrager dermed ikke til at forklare, hvorfor udgifterne til SFO ligger over det gennemsnitlige niveau i sammenligningsgruppen. Figur 5.25 viser dog også, at SFO-taksten i Nordfyns Kommune er reduceret noget mere end i sammenligningsgruppen i forbindelse med implementeringen af folkeskolereformen i 2014 og 2015.

Figur 5.25 Pasningstakst for et 6-9-årigt barn i SFO. 2010-2015. Kr. pr. måned (årets priser)

Note: Nøgletallene viser den gennemsnitlige månedlige takst. Der er taget højde for eventuelle betalingsfrie måneder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal G6.28.

En mulig forklaring på, at udgiften pr. 6-16-årig i Nordfyns Kommune i øvrigt er steget i løbet af de seneste år i forhold til sammenligningsgruppen kan være, at antallet af 6-16-årige falder en smule hurtigere i Nordfyns Kommune end blandt kommunerne i sammenligningsgruppen (G6.50), og at Nordfyns Kommune måske ikke i samme udstrækning som sammenligningskommunerne har tilpasset udgifterne til det faldende elevtal.

På resultatsiden ligger andelen af Nordfyns unge, der efter folkeskolen er i gang med eller har gennemført en ungdomsuddannelse under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen i 2013 (G6.30). Målt ved afgangskaraktererne i 9. klasse opnår afgangseleverne i Nordfyns Kommune i 2014 bedre faglige resultater, end eleverne i gennemsnit opnår i sammenligningskommunerne (T6.23).¹⁴

¹⁴ Der er her ikke taget højde for individforskelle i elevernes sociale og familiemæssige baggrund, men alene ved konstruktion af sammenligningsgrupper taget højde for forskelle i kommunernes overordnede ressourcenes og udgiftsbehov på folkeskoleområdet.

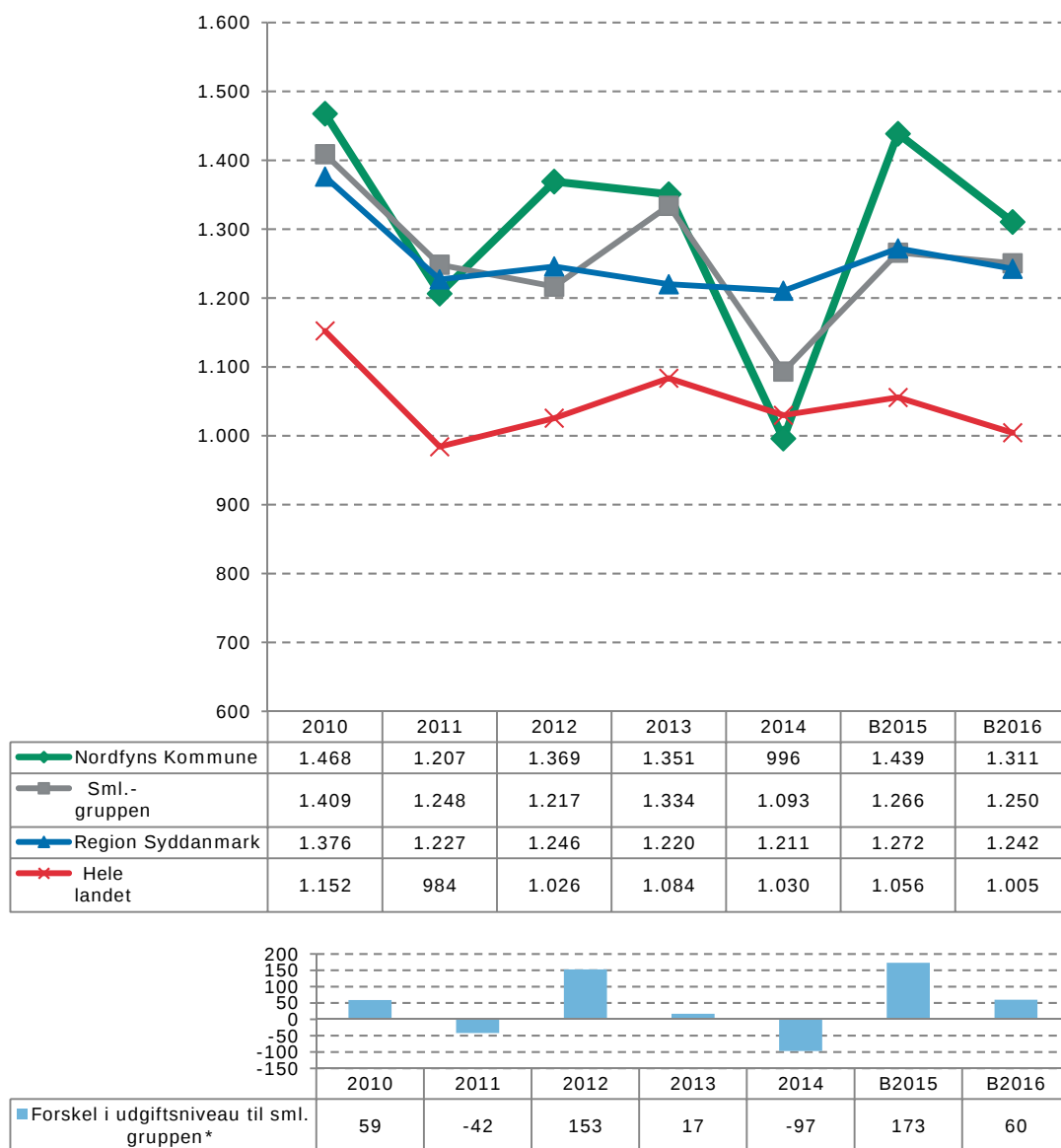
5.2.5 Vejvæsen

Overgennemsnitligt udgiftsniveau på området for vejvæsen

Udgiften pr. indbygger til vejvæsen er i budget 2016 ca. 60 kr. højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne i Nordfyns Kommune budgetteret højere på delområdet for vedligeholdelse, belægnings mv. Over perioden 2010-2016 som helhed ligger Nordfyns Kommune mere eller mindre på niveau med sammenligningsgruppen. Opgøres vejudgifterne pr. meter vej ligger Nordfyns Kommunes udgifter på niveau med eller under sammenligningsgruppen.

Figur 5.26 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for vejvæsen i perioden 2010-2016. Vejområdet er et udgiftsområde, hvor udgifter til vintertjeneste mv. naturligt vil udvise udsving som følge af forskelligt vejrlig fra år til år. Figuren peger da også på, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau pr. indbygger svinger lidt fra år til år. Set over perioden som helhed har udgiftsniveauet dog ligget relativt konstant på et niveau omkring 1300 kr. pr. indbygger. Derudover viser figuren, at forskellene i udgifter pr. indbygger mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen har været nogenlunde konstant over perioden med mindre hop op og ned fra ca. 100 kr. mindre end sammenligningsgruppen i 2014 til ca. 170 kr. mere i 2015. Over perioden som helhed ligger Nordfyns Kommune mere eller mindre på niveau med sammenligningsgruppen. Ses der isoleret på budgetterne for 2015 og 2016, ligger udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune 60-170 kr. over sammenligningsgruppen.

Figur 5.26 Udgiftsniveau på området for vejvæsen (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser)

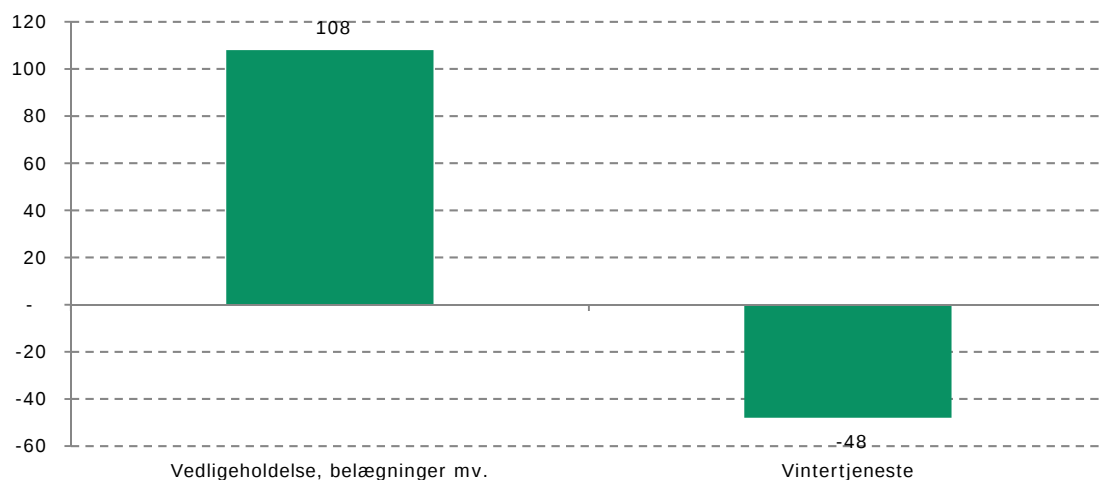

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differensen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Nordfyns nøgletal er for budget 2015 og budget 2016 korregeret for en ændret kontering af anlægsudgifter for vejbelægning og en beregnet andel af den samlede ressourceetid på vej- og parkområdet, som forventes anvendt på grønne områder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200 og G9.23.

Figur 5.27 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for vejvæsen i 2016.

Figur 5.27 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for vejvæsen. Kr. pr. indbygger. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Nordfyns nøgletal er for budget 2015 og budget 2016 korrigeret for en ændret kontering af anlægsudgifter for vejbelægning og en beregnet andel af den samlede ressource tid på vej- og parkområdet, som forventes anvendt på grønne områder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200.

Figuren markerer, at når den budgetterede udgift pr. indbygger til vejvæsen i budget 2016 er højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, så er det fordi, udgiften pr. indbygger på delområdet for vedligeholdelse, belægninger mv. er ca. 110 kr. højere end i sammenligningsgruppen. På delområdet for vintertjeneste er udgiften pr. indbygger omvendt ca. 50 kr. lavere.

Af hensyn til konsistensen i sammenligningerne på tværs af udgiftsområder er vejudgifterne i ovennævnte figurer opgjort pr. indbygger, da den samlede befolkning er den potentielle målgruppe for brug af vejene. Den væsentligste udgiftsdrivende faktor på vejområdet er imidlertid ikke indbyggertallet men vejlængden. Dette afspejles også i, at vejlængden pr. indbygger er det dominerende udgiftsbehovskriterium i udvælgelse af sammenligningskommuner på vejområdet. Ved sammenligninger med sammenligningsgruppen er der derfor i en vis udstrækning taget højde for, at Nordfyns Kommune bliver sammenlignet med kommuner, der i lighed med Nordfyns Kommune har en relativ stor vejlængde i forhold til indbyggertallet. Da vejlængden i Nordfyns Kommune imidlertid er lidt længere pr. indbygger (27,6 meter vej pr. indbygger) end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen (23,8 meter vej pr. indbygger), er udviklingen i vejudgifterne pr. meter vej som supplerende analyse vist i Figur 5.28.

Figur 5.28 Udgiftsniveau på området for vejvæsen (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. meter vej. 2010-2016 (2016-priser)

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Nordfyns nøgletal er for budget 2015 og budget 2016 korregeret for en ændret kontering af anlægsudgifter for vejbelægning og en beregnet andel af den samlede ressourcetid på vej- og parkområdet, som forventes anvendt på grønne områder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.200 og G9.23.

Figur 5.28 viser, at udgiften pr. meter vej til vejvedligeholdelse mv. i alle årene bortset fra 2015 har ligget på et lidt lavere niveau i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen. Opgøres vejudgifterne pr. meter vej ligger Nordfyns Kommunes udgifter med andre ord på niveau med eller under sammenligningsgruppen.

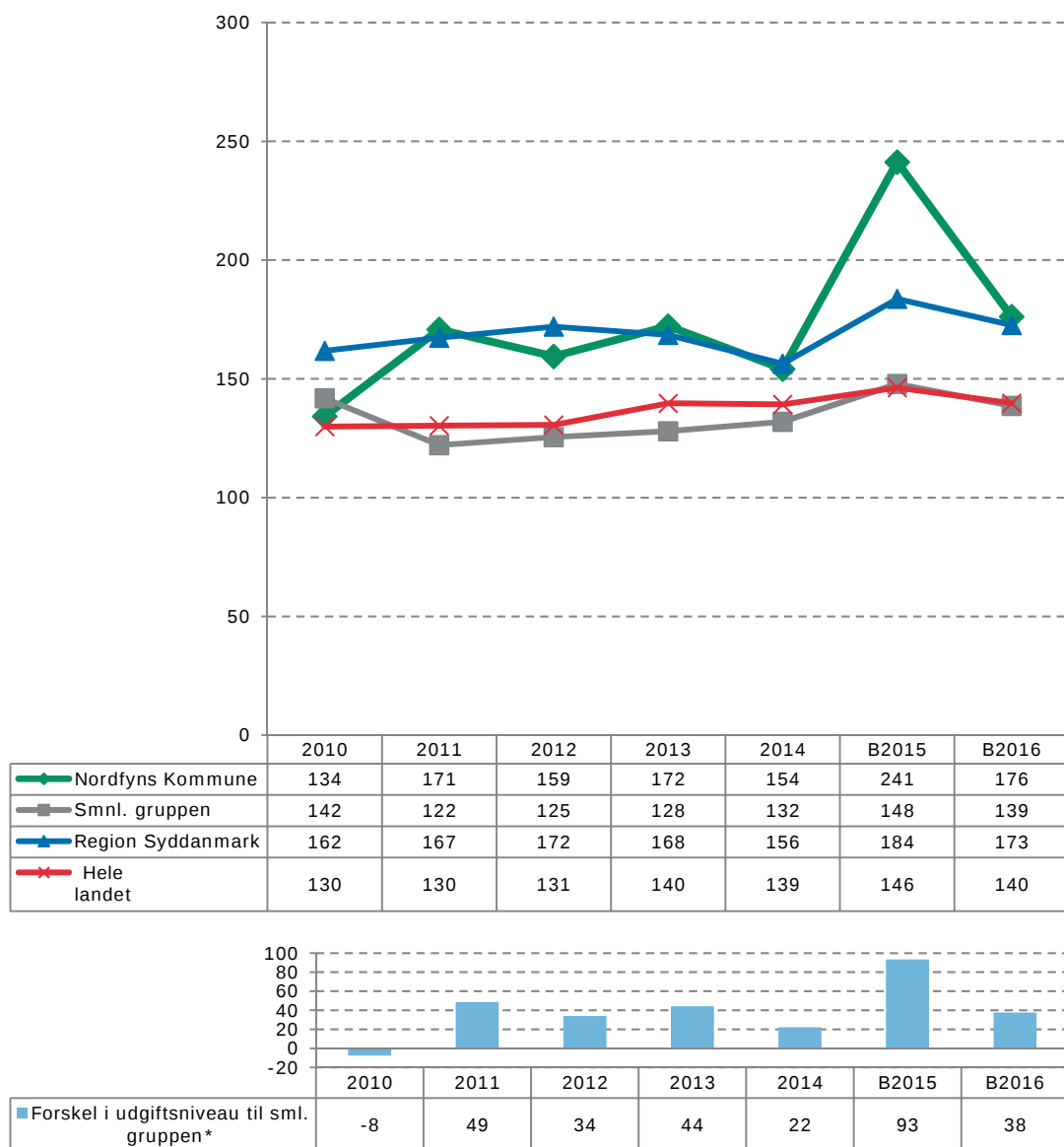
5.2.6 Natur- og miljøbeskyttelse

Overgennemsnitligt udgiftsniveau på området for natur- og miljøbeskyttelse

Udgiften pr. indbygger til natur- og miljøbeskyttelse er ca. 40 kr. højere pr. indbygger i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være 1 mio. kr. lavere, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

Figur 5.29 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveau på området for natur- og miljøbeskyttelse i perioden 2010-2016. Figuren peger på, at Nordfyns udgiftsniveau – bortset fra 2015 – har været rimelig konstant i perioden. Derudover viser figuren, at Nordfyns udgifter pr. indbygger har været højere end sammenligningsgruppens i alle årene siden 2011. Afvigelsen svinger lidt fra år til år men ligger typisk i størrelsesordenen 30-40 kroner pr. indbygger. Som følge af udgiftsområdets budgetmæssige lidenhed giver relativt små absolutte afvigelser anledning til store afvigelser i procent. Det overgennemsnitlige udgiftsniveau i 2016 på 38 kroner svarer således til, at udgifterne er ca. 20 procent højere end i sammenligningsgruppen. Procentuelt lyder dette af meget, men omregnet til hele budgetkroner svarer afvigelsen for Nordfyns Kommune 'blot' til et beløb på omkring 1 mio. kroner. Trods den store procentvise afvigelse kan området derfor karakteriseres som et område med et monetært serviceniveau tæt på det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen. At udgiftsområdet for natur- og miljøbeskyttelse er betydeligt mindre budgetmæssigt end de øvrige udgiftsområder i analysen, betyder samtidig, at beløbsstørrelserne såvel som afvigelsen i forhold til sammenligningsgruppen er væsentligt mere følsomme over for særlige forhold og udgiftsbehov i de enkelte kommuner end på de øvrige udgiftsområder.

Figur 5.29 Udgiftsniveau på området for natur- og miljøbeskyttelse (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser)

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Det bemærkes, at der ikke foreligger landsdækkende tal for længden af vandløb i de enkelte kommuner, og at der derfor i beregningen af udgiftsbehov ikke er taget specifikt hensyn til udgiftsbehovene vedrørende vedligeholdelse af vandløb. Udgiftsbehovene er i al væsentlighed målt ved kystlængden pr. indbygger og kommunens areal.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.500 og G9.53.

Der er ikke foretaget en opdeling af udgiftsområdet på delområder, da en sammenligning på delområdeniveau næppe er mulig på dette område. Der er fx store naturlige forskelle på, hvordan kommuner, der samlet set har ensartede udgiftsbehov på området natur- og miljøbeskyttelse, har behovet fordelt på fx skove, sandflugt eller vandløbsvedligeholdelse.

5.3 Udgiftsområder med relativt gennemsnitlige eller lave udgifter

I det følgende præsenteres de væsentlige tendenser i udviklingen på udgiftsområder med lave eller gennemsnitlige udgifter relativt til sammenligningsgruppen.

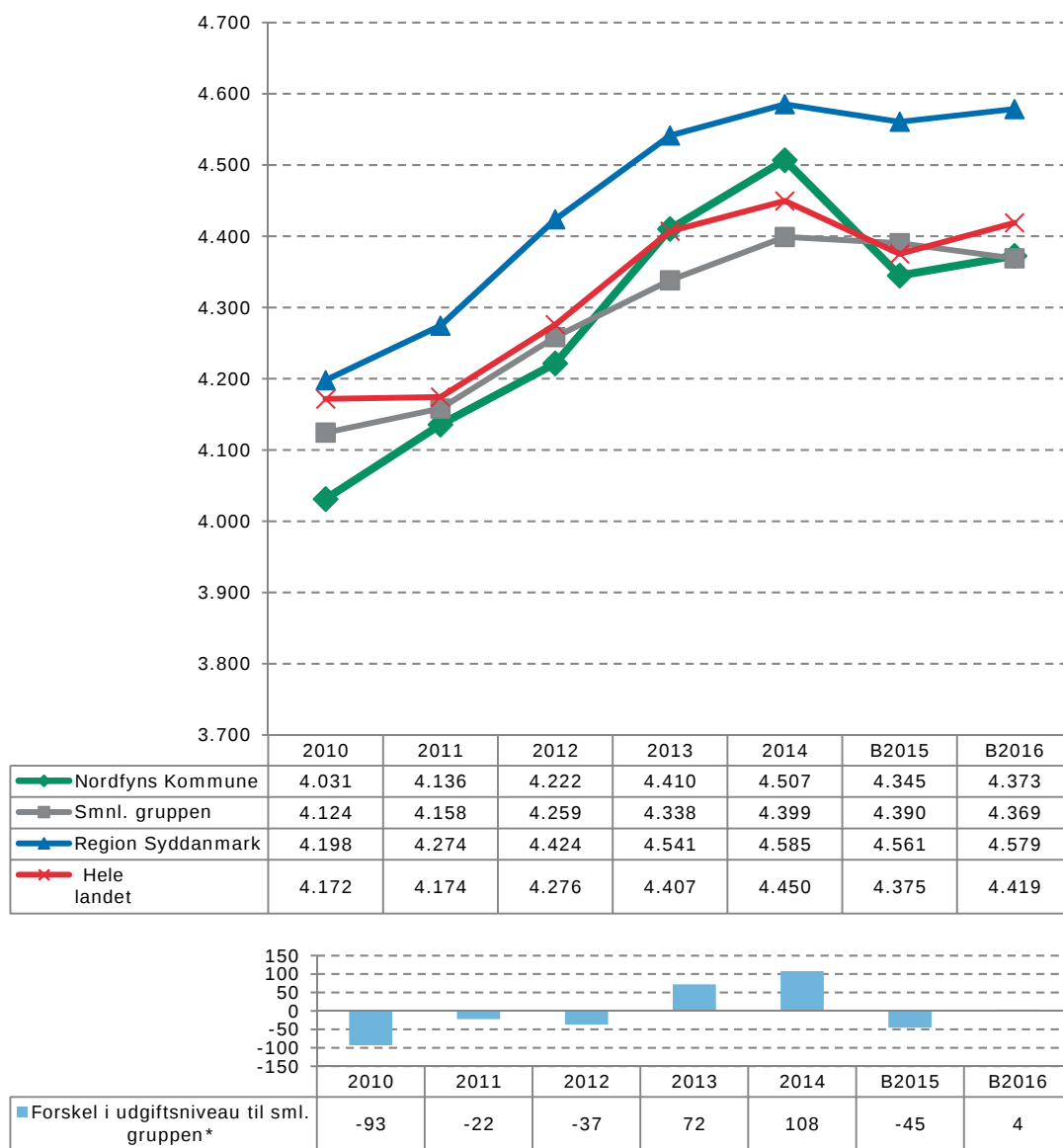
5.3.1 Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse

Udgiften pr. indbygger til sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse er steget mere i Nordfyns Kommune end i sammenligningsgruppen frem til 2014, men er siden faldet og ligger i 2016 på niveau med sammenligningsgruppen. En væsentlig del af udgifterne på området vedrører dog aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere. Det generelle udgiftsniveau dækker over, at Nordfyns Kommunes udgifter pr. indbygger er højere på delområdet for andre sundhedsudgifter sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, men tilsvarende lavere for forebyggelse.

Figur 5.30 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveauet for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse i perioden 2010-2016. Det bemærkes, at en væsentlig del af udgifterne på dette udgiftsområde vedrører aktivitetsbestemt medfinansiering, som kommunen ikke har mulighed for at prioritere eller påvirke på kort sigt. Her modtager kommunen blot en regning fra regionen, der skal betales. Figuren viser, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau i lighed med andre kommuner er steget i perioden. Derudover viser figuren, at udgifterne i Nordfyns Kommune er steget relativt mere i perioden end i sammenligningskommunerne. Dette gælder ikke mindst i årene efter, at den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet i 2012 blev omlagt til at være fuldt ud aktivitetsbestemt. Hvor Nordfyns Kommunes udgifter pr. indbygger lå ca. 90 kroner under niveauet i sammenligningsgruppen i 2010, lå udgiften pr. indbygger ca. 100 over sammenligningsgruppen i 2014 og er budgetteret til at ligge på niveau med sammenligningsgruppen i 2016.

Figur 5.30 Udgiftsniveau på området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser)

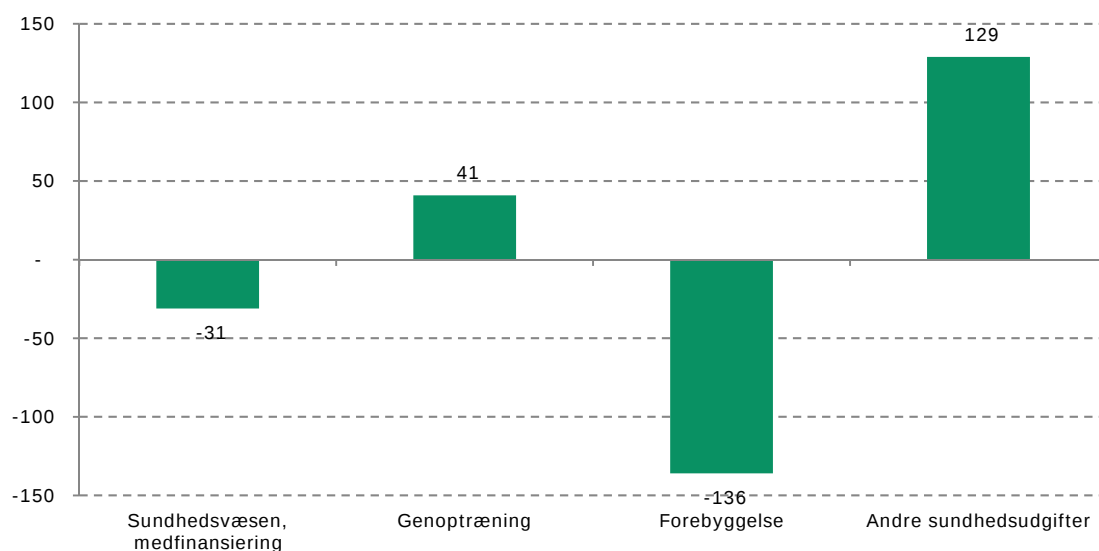

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Fra og med 2012 er den kommunale medfinansiering på sundhedsområdet fuldt ud aktivitetsbestemt. For at skabe sammenlignelighed er udgifterne i årene før 2012 for alle kommuner tillagt udgifter til kommunalt grundbidrag vedr. sundhedsvæsenet (funktion 7.62.82 grp. 001). For Nordfyns Kommune er der i valideringsprocessen for de enkelte år flyttet et beløb på 1-75-4,57 mio. kr. vedrørende forebyggende tilbud i aktivitetscentre mv. fra dette udgiftsområde (funktion 4.62.82) til ældreområdet (5.32.33 grp. 003). I budget 2016 er der flyttet et beløb på 4,57 mio. kr., svarende til 156 kr. pr. indbygger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.700 og G9.73.

Figur 5.31 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse i 2016.

Figur 5.31 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse. Kr. pr. indbygger. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. For Nordfyns Kommune er der i valideringsprocessen flyttet et beløb på 4,57 mio. kr. vedrørende forebyggende tilbud i aktivitetscentre mv. fra Genoptræning (funktion 4.62.82) til ældreområdet (5.32.33 grp. 003), svarende til 156 kr. pr. indbygger.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.700.

Figuren peger på, at den gennemsnitlige udgift pr. indbygger sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen dækker over forskellige udsving i positiv og negativ retning, når man betragter udgiftsniveauet på delområderne. Således er udgifterne pr. indbygger henholdsvis ca. 40 og 130 kr. højere på delområderne for genoptræning og andre sundhedsudgifter, mens det omvendt er ca. 140 kr. lavere pr. indbygger på delområdet for forebyggelse og ca. 30 kr. lavere pr. indbygger for den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet.

5.3.2 Sundheds- og tandpleje

Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje

Udgiften pr. 0-17-årig til sundheds- og tandpleje i Nordfyns Kommune ligger på samme niveau som kommunerne i sammenligningsgruppen. De ganske små afvigelser på henholdsvis sundheds- og tandplejeområdet opvejer hinanden.

Figur 5.32 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for sundheds- og tandpleje i perioden 2010-2016.

Figur 5.32 Udgiftsniveau på området for sundheds- og tandpleje (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 0-17-årig. 2010-2016 (2016-priser)

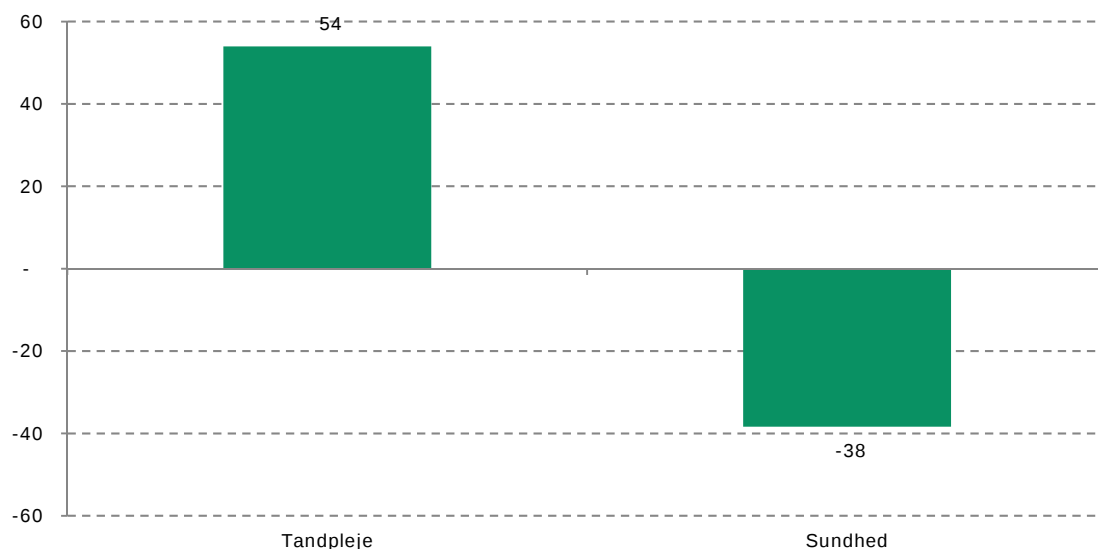
Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.600 og G9.63.

Figuren peger på, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau på område for sundheds- og tandpleje er gået op og ned i perioden 2010-2016. Efter et relativt stort udgiftsfald fra 2010 til 2013 har udgifterne været svagt stigende fra 2013 til 2015 for endelig at udvise et mindre fald fra 2015 til 2016 på lige fod med tendensen i sammenligningsgruppen, regionen og hele landet. Derudover markerer figuren, at de over gennemsnitlige udgifter i starten af perioden i forhold til sammenligningsgruppen ikke eksisterer i slutningen af perioden. Hvor udgiftsniveauet i Nordfyns Kommune lå 300-400 kr. pr. 0-17-årig over sammenligningsgruppen i 2010 og 2011, ligger udgifterne på linje med sammenligningsgruppen i 2015 og 2016.

Figur 5.33 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundheds- og tandpleje i 2016.

Figur 5.33 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for sundheds- og tandpleje. Kr. pr. 0-17-årig. 2015

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.600.

Figuren indikerer, at udgiften pr. 0-17-årig til tandpleje er marginalt højere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. For området som helhed opvejes dette dog af, at udgifterne på delområdet for sundhedspleje ligger tilsvarende lavere end i sammenligningsgruppen. Det samlede udgiftsniveau for sundheds- og tandplejen flugter dermed med sammenligningsgruppen.

5.3.3 Administration mv.

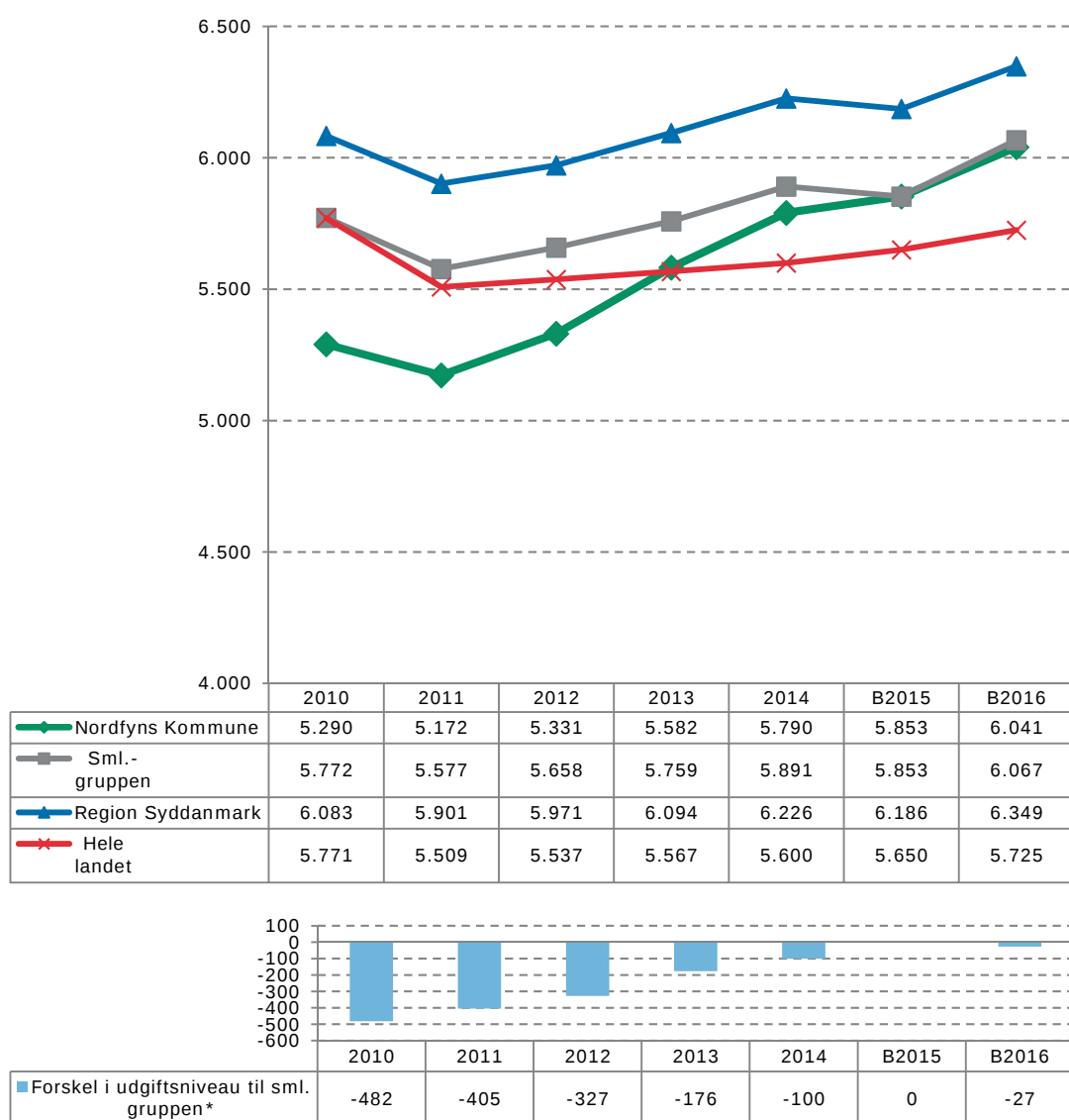
Gennemsnitligt udgiftsniveau på området for administration mv.

Udgiften pr. indbygger til administration mv. i Nordfyns Kommune flugter i 2016 med niveauet for kommunerne i sammenligningsgruppen efter i en årrække at have ligget på et lavere niveau end sammenligningsgruppen. Udgifterne er lavere på delområderne for administrativ organisation og erhvervsudvikling mv., men dette opvejes af et tilsvarende højere udgiftsniveau for politisk organisering.

Figur 5.34 nedenfor viser udviklingen i udgiftsniveauet på området for administration mv. i perioden 2010-2016. Figuren viser, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau var relativt lavt ved starten af perioden men har været stigende over perioden og er steget relativt mere end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen, regionen og hele landet. Forskellen mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen er gradvist blevet mindre over hele perioden. Hvor de administrative udgifter i Nordfyns Kommune lå ca. 480 kroner under det

gennemsnitlige i sammenligningsgruppen i 2010, eksisterer denne forskel ikke længere i 2015 og 2016. I budgetterne for 2015 og 2016 flugter Nordfyns udgifter med sammenligningsgruppen. For Nordfyns Kommune bemærkes det, at det i 2015 er blevet besluttet at investere i indsatsen på overførselsområdet fx gennem ansættelse af flere medarbejdere i jobcentrene. Udover at andre kommuner kan have foretaget lignende investeringer, så er det vigtigt at være opmærksom på, at lønudgifterne på 7,2 mio. kr. til implementering af investeringsstrategien i budget 2016 er konteret på hovedkonto 6 Fællesudgifter og administration mv. og dermed indgår i Figur 5.34. Eventuelle udgiftsreducerende effekter af investeringen vil derimod komme til udtryk på overførselsområdet (jf. afsnit 5.2.2.).

Figur 5.34 Udgiftsniveau på området for administration mv. (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser)

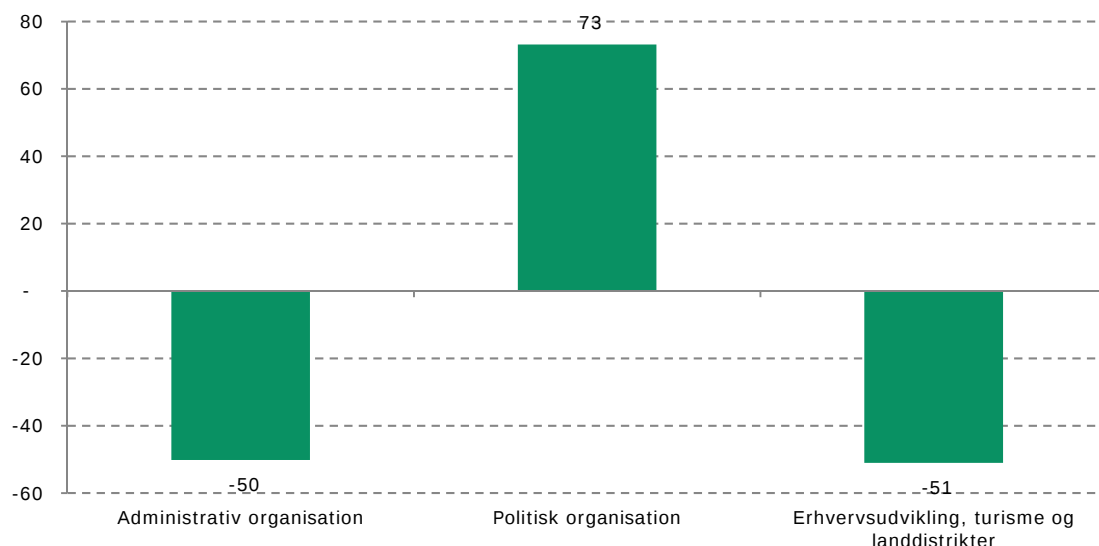

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.400 og G9.403.

I Figur 5.35 fremgår forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for administration mv. i 2016.

Figur 5.35 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for administration mv. Kr. pr. indbygger. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.400.

Figuren ovenfor indikerer, at udgiften pr. indbygger til administration er lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, fordi udgiften pr. indbygger på er ca. 50 kr. lavere end i sammenligningsgruppen både for delområdet administrativ organisation og for delområdet erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter. På delområdet for politisk organisation og udgifterne omvendt ca. 70 kr. højere pr. indbygger.

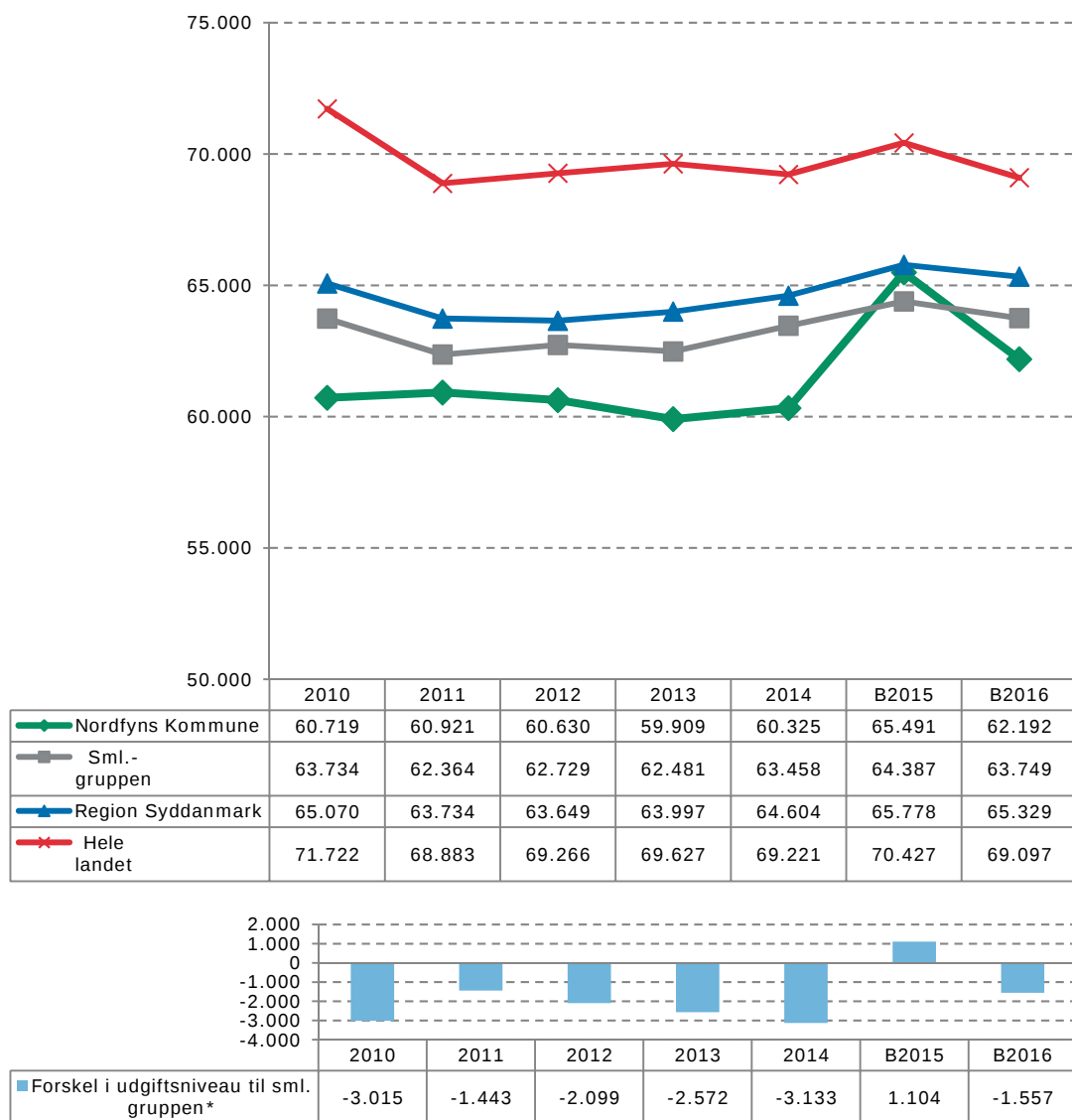
5.3.4 Børnepasning

Lavt udgiftsniveau på området for børnepasning

Udgiften pr. 0-5-årig til børnepasning er budgetteret svagt stigende i 2015 og 2016, men ligger i 2016 fortsat ca. 1.600 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 2 mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen.

I Figur 5.36 ses udviklingen i udgiftsniveau på området for børnepasning i perioden 2010-2016.

Figur 5.36 Udgiftsniveau på området for børnepasning (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del).
Kr. pr. 0-5-årig. 2010-2016 (2016-priser)

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Nordfyns Kommune har fra 2016 ændret kontering vedr. landsbyordninger og har i 2016 budgetteret med 6.729.680 kr. på funktion 05.25.13, som i 2015 var budgetteret og bogført på funktion 03.22.05. Dette svarer til 4.230 kroner pr. 0-5-årig. Nordfyns Kommunes nøgletal er for hvert af årene før 2016 korrigeret ved at tillægge et tilsvarende beløb pr. 0-5-årig.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T5.100 og G5.13.

Figuren ovenfor viser, at Nordfyns udgiftsniveau pr. 0-5-årig har ligget relativt konstant i årene fra 2010 til 2014, men er budgetteret til at stige i 2015 og 2016. Derudover viser figuren, at Nordfyns udgifter pr. 0-5-årig er lavere end sammenligningsgruppens i hele perioden. Endelig peger figuren på, at forskellen i kr. pr. 0-5-årig er reduceret over tid fra ca. 3.000 kr. i 2010 til ca. 1.600 kr. i 2016.

Til screeningsformålet er det ikke frugtbart at opdele forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder for børnepasning, da dette først og fremmest vil være en

afspejling af forskelle i kommunernes dagtilbudsstruktur med hensyn til, hvor stor vægt der er på henholdsvis dagpleje, daginstitutioner og tilskud til private pasningsordninger.

5.3.5 Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Lavt udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.

Udgiften pr. indbygger til fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er ca. 200 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 6. mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Nordfyns Kommune for delområdet ungdomsskoler, daghøjskoler mv.

Figur 5.37 nedenfor viser udgiftsniveauet på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. i perioden 2010-2016. Figuren viser, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau faldt fra 2010 til 2011, herefter steg en anelse frem til 2014. I 2015 og 2016 budgetteres med et mindre udgiftsfald, så udgiften i 2016 forventes at ligge på samme niveau som i 2011. Derudover viser figuren, at det udgiftsniveauet i alle årene har været lavere end i sammenligningsgruppen og at denne forskel har ligget på et nogenlunde konstant niveau omkring 200 kr. pr. indbygger siden 2011. I 2016 er den budgetterede udgift pr. indbygger således 205 kr. lavere i Nordfyns Kommune end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Figur 5.37 Udgiftsniveau på området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. indbygger. 2010-2016 (2016-priser)

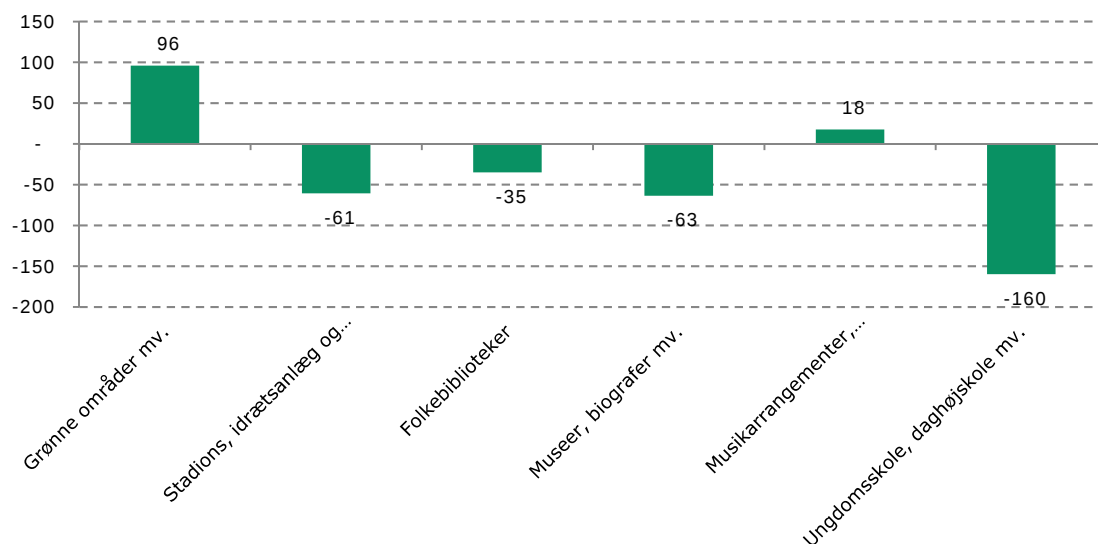

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen. Nordfyns nøgletallene er for budget 2015 og budget 2016 korigeret for en beregnet andel af den samlede ressourcetid på vej- og parkområdet, som forventes anvendt på grønne områder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.100 og G9.103.

Figur 5.38 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. i 2016.

Figur 5.38 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. Kr. pr. indbygger. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder. Nordfyns nøgletallene er for budget 2015 og budget 2016 korrigeret for en beregnet andel af den samlede ressource-tid på vej- og parkområdet, som forventes anvendt på grønne områder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T9.100.

Figuren ovenfor indikerer, at Nordfyns Kommune har en lidt højere udgift pr. indbygger på delområderne for grønne områder mv. men en næsten tilsvarende lavere udgift til stadions, idrætsanlæg og svømmehaller. Samtidig ligger også udgiften lavere pr. indbygger for folkebiblioteker samt for museer, biografer mv. Mest markant adskiller delområdet ungdomsskoler og daghøjskoler mv. sig, idet Nordfyns Kommune her ligger 160 kr. under det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

5.3.6 Børn og unge med særlige behov

Lavt og faldende udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov

Udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er reduceret markant de seneste år og er i 2016 ca. 3.600 kr. lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen. Det svarer til, at udgifterne ville være ca. 28 mio. kr. højere i Nordfyns Kommune, hvis kommunen havde samme udgiftsniveau som i sammenligningsgruppen. Særligt er udgifterne lavere i Nordfyns på delområdet for plejefamilier og opholdssteder samt for de forebyggende foranstaltninger.

I Figur 5.39 nedenfor fremgår udgiftsudviklingen på området for børn og unge med særlige behov i perioden 2010-2016. Figuren viser, at Nordfyns Kommunes udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov er faldet ganske markant over perioden 2010-

2016. Nemlig fra 9.500 kr. pr. 0-22-årig i 2010 til et budgetteret niveau på 5.700 kr. i 2016, svarende til et fald på 40 procent. Derudover viser figuren, at det relative udgiftsniveau har været lavere end niveauet i sammenligningsgruppen i hele perioden, og at denne forskel er vokset over tid. Således var Nordfyns udgift ca. 800 kr. lavere pr. 0-22-årig i 2010, mens den i 2016 var omkring 3.600 kr. lavere.

Figur 5.39 Udgiftsniveau på området for børn og unge med særlige behov (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 0-22-årig. 2010-2016 (2016-priser)

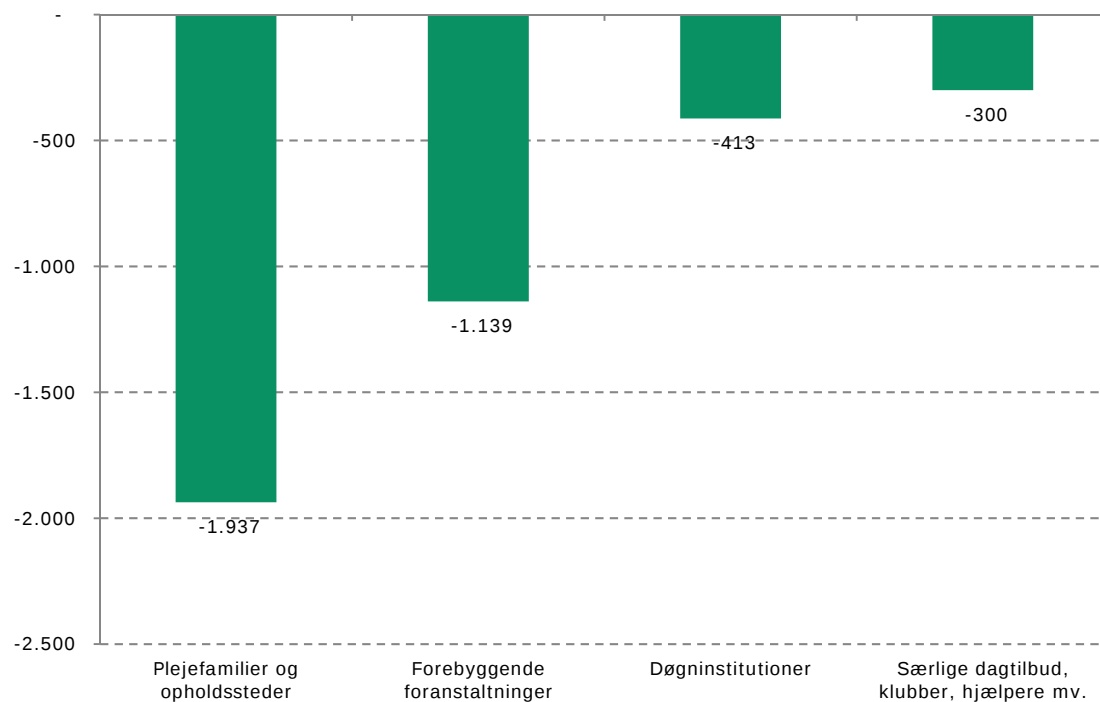

Note: *Forskel i udgiftsniveau angiver differencen i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og gennemsnittet for kommunerne i sammenligningsgruppen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.600 og G8.63.

Figur 5.40 nedenfor viser forskellen i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområdet inden for området for børn og unge med særlige behov i 2016.

Figur 5.40 Forskel i udgiftsniveau til sammenligningsgruppen på delområder inden for området for børn og unge med særlige behov. Kr. pr. 0-22-årig. 2016

Note: Se Bilag 4 for en nærmere afgrænsning af de enkelte delområder.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.600.

Figuren ovenfor indikerer, at udgiften pr. 0-22-årig til børn og unge med særlige behov er lavere i Nordfyns Kommune sammenlignet med kommunerne i sammenligningsgruppen, især fordi udgiften pr. 0-22-årig til plejefamilier og opholdssteder er ca. 1.900 kr. lavere end i sammenligningsgruppen og udgiften til forebyggende foranstaltninger er ca. 1.100 kr. lavere. Derudover peger figuren på, at delområderne for døgninstitutioner og særlige dagtilbud mv. også ligger henholdsvis ca. 400 og 300 kroner lavere pr. 0-22-årig i Nordfyns Kommune end det gennemsnitlige i sammenligningsgruppen.

Litteratur

Dalsgaard, Camilla & Mikkel Munk Quist Andersen (2016). *Derfor er der forskel på, hvad børnene koster i kommunerne. En kvantitativ analyse af forskelle i kommunale enhedsudgifter til skoler og dagtilbud*. København: KORA.

Houlberg, Kurt (2014). *ECO Nøgletal. Teknisk vejledning 2014*. København: KORA.
<https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>

Houlberg, Kurt; Marianne Schøler Kollin; Eli Nørgaard & Bo Panduro (2014). *Nøgletals-screening af Esbjerg Kommunes økonomiske situation, økonomiske balance og udgiftspolitik*. København: KORA.

Social- og Indenrigsministeriet (2015). *Kommunal udligning og generelle tilskud 2016*. København: Social- og Indenrigsministeriet.

Bilag 1 Datagrundlag

ECO Nøgletal

Det bagvedliggende datagrundlag udgøres af offentligt tilgængelige data på kommuneniveau fra Social- og Indenrigsministeriets opgørelser af udgiftsbehovskriterier i den kommunale udligningsordning samt kommunefordelte oplysninger i Danmarks Statistik om kommunernes budgetter, regnskaber og demografi. Analysen bygger på data for de 98 kommuners regnskab for 2010-2014 og budget for 2015 og 2016.

Hvor intet andet er angivet, er nøgletal for hele landet beregnet som et vægtet gennemsnit af alle landets 98 kommuner. Gennemsnit for sammenligningsgruppen og for regionen er beregnet som uvægtede gennemsnit af kommunerne i henholdsvis sammenligningsgruppen og regionen. De sammenlignelige kommuner er udvalgt systematisk på baggrund af statistiske analyser af, hvilke forhold der har betydning for udgifterne. Nordfyns Kommune sammenlignes således med de kommuner, den ligner mest med hensyn til overordnede økonomiske muligheder og udgiftsbehov på det konkrete udgiftsområde¹⁵.

For at få det mest reelle og sammenlignelige billede af kommunernes aktuelle finansieringssituation foretages der i ECO Nøgletal altid et skøn over, hvorvidt der i nogle kommuner i enkelte år har været tale om ekstraordinært store eller små rente- og afdragsudgifter. For Nordfyns Kommune er der foretaget korrektion i 2010, 2011 og 2014. Derudover er der korrigeret for "sælg-og-lej-tilbage" i de kommuner, hvor det forekommer.

Udgiftsnøgletallene er baseret på kommunernes kontering og indberetning af udgifter. Det er et velkendt fænomen, at der på trods af den autoriserede kontoplan er forskelle i kommunernes konteringspraksis. Et eksempel herpå kunne være, at en kommune konterer udgifter til genoptræning af ældre på konti vedrørende ældreområdet i stedet for, som foreskrevet, på konti under sundhedsområdet.

Det har generelt ikke i indeværende analyse været muligt at tage højde for forskelle i kommunernes konteringspraksis. Ved fortolkningen af nøgletallene bør man derfor være opmærksom på, at en mulig forklaring på forskelle mellem kommunerne kan være konteringsforskelle. Dog er der foretaget en validering af mulige konteringsforskelle på fire udvalgte udgiftsområder, hvor Nordfyns Kommune umiddelbart anvender flere ressourcer end andre sammenlignelige kommuner.

I analysen er der ikke korrigeret for opgaveændringer i perioden.

Hvor intet andet er anført, er udgiftsanalyserne baseret på *nettodriftsudgifter*.

Sammenligningsprincipper i ECO Nøgletal

De mellemkommunale sammenligninger i ECO Nøgletal er baseret på princippet om, at den enkelte kommune bliver sammenlignet med de kommuner, den minder mest muligt om med hensyn til overordnede finansielle muligheder og områdespecifikke udgiftsbehov.

¹⁵ Dette er grundprincippet i ECO Nøgletal og er nærmere beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal: <https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>

I kapitel 4 om økonomisk balance inddeles kommunerne i sammenligningsgrupper efter ressourcepres (jf. afsnit 4.1.1 nedenfor) og indbyggertal.

I ECO Nøgletal opereres med en række forskellige kommunale udgiftsområder. I analyserne på hvert af disse udgiftsområder i kapitel 5 er inddelingen i sammenligningsgrupper baseret på ressourcepres i kombination med udgiftsbehov på det pågældende udgiftsområde. Estimationen af udgiftsbehovene baserer sig på regressionsanalyser af, hvilke udgiftsbehovsfaktorer – knyttet til kommunens geografi og befolkningens demografiske og socioøkonomiske sammensætning – der bedst kan forklare forskelle i kommunernes udgifter på de enkelte udgiftsområder. Det skal understreges, at den statistisk baserede udvælgelse og vægtning af udgiftsbehovskriterierne afspejler betydningen for kommunerne under ét. I den enkelte kommune kan der være udgiftsbehovsfaktorer og lokale forhold, der ikke fuldt opfanges af de landsgennemsnitlige faktorer. De gennemførte analyser og de identificerede udgiftsbehovskriterier er mere udførligt beskrevet i den tekniske vejledning til ECO Nøgletal (Houlberg, 2014). Da de signifikante udgiftsbehovskriterier i sagens natur varierer fra udgiftsområde til udgiftsområde, betyder dette, at de mest sammenlignelige kommuner vil variere fra udgiftsområde til udgiftsområde.

I forhold til området for overførsler er der konstrueret en ny sammenligningsgruppe, da der ikke er en sammenligningsgruppe i ECO Nøgletal for overførselsområdet under ét. Beregningen af den nye sammenligningsgruppe fremgår af Bilag 2.

Bilag 3 indeholder en samlet oversigt over, hvilke kommuner der indgår i Nordfyns sammenligningsgruppe i kapitel 4 om den økonomiske balance og i kapitel 5 om udgiftspolitik på de enkelte udgiftsområder.

I analyserne i kapitel 5 opdeles udgiftsområderne også på delområder. Disse delområder er dannet ud fra kontoplanens muligheder på det enkelte udgiftsområde. På området for fritid, biblioteksvæsen, kultur mv. er det fx naturligt at se på biblioteksudgifter, udgifter til museer, biografer mv. og udgifter til ungdomsskoler hver for sig, da delområderne fagligt set er forskellige og er mulige at afgrænse via kontoplanen. På udgiftsområdet "tilbud til ældre" er fagligheden mere ensartet, og kontoplanen giver ringere muligheder for opdeling på delområder. Bilag 4 indeholder en oversigt over de valgte delområder på hvert udgiftsområde.

Øvrige datakilder

I tillæg til ECO Nøgletal suppleres med andre datakilder. Det er ekstra data på områderne for folkeskolen samt udsatte børn og unge med særlige behov baseret på udvalgte forskningsbaserede udgivelser fra KORA (Dalsgaard & Andersen, 2016).

Bilag 2 Analyse af overførselsudgifter

Nedenfor ses resultaterne af en regressionsanalyse af nettodriftsudgifter til overførsler. Formålet med analysen er at danne en sammenligningsgruppe for Nordfyns Kommune på udgiftsområdet for overførsler. Analysen er gennemført i forbindelse med en tidligere KORA nøgletalsscreening udført for Esbjerg Kommune (Houlberg et al., 2014).

Bilagstabel 2.1 Regressionsanalyse af nettodriftsudgifter til overførsler pr. 17-64-årig, regnskab 2011

	Ikke-standardiserede regressionskoeff.	Standardiserede regressionskoeff.
Konstant	-4.173***	
Andel 20-59-årige uden beskæftigelse (pct.)	692***	,69***
Andel 20-59-årige lønmodtagere på grundniveau (pct.)	239***	,32***
Andel familier i bestemte boligtyper (pct.)	64,9***	,20***
Andel børn, der har flyttet kommune mere end tre gange (pct.)	181**	,10**
R ² (justeret)		0,88
N		98

Note: ***: p<0,01 **: p<0,05 *: p<0,10. Overførsler er opgjort ekskl. udgifter vedrørende forsikrede ledige.

Kilde: Houlberg et al., 2014.

Regressionsanalysen er gennemført ekskl. udgifter vedrørende forsikrede ledige. De fire udgiftsbehovskriterier i analysen forklarer tilsammen 88 procent af forskellen i kommunernes nettodriftsudgifter til overførsler pr. 17-64-årig (ekskl. forsikrede ledige).

Nordfyns Kommunes udgiftsbehov pr. 17-64-årig beregnes til indeks 111,1 (hele landet = 100), og Nordfyns Kommune placeres i en sammenligningsgruppe med 14 andre kommuner med middel udgiftsbehov blandt de kommuner, der har moderat ressourcepres.

Følgende kommuner indgår i sammenligningsgruppen:

- Billund
- Middelfart
- Ikast-Brande
- Helsingør
- Ringsted
- Brønderslev
- Faxe
- Odense
- Svendborg
- Horsens
- Assens
- Faaborg-Midtfyn
- Skive
- Nordfyns
- Randers

Bilag 3 Sammenligningsgrupper i ECO Nøgletal

Bilagstabel 3.1 Sammenligningsgrupper for Nordfyns Kommune i ECO Nøgletal 2016

Generelle nøgletal, sociale forhold mv.: Under 40.000 indbyggere moderat ressourcepres	Børnepasning: lavt udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fem kriterier: Andel børn af enlige forsørgere, kvinders erhvervsfrekvens, andel 0-5-årige indvandre-re/efterkommere fra ikke-vestlige lande, arbejdsløshedsprocent (negativt) samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Folkeskole: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel familier i bestemte boligtyper, andel børn i familier med lav uddannelse, antal 6-16-årige (negativt) samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Tilbud til ældre: lavt udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel enlige ældre, aldersbetinget pleje-bolighyppighed, beregnet rejsetid samt andel 65+-årige, kommunen betaler for, i procent af 65+-årige i kommunen
Stevns Odder Billund Nordfyns Nyborg Brønderslev Ringsted Faxe Norddjurs Middelfart Odsherred	Nordfyns Assens Bornholm Brønderslev Odsherred Skive Nyborg Faaborg-Midtfyn Lolland Ikast-Brande Herning Svendborg Randers Horsens Norddjurs Stevns	Odder Randers Nordfyns Ikast-Brande Bornholm Skive Kolding Faxe Horsens Norddjurs Stevns Billund Nyborg Aalborg Ringsted Guldborgsund	Skanderborg Stevns Odder Ikast-Brande Faxe Nordfyns Hedensted
Børn og unge med særlige behov: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fem kriterier: Andel førtids-pensionister, andel børn flyttet kommune mere end tre gange, andel 6-15-årige indvandrere og efterkom-mere fra ikke-vestlige lande, andel familier i be-stemte boligtyper samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Voksne med særlige behov: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved to kriterier: Andel straffe-retlige afgørelser pr. 15+-årig og andel handicappede	Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.: lavt udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel indbyg-gere i landdistrikter, befolk-ningstæthed, andel enlige ældre samt andel indvan-drere og efterkommere fra ikke-vestlige lande	Vejvæsen: højt udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved to kriterier: Vejlængde pr. indbygger og indbyggertal (negativt)
Ikast-Brande Kolding Brønderslev Skive Aarhus Fredericia Helsingør	Aalborg Hedensted Aarhus Ringsted Odsherred Faaborg-Midtfyn Middelfart	Nordfyns Odsherred Stevns Assens Hedensted Odder Faaborg-Midtfyn	Hedensted Odsherred Faxe Assens Odder Ikast-Brande Norddjurs

Billund Faxe Nordfyns Ringsted Svendborg Assens Odense Middelfart Norddjurs Randers Faaborg-Midtfyn	Nordfyns Fredericia Norddjurs	Brønderslev	Stevns Bornholm Lolland Brønderslev Nordfyns Billund
Administration mv.: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved seks kriterier: Andel børn af enlige forsørgere, andel indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande, beregnet rejsetid pr. indbygger, indbyggertal (negativt), andel indbyggere i byer med over 10.000 indbyggere (negativt) samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Natur- og miljøbeskyttelse: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved tre kriterier: Areal, kystlængde pr. indbygger samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Sundheds- og tandpleje: lavt udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved tre kriterier: Andel familier i bestemte boligtyper, andel børn i familier med lav uddannelse samt, om kommunen er en lille Ø-kommune	Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel 65-årige, andel familier i bestemte boligtyper, andel enlige ældre samt andel psykiatriske patienter
Skive Brønderslev Odense Middelfart Ikast-Brande Assens Odder Nordfyns Faaborg-Midtfyn Helsingør Billund Svendborg Faxe Fredericia Stevns	Odsherred Svendborg Billund Horsens Assens Hedensted Kolding Nordfyns Brønderslev Kalundborg Faaborg-Midtfyn Ikast-Brande Bornholm Randers	Skanderborg Odder Middelfart Hedensted Viborg Brønderslev Faaborg-Midtfyn Svendborg Assens Nordfyns	Nordfyns Viborg Faxe Assens Horsens Stevns Brønderslev Aarhus Middelfart Aalborg Faaborg-Midtfyn Kolding Billund Svendborg Skive Randers Odense Kalundborg Nyborg Norddjurs
Overførsler: middel udgiftsbehov moderat ressourcepres Udgiftsbehovet måles ved fire kriterier: Andel 20-59-årige uden beskæftigelse, andel 20-59-årige lønmodtagere på grundniveau, andel familier i bestemte boligtyper samt andel børn flyttet kommune mere end tre gange			

Billund			
Middelfart			
Ikast-Brande			
Helsingør			
Ringsted			
Brønderslev			
Faxe			
Odense			
Svendborg			
Horsens			
Assens			
Faaborg-Midtfyn			
Skive			
Nordfyns			
Randers			

Note: Inden for hvert udgiftsområde er kommunerne sorteret efter udgiftsbehov fra det laveste til det højeste.

Bilag 4 Delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal

Bilagstabel 4.1 Udvalgte delområder på udgiftsområder i ECO Nøgletal i 2016

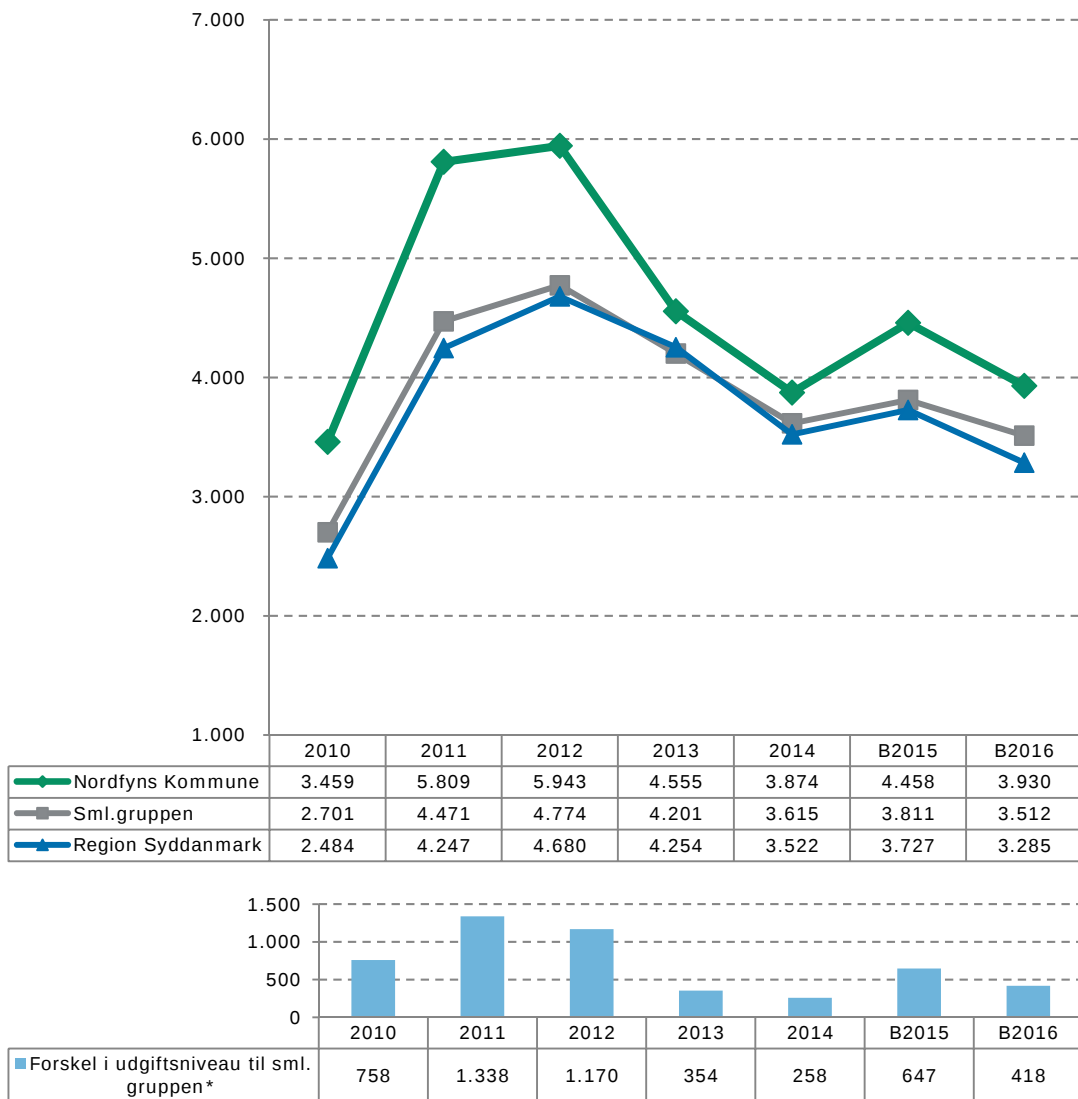
Overførsler i alt Kilde: ECO Nøgletal T8.100, T8.200, T8.300, T8.400, T8.500, T8.700, T8.800 og T8.900	Børnepasning: Kilde: ECO Nøgletal T5.100	Følkeskole: Kilde: ECO Nøgletal T6.100	Tilbud til ældre: Kilde: ECO Nøgletal T7.100
<u>1: Kontanthjælp og arbejdsmarkedsforanstaltninger</u> 5.57.72 Sociale formål (ekskl. grp. 009, 010, 015 og 016 samt statsrefusion) 5.57.73 Kontant- og uddannelseshjælp 5.57.75 Afløb og tilbagebet. vedr. aktiv. kontant- og udd.hj.modtagere 5.57.79 Midl. arb.m.ydelsesordn. og kontantydelsesordn. 5.68.90 Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats 5.68.95 Løntilskud til forsikrede ledige ansat i kommuner 5.68.96 Servicejob 5.68.97 Seniorjob til 55+-årige 5.68.98 Beskæftigelsesordninger <u>2: Sygedagpenge</u> 5.57.71 Sygedagpenge <u>3: Førtidspension</u> 5.48.66 Førtidspension tilkendt 1. juli 2014 eller senere 5.48.68 Førtidspension tilkendt før 1. juli 2014 5.48.69 Førtidspension med 35 % refusion tilkendt efter regler gældende før 1. januar 2003 (til og med 2015) 5.48.70 Førtidspension med 35% refusion tilkendt efter regler gældende fra 1. januar 2003 (til og med 2015) <u>4: Personlige tillæg</u> 5.48.67 Personlige tillæg mv. <u>5: Boligsikring</u> 5.57.77 Boligsikring <u>6: Integration</u> 5.46.60 Integrationspro-	Ingen opdeling på delområder.	<u>1: Folkeskole mv.</u> 3.22.01 Folkeskoler kr. 6-16-årig 3.22.02 Fællesudgifter for kom. samlede skolevæsen kr. 6-16-årig 3.22.18 Idrætsfaciliteter for børn og unge kr. 6-16-årig 3.22.09 Efter- og videreuddannelse i folkeskolen kr. 6-16-årig <u>2: Specialskole</u> 3.22.04 Pædagogisk psyk. rådg. kr. 6-16-årig 3.22.06 Befordring af elever i grundskolen kr. 6-16-årig 3.22.07 Specialunderv. i regionale tilbud kr. 6-16-årig 3.22.08 Kommunale specialskoler kr. 6-16-årig <u>3: Privatskole</u> 3.22.10 Bidrag til statslige og private skoler kr. 6-16-årig <u>4: Efterskoler og uddannelsesvejledning</u> 3.22.12 Efterskoler og ungd.kostskoler kr. 6-16-årig 3.22.14 Ungdommens Uddannelsesvejledning kr. 6-16-årig <u>5: SFO mv.</u> 3.22.05 Skolefritidsordning kr. 6-10-årig 5.25.15 Fritidshjem kr. 6-10-årig 5.25.16 Klubber og andre socialpædagogiske fritidstilbud kr. 6-10-årig	<u>1: Pleje og omsorg mv.</u> 5.32.32 Pleje og omsorg mv. af ældre og handicappede (ekskl.gr. 002 og 003) <u>2: Forebyggede indsats</u> 5.32.33 Forebygg. indsats for ældre og handicappede (ekskl. gr.003) <u>3: Ældreboliger og boligydelse</u> 5.32.34 Plejehjem og beskyttede boliger 5.57.76 Boligydelse til pensionister 5.32.30 Ældreboliger, gr. 001, 005 og 006 <u>4: Hjælpe midler mv.</u> 5.32.35 Hj.midler, forbrugsg. boligindr. + befordr. (ekskl. gr. 001-004, 008, 091) 5.32.37 Løn og plejevederlag til pårørende

gram og introduktionsforløb mv. 5.46.61 Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse 5.46.65 Repatriering <u>7: Revalidering</u> 5.58.80 Revalidering 5.58.81 Løntilskud mv. til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger 5.58.82 Ressourceforløb og jobafklaringsforløb 5.58.83 Ledighedsydelse			
Børn og unge med særlige behov: Kilde: ECO Nøgletal T8.600	Voksne med særlige behov: Kilde: ECO Nøgletal T8.700	Fritid, biblioteksvæsen, kultur mv.: Kilde: ECO Nøgletal T9.100	Vejvæsen: Kilde: ECO Nøgletal T9.200
<u>1: Plejefamilier og opholdssteder</u> 5.28.20 Opholdssteder mv. for børn og unge kr. 0-22-årig 5.28.22 Plejefamilier kr. 0-22-årig <u>2: Forebyggende foranstaltninger</u> 5.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge kr. 0-22-årig <u>3: Døgninstitutioner</u> 5.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge, kr. 0-22-årig 5.28.24 Sikrede døgninstitutioner mv. for børn og unge, kr. 0-22-årig <u>4: Særlige dagtilbud, klubber, hjælpere mv.</u> 5.28.25 Særlige dagtilbud og klubber kr. 0-22-årig 5.57.72 gr. 009 merudgifter, 015 tabt arbejdsfortjeneste og 016 udg. til hjælpere mv. (inkl. refusion) kr. 0-22-årig	<u>1: Rådgivning og hjælpemidler</u> 5.35.40 Rådgivning og rådgivningsinstitutioner 5.32.35 grp. 001-004, 008 og 091 Hjælpemidler <u>2: Botilbud mv. til voksne med særlige behov</u> 5.38.42 Botilbud mv. til personer med særlige sociale problemer 5.38.50 Botilbud til længe-revarende ophold 5.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold 5.38.53 Kontaktperson- og ledsagerordning 5.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning (CRO), grp. 010-017 5.32.32 grp. 002 og 003 5.32.33 grp. 004 5.22.07 Indtægter fra den centrale refusionsordning, grp. 006, 007 og 009 5.57.72 grp. 010 Merudgifter for voksne <u>3: Beskyttet beskæftigelse og aktivitetstilbud</u> 5.38.58 Beskyttet beskæftigelse 5.38.59 Aktivitets- og samværstilbud <u>4: Misbrugsbehandling</u> 5.38.44 Alkoholbehandling og behandlingshjem for alkoholskadede 5.38.45 Behandling af stofmisbrugere	<u>1: Grønne områder mv.</u> 0.28.20 Grønne områder og naturpladser kr. pr. indbygger 0.32.35 Andre fritidsfaciliteter, kr. pr. indbygger <u>2: Stations, idrætsanlæg og svømmehaller</u> 0.32.31 Stadions, idrætsanlæg og svømmehaller, kr. pr. indbygger <u>3: Folkebiblioteker</u> 3.32.50 Folkebiblioteker kr. pr. indbygger <u>4: Museer, biografer mv.</u> 3.35.60 Museer kr. pr. indbygger 3.35.61 Biografer kr. pr. indbygger 3.35.62 Teatre kr. pr. indbygger <u>5: Musikarrangementer, folkeoplysning mv.</u> 3.35.63 Musikarrangementer kr. pr. indbygger 3.35.64 Andre kulturelle opgaver kr. pr. indbygger 3.38.70 Fælles formål (folkeoplysning og fritidsaktiviteter mv.) kr. pr. indbygger 3.38.72 Folkeoplys. Voksenunderv. kr. pr. indbygger 3.38.73 Frivilligt folkeoplys. foreningsarb. kr. pr. indbygger 3.38.74 Lokaletilskud kr. pr. indbygger 3.38.75 Fritidsakt. uden for folkeopl. loven kr. pr. indbygger <u>6: Ungdomsskole</u> 3.38.76 Ungdomsskolevirks.	<u>1: Vejvedligeholdelse, belægninger mv.</u> 2.22.01 Fælles formål kr. pr. indbygger 2.22.03 Arbejder for fremmed regning 2.22.05 Driftsbygninger og -pladser 2.28.11 Vejvedligeholdelse mv. 2.28.12 Belægninger <u>2: Vintertjeneste</u> 2.28.14 Vintertjeneste

		Kr. 14-18-årig <u>7: Daghøjskoler mv.</u> 3.38.77 Daghøjskoler kr. 18+-årig 3.38.78 Kommunale tilskud til statsligt finans. selvej.uddannelsesinst. Kr. 17-20-årig	
Administration mv.: Kilde: ECO Nøgletal T9.400	Natur- og miljøbeskyttelse: Kilde: ECO Nøgletal T9.500	Sundheds- og tandpleje: Kilde: ECO Nøgletal T9.600	Sundhedsvæsen, genoptræning og forebyggelse: Kilde: ECO Nøgletal T9.700
<u>1: Administrativ organisation</u> 6.45.50 Administrationsbygninger 6.45.51 Sekretariat og forvaltninger 6.45.52 Fælles IT og telefoni 6.45.53 Jobcentre 6.45.54 Naturbeskyttelse 6.45.55 Miljøbeskyttelse 6.45.56 Byggesagsbehandling 6.45.57 Voksen-, ældre- og handicapområdet 6.45.58 Det specialiserede børneområde 6.45.59 Adm. bidrag til Udbetaling Danmark <u>2: Politisk organisation</u> 6.42.40 Fælles formål (politisk organisation) 6.42.41 Kommunalbestyrelsesmedlemmer 6.42.42 Kommissioner, råd og nævn <u>3: Erhvervsudvikling, turisme og landdistrikter</u> 6.48.60 Div. Indtægter/udgifter efter forsk. Lov 6.48.61 Vækstfora 6.48.62 Turisme 6.48.63 Udvikling af menneskelige ressourcer 6.48.66 Innovation og ny teknologi 6.48.67 Erhvervsservice og iværksætteri 6.48.68 Udv. af yder- og landdistriktsområder	Ingen opdeling på delområder.	<u>1: Tandpleje</u> 4.62.85 Kommunal tandpleje kr. 0-17-årig <u>2: Sundhed</u> 4.62.89 Kommunal sundhedstjeneste kr. pr. 0-17-årig	<u>1: Sundhedsvæsen, medfinansiering</u> 4.62.81 Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet <u>2: Genoptræning</u> 4.62.82 Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning <u>3: Forebyggelse</u> 4.62.88 Sundhedsfremme og forebyggelse <u>4: Andre sundhedsudgifter</u> 4.62.84 Vederlagsfri behandling hos fysioterapeut 4.62.90 Andre sundhedsudgifter

Bilag 5 Udgiftsudvikling forsikrede ledige

Bilagsfigur 5.1 Udgiftsniveau på området for forsikrede ledige (øverste del) og forskel i udgiftsniveau mellem Nordfyns Kommune og sammenligningsgruppen (nederste del). Kr. pr. 17-64-årig. 2007-2016 (2016-priser)

Note: Udgifter til forsikrede ledige omfatter nettodriftsudgifterne på funktionerne 5.57.78 Dagpenge til forsikrede ledige og 5.69.91 Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige. Bemærk at sammenligningsgruppen er baseret på udgiftsbehovene for overførsler ekskl. forsikrede ledige (jf. Bilag 2).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af ECO Nøgletal T8.100

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00